

Papež Frančišek je obiskal p. Pedra Opeko!

Papež v Akamasoi Hvala za vaše pričevanje!

Papež Frančišek je v nedeljo, 8. septembra 2019, popoldan obiskal Akamasoo, "mesto prijateljstva", kjer ga je v avditoriju s pesmijo in plesom pričakalo okoli 8000 otrok in mladih.

Papež Frančišek je bil namreč med 4. in 10. septembrom na pastoralnem obisku v Mozambiku, na Madagaskarju in na otoku Mavricij. Obisk je sklenil v ponedeljek, ko se je z Madagaskarja vrnil v Rim.

Največje zanimanje je bilo za obisk svetega očeta pri slovenskem misijonarju Pedru Opeki v kraju Akamasoa, ki ga je misijonar s pomočjo dobrotnikov zgradil za najbolj revne. Svetega očeta je najprej pozdravil misijonar Pedro Opeka, nato pa še 13-letna Fanny, ki šest let živi v Akamasoi z mamo ter mlajšo sestro in bratom. Zbrane je zatem nagovoril sveti oče. Najprej je povedal, da je zelo vesel, da je lahko med njimi, ter dejal, da je bil v 60. letih prejšnjega stoletja Pedro Opeka njegov dijak. Po papeževih besedah ni rad študiral, zelo rad pa je delal. Sveti oče je v nagovoru mladim položil na srce, naj nikoli ne popustijo pred skušnjavami lahkega življenja ali zapiranja vase.

/str. 5

Bazovica 2019

Ideale in vrednote bazoviških junakov moramo širiti in braniti še danes!

Foto damij@n

Kljub slabemu vremenu se je pred bazoviškim spomenikom v nedeljo, 8. septembra 2019, zbrala velika množica. Tukaj so bili 6. septembra leta 1930 kot žrtve fašističnega nasilja ustreljeni štirje junaki, Ferdinand Bidovec, Fran Marušič, Zvonimir Miloš in Alojz Valenčič. Obeležitev tega žalostnega dne se je začela že v sredo, ko so v Narodnem domu v Trstu predstavili

nadaljevala najprej na Kongresnem trgu v Ljubljani z mislijo Ivana Peterlina in v Kranju z govorom županje Repentabra Tanje Kosmina. Dan se je končal zvečer v Bazovici, kjer je bila maša zadušnica, ki jo je daroval g. Žarko Škerl. Po maši pa je imela govor predsednica SKGZ Ksenija Dobrila.

/str. 2
MČ

40-letnica OPZ Vesela pomlad

Bogat program za okroglo obletnico

Nekdanji pevci zboru Vesela pomlad, ki so v velikem številu zapolnili oder pod šotornom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, so z ljudskima pesmima *Beri, beri rožmarin zeleni* in *Zeleni polog* uvedli program proslave ob 40-letnici Slovenskega otroškega in mladinskega pevskega društva Vesela pomlad. O sedanosti in preteklosti zborov so na slovesnosti spregovorili s petjem in glasbo, ki sta vizitki in smisel obstoja tega društva. Zgodba Vesele pomladi govori o veselju, ki ga dajejo zborovsko petje, šola za glasbo in življenje, v katero je pevce društva uvedel ustanovitelj zborov, neutrudljivi g. Franc Pohajač (na sliki).

Foto damij@n

/str. 10
MČ

Pogovor

Agnese Castello razkriva svojo pot na slovenski šoli v Gorici in Novi Gorici ter sanje o igralskem poklicu

3

Pogovor

Mateja Černic o Dekliški vokalni skupini Bodeča Neža, njeni 15-letnici in razvoju zborovstva pri nas

3

Okrogel življenjski jubilej

Iskreka voščila naj gredo poznani ljubiteljski igralki in nekdanji učiteljici Majdi Zavadlav

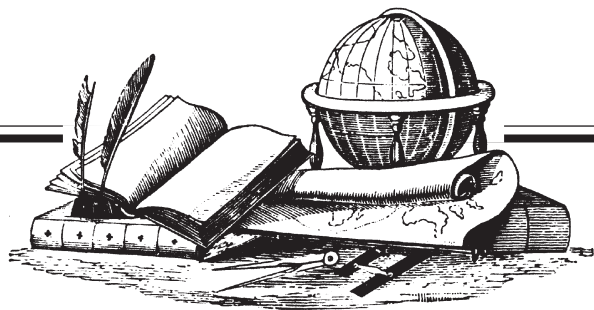
8

Pogovor

Lucija Tavčar in Jari Jarc predstavljata novo radijsko oddajo za mlade poslušalce #Bumerang

10

S 1. strani

Ideale in vrednote bazoviških junakov ...

S petjem priložnostnega zbora, ki so ga sestavljali pevci Moške vokalne skupine iz Bazovice, ŽePZ Danica, MePZ Lipa, MePZ F. Venturini in MePZ Rdeča zvezda, se je začela osrednja slovesnost v nedeljo pred spomenikom. Uvodni pozdrav je prisotnim, katerim so se pridružili tudi udeleženci tradicionalnega pohoda, prinesel predsednik odbora za proslavo bazoviških junakov Milan Pahor. Imena junakov, vklesana v kraški kamen, pričajo o odporu proti nasilju fašističnega režima, ki je teptal Slovence in Hrvate v tedanji Julijski krajini in Istri. Tudi sedanja Evropa sloni na temeljih protifašizma. Kraj zločina in smrti naj danes postane kraj, kjer se srečujejo ljudje dobre volje, ki želijo mir, sožitje, enakopravnost ter dobre sosedske in prijateljske odnose, je poudaril Pahor. Tudi predsednik RS Borut Pahor je poslal svoj pozdrav, ki ga je na proslavi prebral generalni konzul Vojko Volk. V njem se predsednik zahvaljuje

vsem, ki dostojanstveno ohranjajo spomin na bazoviške junake, ki so bili prvi Evropejci, ki so svoj pogumni upor proti fašizmu plačali z življenjem. Spominske slovesnosti žalostnih in tragičnih dogodkov morajo služiti vsem tu živčim narodom kot močan opomin pred zablodami ter nestrpnostmi vseh vrst in da se tako zavzamejo za boljšo prihodnost, je v pismu povedal predsednik Pahor. Podobno je povedal tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Peter J. Česnik, ki je poudaril, da je smisel združene Evrope, da se take grozote, kot sta jih izvajala nacizem in fašizem, nikoli več ne ponovijo. Po polaganju vencev, ki so jih na spomenik prinesli predstavniki raznih društev, organizacij in delegacij, sta pristopila k mikrofonu slavnostna go-

vornika prof. Kostanca Mikulus in zgodovinar prof. Marcello Flores. Govornica, ki poudarja, da je treba z velikim spoštovanjem stopati po bazovski gmajni, saj so tukaj dali življenje mladi ljudje, ki so ljubili domovino, se sprašuje, kje je tista demokratična država, ki je nastala s temi uporniški dejanji? So bile te žrtve morda zaman? Iz spoštovanja do njih, pravi profesorica, ne bo govorila o današnji politiki, ki širi sovražni govor, ponižuje in žali drugače misleče, o klavni podobi Italije v okviru Evrope, o širjenju strahov pred migranti, o tržaški občini, ki pripravlja svečano obeležitev kipa D'An-

Foto damj@n

nunzia na Borznem trgu, o brezposelnosti mladih itd. Vsega tega ne bo naštevala iz

spoštovanja do bazoviških junakov in vseh žrtev, ki so šli v boj za svobodo govora, mišljenja in pravico do imena in identitete. Vsem tem se moramo zahvaliti, saj imamo danes gledališča, šole, telovadnice, kulturne domove, knjižnice itd. Ni pa dovolj, da jih imamo, treba je tudi obiskovati prireditve, se udeležiti raznih svečanosti, navijati za naše športnike in tako pokazati spoštovanje za trud, ki ga pevci, kulturniki in športniki vlagajo v svoje delo. Ob koncu je Kostanca Mikulus še zaželela, da bi matično domovino čutili vedno bolj ob strani in da bi bolj trdno reagirala ob vseh poskusih zgodovinskega revizionizma, ki se redno pojavljajo.

Foto damj@n

Foto damj@n

Žabnice / Nadaljuje se DevelopMENT

40 mladih na izobraževalnem tečaju

Od petka, 13., do nedelje, 15. septembra, bo v Žabnicah potekalo tridnevno izobraževanje za mlade kulturne delavce DevelopMENT. Udeležilo se ga bo 40 tečajnikov iz 19 društev ali organizacij iz Tržaške, Goriške, Videmske in Koroške. Zapol-

na Debevec, Maja Drobne in Borut Cink. Obravnavali bodo kulturo organizacije, prvinskega strateškega načrtovanja, identifikacijo vrednot, poslanstva in vizije posameznih društev. Poglobili pa se bodo tudi v projektno načrtovanje, od razčlenitve budgeta do pomena mo-

stnih in jezikovnih manjšin. Organizacijo tridnevnega tečaja sta tudi letos prevzela Krožek za politična in družbena vprašanja Anton Gregorčič in Prosvetno društvo Podgora. Partnerji so Devinski mladinski krožek, SKPD F. B. Sedej iz Števerjana ter njegova Mladinska gledališka skupina M+ in MOSP - Mladi v odkrivanju skupnih poti iz Trsta. Tečaj sofinancirajo Dežela Furlanija Julijska krajina, Svet slovenskih organizacij, Slovenska prosveta, Zveza slovenske katoliške prosvete, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev. Pokrovitelji so Inštitut za slovensko kulturo, Zveza slovenskih kulturnih društev in Združenje slovenskih športnih društev v Italiji.

DEVELOPMENT⁺

njena so bila vsa razpoložljiva mesta. Tečajniki izhajajo iz: 6 društev/organizacij iz Videmske, 7 društev/organizacij iz Tržaške, 4 društev/organizacij iz Goriške, 2 društev/organizacij iz Koroške. Delavnice bodo vodili izkušeni trenerji Mladinskega sveta Slovenije, in sicer Matej Likar, Ni-

ntoringa ter končnih evalvacij. Ob koncu, v nedeljo, 15., imajo tečajniki na programu še srečanje s Pio Šlogar, podpredsednico za zunanje zadeve v mednarodni organizaciji Youth of European Nationalities YEN / JEV, največji mladinski mreži evropskih narodno-

Zadnji dnevi za obisk Moniga

Kot smo že poročali, so se zaradi zanimanja, ki so ga vzbudili fotografske razstave Rafaelove družbe in izid monografije dr. Helene Jaklitsch Slovenski begunci v taboriščih v Italiji 1945-1949, Knjižnica Dušana Černeta iz Trsta in Rafaelova družba ter Nova Slovenska zaveza iz Ljubljane odločile za obisk nekaterih postaj povojnega slovenskega begunskega vala v Italiji.

Celodnevna avtobusna ekskurzija bo sicer v soboto, 9. novembra, vendar je zaradi pridobivanja potrebnih dovoljenj vpis možen le do 15. septembra.

Program bo obsegal naslednje postaje: Višek (it. Visco, nekdanje fašistično taborišče in po vojni nekaj dni zbirališče za slovenske begunce, ki so se umaknili prek Gorice); Monigo (prej fašistično taborišče, nato prvo begunsko taborišče za tiste Slovence, ki so jih Angleži maja 1945 resnično prepeljali iz Koroške v Italijo); Zerman (obisk cerkve, v kateri je bilo junija 1945 posvečenih sedem slovenskih begunskih novomašnikov, med njimi prof. Stanka Janežiča).

Za strokovno vodenje bodo poskrbeli dr. Helena Jaklitsch, Erika Jazbar in Ivo Jevnikar. Prijavite se lahko v Knjižnici Dušana Černeta (Ul. Donizetti 3, 34133 Trst, e-mail: kdc@spin.it, tel.: 0039 040 20 39 355) ali na Rafaelovi družbi (Poljanska cesta 2, Ljubljana, e-mail: rafaelova.druzba@siol.net, tel.: 01 438 30 50).

Povejmo na glas

V iskanju srečne identitete

Pred dobrim mesecem dni je papež Frančišek javno izrekel pomembno mnenje o identiteti, o kateri se posredno ali neposredno mnogo govori, pa so razumevanja mnogokrat povsem različna. In ker takšno ali drugačno razumevanje identitete, se pravi osebne, narodnostne in še kakšne druge enkratnosti, močno sega v politiko, v njeno oblikovanje družbe in življenja ljudi, je pač treba pojme bolj razjasniti. V tem smislu je papež Frančišek izpostavil problem identitete v luči sedanjih sovranizmov, še posebej italijanskega. Prav sovranizem, umestneje ga je imenovati nacionalizem, se na narodovo identiteto zelo in kar skrajno odločno sklicuje, se z njo obrača na svoje volivce, med katerimi mnogi takšnemu programu zavzeto sledijo. "Najprej Italijani", "najprej Amerika" - povsem nedovzetan za takšne pozive ni niti del slovenske matične politike - so že politične smernice, ki prav identiteto in boj zanjo postavljajo na prvo mesto in se s tem svojim bojem hvalijo, ker da je identiteta nekaj svetega, največja vrednota med vsemi vrednotami. Zgodovina pa uči, da vsako razumevanje identitete še ni in ne more biti vrednota, o čemer pričajo krutosti npr. druge svetovne vojne in vedno na novo oživljene sovražnosti v številnih preteklih stoletjih. Zato papež Frančišek: ni dvoma, identiteta je osnova vsega, je osnova vsakega posameznika, je njegova narodnost, je njegovo versko ali neversko prepričanje, je njegova civilizacijska kultura. Dejstvo pa je, da obstajajo različni narodi, ob-

stajata versko in neversko prepričanje, obstajajo različne kulture in ravni civilizacije. In ni rešitev in ne more biti rešitev, da se vsakdo zagrizeno in izključujoče sklicuje zgolj na svojo identiteto in mu za drugačne od njegove ni mar. V tem primeru pride med različnostmi do mržnje in krvavih vojn, zato se je tovrstnemu razumevanju identitete nujno izogniti v največjem, ampak zares v največjem možnem krogu. "Identiteta mora biti integrirana, ne sme biti zaprta vase. Mora biti integrirana v dialogu z drugim in drugimi". Nihče potemtakem ni sam in ne more biti sam, vedno obstajata jaz in ti, ti in jaz, mi in vi, vi in mi, in če hočemo kot posamezniki živeti v miru, moramo upoštevati posameznike okrog sebe, sami zase ne moremo ustvariti dostojnega in smiselnega življenja, to lahko storimo le skupaj z drugimi. Isto je tudi v odnosu med narodi, vsak narod naj seveda v svoji enkratnosti ohrani svojo identiteto, ki je, kot rečeno, njegovo nepogrešljivo bistvo, vendar pa - in to je temeljno in edino rešilno - v skupnosti z drugimi narodi. Zato bi morali mnogo bolj kot doslej utrjevati miselnost, da je zame dobro, da spoštujem in po možnosti ljubim svojega bližnjega, da je za moj narod dobro, da spoštuje in ljubi bližnje narode, kar obratno velja za vse posameznike in vse narode. Edino tako bomo premagali pogubno nagnjenje, da se vsi hočemo tudi z uničevalnim namenom nasilno postavljati nad vse druge.

Janez Povše

POGOVOR Agnese Castello, maturantka Umetniške gimnazije Nova Gorica

“Rada bi bila igralka!”

Agnese Castello je živahno, zelo prikupno mlado dekle, nasmejanega obraza, ki se takoj priljubi zaradi svoje prijaznosti, prisrčnosti, iskrenosti in neposrednosti, kar se odraža tudi v njenih iskrivih očeh. Je najmlajša hčerka iz drugega zakona v Gorici dobro poznanega, vselej prijaznega zdravnika-ginekologa Carmela Castella, ki je imel in še ima med svojimi pacientkami veliko Slovenk.

Agneseina šolska pot ni kaj dosti italijansko obarvana, zato se mi je zdelo, da bi bila zanimiva tudi za naše bralce. Z Agnese in njeno mamo Nidio sem se srečala nekega vročega avgustovskega dne na kotalkališču na Peči. Mlada sogovornica je namreč tudi spretna kotalkarica in je to športno panogo vadila in še vadi prav v pečanskem klubu Vipava. Za prijeten klepet pod krošnjami dreves se ji prisrčno zahvaljujem. Zahvala naj gre tudi njeni mami Nidii, ki jo je pripeljala iz Gradišča na Peč.

razred.

Se spominjaš na kakšnega profesorja?

Ja, rada se spominjam na profesorico slovenščine Majo Brajkovič in svojo razredničarko Costanzo Luis. Onidve sta mi vedno pomagali, ko sem imela težave. V tretjem letu sem imela prof. Davida Bandlja, pesnika

leg “navadnih” predmetov, slovenščine, matematike, angleščine, italijanščine, zgodovine in zemljepisa, še “strokovne”: teorijo in zgodovino drame in gledališča, umetnost giba, umetnost govora, improvizacijo. To sem imela vsa štiri leta.

Vem, da si bila v italijanščini zmeraj odlična, s petko!

Kateri predmeti so ti bili najbolj všeč?

Umetniški predmeti so mi najbolj ugajali. Npr. umetnost govora, pri katerem smo se naučili umetnosti lepe govorice, pravilnega naglaševanja pa tudi nastopanja. Profesorica Nataša Konc Lorenzutti je bila zelo pridna. Z mano je bila prijazna, mi je veliko pomagala.

Koga si imela poleg nje?

Samanto Kobal, ki je dramaturginja, profesorja Nejca Ivančiča za teorijo in zgodovino drame in gledališča, za umetnost giba pa Igorja Sviderskega, ki je zelo dober plesalec.

V času šolanja ste imeli tudi nekatere predstave. Kako si se znašla na odru?

Res je, vsako leto smo imeli gledališko predstavo. Navadno nas je režirala Nataša Konc Lorenzutti ali Samanta Kobal. Na to predstavo smo se pripravljali celo leto. Najprej smo imeli bralne vaje, potem smo delo postavljali na oder. Izdelali smo tudi sceno in kostume.

Ste sodelovali tudi pri izdelavi scene in kostumov?

Ja, seveda, saj smo imeli tudi predmet likovna umetnost in pri teh urah smo pripravljali vse potrebno za predstavo.

Kaj ste uprizorili?

V prvem letniku smo odigrali krajšo avtorsko igro Stolpnica, v drugem spet avtorsko igro, ki smo jo napisali sami s pomočjo prof. Lorenzutti, in sicer Gremo v tri krasne, v tretjem smo uprizorili Kabaret Moliere, priredbo Molierovega Tartuffa v obliki kabareta. Jaz sem bila plesalka.

Ob koncu četrtega letnika ste imeli pa zahtevno predstavo Ugasniti luč, a ne umreti.

Tudi tokrat smo priredili že obstoječi tekst. Morali smo tudi prilagoditi vloge, ker nas je bilo več deklet kot fantov. Tudi to predstavo je režirala prof. Konc Lorenzutti.

Kako si se znašla na odru?

Dobro. Si bila v svojem elementu? Ja, meni je prav všeč, ko sem na odru.

Ti je všeč nastopati, nimaš treme?

Ja, mi je všeč, nimam treme, ker sem navajena biti pred publiko, tudi zaradi tega, ker sem večkrat nastopala na kotalkah, tudi na tekmovanjih. Zato res nimam problemov. Komaj čakam, da grem na oder. Na začetku res občutim malo treme, a ko stopim na oder, se zame odpre drug svet.

/str. 16
Iva Koršič

POGOVOR Mateja Černic ob 15-letnici DVS Bodeča Neža

Ko zbor diha kot eden, kot dirigent dosežeš enega najvišjih ciljev

Z Matejo Černic bi lahko govorili o različnih njenih zborih, projektih in podvigih, saj spada v mlajši rod slovenskih dirigentov, ki že nekaj let znatno dvigajo kakovostno raven naših zborov. Tokrat se osredotočamo na Dekliško vokalno skupino Bodeča Neža, ki praznuje 15. obletnico obstoja in delovanja, kar bo skupina tudi obeležila 21. septembra letos s slavnostnim večerom v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Ob vsaki obletnici gre spomin najprej nazaj. Kaj bi povedala o začetkih tega sestava? Kateri so tvoji prvi spomini?

Zdi se mi, da obletnice služijo prav temu, da se ustaviš in pogledaš na svoje delovanje z drugačnega zornega kota. Mladinski zbor Vrh Sv. Mihaela, tako je bilo sestavu ime, sem začela voditi naključno, tako da sem nadomeščala zborovodkinjo, ki je bila na porodniškem dopustu.

To je torej bil vaški dekliški zbor?

Vokalna skupina je spadala pod Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela, ki je začelo delovati v 90. letih. Leta 2004 se je skupina dekle, ki je prerasla otroški zbor, odločila, da zapusti vrste otroškega zbora in ustanovi novo mladinsko pevsko skupino, ki jo je - tako kot otroški zbor - vodila Marja Feinig. Na vajah smo se dobro ujele, tako da smo po nekajmesečnem sodelovanju začele načrtovati prve projekte. Kot oktet smo leta 2007 sprejele prvi velik izziv, nastop na deželnem tekmovanju Corovivo.

So bila dekleta prvotne skupine vsa z Vrha Sv. Mihaela?

Jedro je bilo z Vrha, ostale pa so bile večinoma iz sovolednske občine. Spominjam se, da sem jim leta 2005 prisluhnila na tekmovanju Zlata grla: prevzele so me, ker jih je na odru bilo samo sedem, kljub temu pa so bile intonacijsko natančne, suverene in samostojne. Imele so muzikalno nagnjenost in zelo individualen doprinos.

V vrhovskem društvu se je v zadnjih letih pojavila še ena novost...

S predsednico Karen Uljan smo pred dvema letoma želeli obnoviti mladinsko vokalno skupino. Skupaj smo izbirali ime: začeli smo z idejo, da bi to bil Zefir, pevci pa so si sami nadeli zase primernejše ime - Vihar. Na Gorškem je pevsko delovanje zelo številčno in kvalitetno zastopano, tako da je za zborovodje, predsednike društev in zborov velik izziv, da ponudijo dejavnost, ki bi bila danes za mlade privlačna.

Ko smo že pri izzivih ... Pred kratkim si prevzela tudi vodstvo Mladinskega pevskega zbora Emil Komel.

Vabilo sem sprejela z velikim veseljem in se pridružila zborovski piramidi centra Emil Komel. Struktura se mi zdi zelo stabilna in vizionarska; utemeljitelj ideje

šolske zborovske piramide pa je po besedah ravnateljice Alessandre Schettino sam prof. Silvan

ru sedaj dve pevki, kar je za dobo 15 let nekaj zelo dragocenega. Nekatere pevke so zbor zapustile

zaradi študijskih ali službenih obveznosti ali, če so se kam preselile. Organizem zbora je živ. Rada bi pa poudarila, da bi Bodeča Neža nikdar ne bila to, kar je, če ne bi bilo tistega jedra, ki je ostalo precej nespremenjeno, stalno, stanovito in zelo propozitivno. Nekaj “zgodovinskih” pevke je prenehalo peti pred kratkim. Je pa kar dobra skupina pevke, ki morda ne pojejo prav petnajst let, toda gotovo več kot pet.

Odkod prihajajo današnje pevke?

Krog pevke se je začel od sezone 2009-2010 geografsko širiti. Danes je večina pevke iz sovolednske in doberdobske občine, prihajajo pa tudi iz Tržaške, Gorice, Zdravščin Podgore in Števerjana. Katere so po tvojem prednosti in morda težave v dekliškem pevskem zboru? Predstavljam si, da je drugače delati izključno z moškimi ali pa ženskami...

Funkcionirati v ženski zasedbi pomeni imeti žensko delovno skupino; zna biti nekaj zelo pozitivnega, ima pa tudi svoje manj pozitivne lastnosti. Dobra je gotovo ženska intuicija, ki nam omogoča, da se razumemo na drugačen način. Navadno so ženski glasovi - v primerjavi z moškimi - bolj dovtetni za sprejemanje informacij, učenje, muzikalne napotke. Je pa tudi res, kar mi je profesor na akademiji pravil: res, da so ženske hitrejše, toda ko se moški enkrat naučijo, več ne pozabijo!

Z Bodečo Nežo, pri kateri delujem že toliko časa, smo dosegle zelo občutljiv muzikalen “feeling”, tako da mi določenih stvari sploh ni treba več razlagati. Pevke same razumejo, kam namigujem. To se ne nanaša na razlikovanje moški-ženske, gre za “ekipno” uigranost. V letih smo večkrat imele nastope, pri katerih me je kdo nadomeščal ali pa so pevke v manjši zasedbi pele same: eden največjih uspehov, ki sem jih z njimi lahko dosegla, je ta, da so lahko večkrat nastopile samostojno. Spomnim se nastopa, ko sem bila odsotna in pri katerem je bila za vsako pesem po ena pevka odgovorna za intonacijo in ena za vodenje. Dosegle so ubran nivo samostojnega izvajanja in složno zapele skupaj, ne da bi jim kdo mahal. Seveda je bil program primerno zahteven, kljub temu pa muzikalni vzgib skupine čuti tudi pri najenostavnejših skladbah.

/str. 12
Danijel Devetak

Misel za 24. nedeljo med letom Kako biti v življenju zadovoljni

Evangelij te nedelje nam ponuja celotno Lukovo 15. poglavje, ne le t. i. *Priliko o izgubljenem sinu*. Tudi ta je sicer usmerjena predvsem v starejšega brata, kar je značilno za judovski način pripovedovanja, ki se mu reče "vključevalna pripoved" ali "inkluzija". Gospod namreč vse tri prilike pripoveduje vsem tistim, ki ne potrebujejo odrešenja, ozdravljenja... pravzaprav Božje milosti. Prav zato obstaja nevarnost, da se poslužujemo nekega stereotipnega gledanja na farizeje in pismouke, češ kako grdi so. Že s tem početjem se kažemo kot na las podobne tem ključnim evangelijskim likom, saj se postavljamo nad druge ljudi, pa čeprav neupravičeno. Večkrat se mi je že zgodilo, da mi je kdo dejal, kako na življenje gledam preveč črno-belo, češ da življenje ni črno-belo. Žal, se tu ne moremo strinjati, saj je življenje prav črno-belo, nekatere stvari so namreč dobre, torej bele, spet druge zle, torej črne. Res pa je, po drugi strani, da se ljudje ne delimo na črne in bele, v smislu tega, da bi bili nekateri dobri, drugi pa slabi. Nimamo tega tako značilnega pogleda na ljudi, ki ga zasledimo v ameriških filmih, v katerih so na

eni strani dobri fantje (good guys), na drugi pa podli fantje (bad guys). Prvi seveda morajo druge vsaj pošteno naklestiti, si jih pokoriti, jih ponižati, če že ne iztrebiti. Resničnost človeka je seveda zelo drugačna. Po prvem padcu namreč drži, da: "Nihče ni dober, razen enega, Boga"! (Lk 18,19). Padli človek je torej vedno samo "črn", zaznamovan z zlom. Zato pa prav vsak izmed nas potrebuje ozdravljenje in odrešenje. Težava je pa v človekovi "trdosrčnosti", kjer si domišlja, da z njim pač ni nič narobe, da je že "v redu, kakor je". Tudi sveti oče se večkrat obregne ob takšne kristjane, ki ne potrebujejo "status quo", pa ne bi nič spremenili, pri sebi seveda. Pri drugih bi vse spremenili. To so tisti zdravi, ki ne potrebujejo zdravnika (Lk 5,31). Kaj pa, če vsi trije "iskalci" iz evangelija, ki jih sveti Ambrož označuje kot Cerkev (žena), Kristusa (dobri pastir) in Očeta z neverjetno potrpežljivostjo (Tertulijan), skušajo najti prav te "zakrknjence"? Tu sta nupuh in ponos sodobnega samozadostnega človeka, ki ne potrebuje Kristusove žrtve na križu, torej njegovih svetih zakramentov, ki so privreli iz njegove strani, prebodene iz nore ljubezni

do nas. Pa vendar Kristus s svojim telesom nosi vsakega od nas, saj je nase prevzel vse naše grehe (sv. Ambrož). Cerkev išče vsakega izmed nas, kakor žena drahmo, ker se v vsakem od nas skriva neka vrednost. Želi nas pripeljati na pravo pot, nas vzeti v zavetje ladje, da bi bili varni pred valovi zla. Ponuja nam Kristusov nauk, da bi bili "beli" in ne "črni", da bi imeli življenje in ne bi živeli smrti. Za modernega človeka seveda kratki njegovo svobodo, ki naj bi bila v tem, da dela, kar hoče. Ta sodobni človek pa ne potrebuje niti presežnega, temveč je zanj edino, kar obstaja, zemeljsko. Ne potrebuje torej, da bi ga Oče oblekel v dostojanstvo, za katero ga je ustvaril (sv. Ambrož). Ne zaveda se, da je, kakor pravi Job, prišel nag iz materinega telesa in da se tudi nag vrača v zemljo. Brez Boga smo torej povsem goli in bos. Potrebno je torej to spreobrnjenje, torej popolna sprememba miselnosti, da bomo sprejeli Kristusovo usmiljenje, posredovanje svete Cerkve (najvišje za Bogom so tu Marija, angeli in svetniki, vsi "nebeščani") in spravo z Bogom Očetom (sv. Ambrož). Tako bomo tudi mi usmiljeni, bomo odgovorni in skrbni posredniki za naše brate in sestre, začeni doma, pa seveda v miru tudi s seboj, z drugimi in vsem stvarstvom. Kdor je (že) zadovoljen s sabo, ne bo v resnici nikdar zadovoljen - s sabo, z drugimi, z življenjem.

Andrej Vončina

Centri karitas koprške škofije Sveta Mati Terezija naj bo vsem za zgled!

Sodelavci Karitas v koprski škofiji so se 5. septembra, na god Svete Matere Terezije, zbrali v cerkvi Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi. Prišli so sodelavci Karitas od Bovca do Kopra in napolnili loško cerkev. Mnoge sodelavke in sodelavci Karitas so tudi cerkveni pevci v domačih župnijah, zato je pod taktirko Helene Brataševic in ob orgelski spremljavi Erne Kalin odmevala pesem *Bogu v čast*. Sveto mašo je, ob somaševanju duhovnikov, daroval koprski škof dr. Jurij Bizjak. Ob tej priložnosti je gospod škof blagoslovil podobice Svete Matere Terezije, ki so jih sodelavci Karitas sprejeli in odnesli v Centre dekanijskih in Območnih karitas: Bovec, Tolmin, Nova Gorica, Grgar, Ajdovščina, Idrija, Postojna, Pivka, Sežana, Ilirska Bistrica, Izola, Portorož in Koper ter v domove, v katerih se izvajajo posebni programi: Soča,

Solkana, Šempeter pri Gorici, Ajdovščina in Bertoki. Ta podoba bo vsem prejemnikom pomoči in nastanjenim v domovih sporočala, da so prišli na kraj, kjer se zaposleni in prostovoljci trudijo živeti ljubezen do bližnjega. V pridigi je gospod škof spregovoril o Materi Tereziji, ki je s svojim življenjem pričevala o svoji neskončni ljubezni do človeštva. Pozornost vsega sveta je pritegnilo zlasti njeno neutrudljivo delo za najbolj revne, najbolj zapuščene, najbolj ranljive. Za mnoge ostaja skrivnost, kako ji je to uspelo, kje je našla moč za brezmejno razdajanje. Na številna vprašanja je vedno odgovarjala s ponižnostjo in modrostjo. Ob koncu je gospod škof spomnil: "Najstrašnejša revščina je osamljenost in občutek, da te nihče nima rad. Včasih mislimo, da revščina pomeni: lakoto, nagoto in brezdomstvo. Pa vendar

je največja revščina nekaj drugega: biti nezaželen, neljubljen in vedeti, da ni nikomur mar zate. V naših družinah in domovih moramo začeti zdraviti to vrsto revščine". Tudi zato se je med sodelavci Karitas izoblikovala potreba po duhovnem srečanju ob začetku pastoralnega leta, istočasno pa tudi želja, da Sveta Mati Terezija vse bolj postaja vzornica molitve in dela za ljudi v stiski. Po sveti maši je duhovni recital pripravil Jože Bartolj, avtor podobe Svete Matere Terezije, ob spremljavi violinistov Oskarja Lična in Alme Fučka ter citrarke Martine Brataševic. Sama sem našim sodelavkam in sodelavcem rekla: "Sveta Mati Terezija je bila svetnica za Cerkev in Nobelova nagajenka za svet, nam pa, ki smo le kaplje v oceanu dobrote, ostaja svetel zgled".

Jožica Ličen

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (82)

Mariza Perat

SVETA GORA (1539-2019)

"Reci ljudstvu, naj mi tukaj hišo zida in me milosti prosi..." S temi besedami je Božja Mati prvo soboto junija 1539 na Skalnici Urški Ferligoj, pastirici iz Grgarja, naročila, naj ji ljudje tam postavijo svetišče, kamor naj se v svojih potrebah zatekajo in jo prosijo milosti. Od tistega časa je minilo 480 let. Mnogi viharji so medtem šli čez Sveto Goro, mnoge nevarnosti so ji pretile, da jo uničijo. Mor-da ni nobena božja pot v naših krajih bila deležna toliko preganjanja kot prav svetogorska. Vendar se je Sveta Gora vsakokrat dvignila iz ruševin in pričakala svojo Kraljico, ki se je kljub trikratnemu izgnanstvu vedno znova vrnila v svoje svetišče.

Ob 480-letnici Marijinega prikazanja obhajamo letos Urškino leto. Prav je, da se ob tem jubileju spomnimo te preproste grgarske pastirice, ki je, tako kot Bernardka v Lurdu in trije pastirčki v Fatimi, bila deležna milosti prikazanja Božje Matere. Kot Bernardka in fatimski pastirčki je tudi Urška veliko pretrpela, saj ji, zlasti oblast, ni verjela. Zato so jo brez konca zasliševali in jo trikrat zaprli v grajske ječe, od koder je bila vsakokrat čudežno rešena. Tudi cerkvena oblast ji od začetka ni bila naklonjena. Poleg tega so bili takrat še burni časi

Marija z Detetom se prikazuje Urški Ferligoj

protestantizma, ki se je že pojavljala tudi v naših krajih in se z vsemi silami boril prav proti Marijinemu češčenju. Kako bi bili torej protestanti mogli mirno opazovati novo Marijino božjo pot, o kateri je vse kazalo, da bo postala prava bojna trdnjava, ki se bo postavila v bran Marijinemu češčenju? Njihov bes je bil tolikšen, kot piše msgr. Rudolf Klincec, da so leta 1541, torej dve leti po prikazovanju, cesarju Ferdinandu poslali naslednjo pritožbo:

"V zadnjem času se je osnovalo romarsko svetišče nad Solkanom v gorški pokneženi grofiji in tjakaj zahajajo množice vseh dežel in jezikov. Trdijo, da so tamkaj spregledali slepci in ozdraveli krljavi. Vse to pa je le malikovanje in zavajanje naivnežev. Bilo je že prepovedano, naj nihče tja ne roma in išče čudežev. A zaman! Zatorej naj se zaradi božje časti slična romanja prepovedo..."

Ljudi pa grozje protestantov niti najmanj niso prestrašile, saj so jih bodrile Marijine besede, naj prihajajo k Njej na goro in jo tu prosijo milosti.

In res so se na Sveto Goro, kot so jo ljudje začeli imenovati, od vseh strani zgrinjale množice romarjev. Kmalu je bila tu postavljena zasilna kapela, kamor so postavili lesen Marijin kip z Detetom, izdelan po navodilih vidkinje. Leta 1541 so začeli graditi cerkev. Kljub velikanskemu delu, ki so ga morali opraviti, saj je bilo treba lomiti skale, odvažati kamenje in zemljo, da so izravnali tla za gradnjo cerkve, je bila ta že leta 1544 dograjena. Zemljišče zanjo je daroval Hieronim grof Attems. Takrat so Marijin kip z Detetom prenesli v cerkev. Tu je treba povedati, da so delavci pri kopanju naleteli na kamnito ploščo, na kateri so bile vklesane besede: "Zdrava milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami".

/ dalje

ZAKAJ PRAV JEZUS? (82)

PRIMOŽ KREČIČ

Kristus v ruski teologiji

Pravoslavna in zlasti ruska teologija sta bili v od 17. do sredine 19. stoletja pod vplivom katoliške in protestantske teologije, za tem je nastopilo patriščno in liturgično gibanje z odkrivanjem virov. Tako so postale Cerkve vzhodne Evrope in grška Cerkve **pobudnice izvorne teologije, ki je zvesta izročilu, pa tudi obogatena s srečanjem z moderno mislijo**. Med prvimi, ki se je usmeril k drugačnemu načinu teološkega razmišljanja je bil **metropolit Filaret iz Moskve (+1869)**. Presegel je takratno moralizirajočo in psihološko razlago Kristusove smrti in izpostavil izvir **skrivnosti križa v Božji ljubezni**. Spregovoril je o križu v življenju Svete Trojice: "Križ, ki ga je naredilo sovraštvo Judov in nasilje poganov, ni drugega kot zemeljska podoba in senca nebeškega Križa". Bolj kot sredstvo odrešenja je Križ podoba večne ljubezni Boga.

V ruskem krščanskem prostoru je sledil razmah filozofskega razmišljanja. Prvi izvorni mislec Čadajev je poudaril, da se gre v nebesa ne po domovini, ampak po resnici. Gibanje slavofilov se je postavilo proti idealističnim idejam, ki so želele pozahoditi rusko kulturo in duhovnost. Iskali so organske principe življenja in izpostavili pomen "sobornosti", zbornosti. Predstavnika tega razmišljanja sta zlasti **Kirijejski (+1856)** in **Homjakov (+1860)**. Z **Vladimirjem Solovjovom (+1900)** je nastopila doba sistematičnega razmisleka v filozofiji in teologiji. Pri njem srečamo **pojem vseedinosti, ki pomeni vse organskost v svetu**. Ta pojem je povezal z naukom o Sveti Sofiji. V *Predavanjih o Bogočloveškosti*, ki so vzbudila veliko zanimanja, je Solovjov pokazal, da vera v Boga in v človeka vodita do polnosti resnice, ki ima svoj vrh v Bogočloveku Kristusu. V evangeliju je odgovor na vse teženje človeka: **Beseda je postala meso**. Kdor veruje vanj, bo imel večno življenje. V tej luči je treba sprejeti Vesolje, zgodovino in usodo sveta.

Sergij Bulgakov (+1944) je bil sin duhovnika, ki je v mladosti izgubil vero, potem se je zopet približal veri in Cerkvi. Po analizi teologije cerkvenih očetov se je Bulgakov posvetil problemom, ki so ostali nerešeni v času patrišike. Prepričan je bil, da **učlovečenje** ni le epizoda v zemeljski zgodovini in poti odrešenja, ampak ima **svoj model in temelj v Bogu**, ker je Božji Sin, ki je prišel iz nebes, kar pomeni, da je **zasnova človeškosti v Bogu**. Tu se nasloni na misel svetega Petra, ki pravi, da je Kristus Jagnje, ki je bilo darovano pred stvarjenjem sveta. (1 Pt 1, 20) Pri učlovečenju so ustvarjeni pogoji, ki omogočajo človeškosti, da se ponovno odpre in sprejme Božje. **Božje je so-človeško v Kristusu in človeško je bogo-človeško**, in to omogoča srečanje ter zvezo dveh narav v Kristusu brez ontoloških nasprotij. Tako Bulgakov oblikuje "da" kalcedonske dogme. Pri Kristusovem učlovečenju ni zla, ki je anti-sofijanično in pride od svobode v nastajanju, po skušnjavi k uresničenju. **Čistost Device in njen svobodni fiat sta podarila človeške ontološke pogoje za učlovečenje**. Jezus je bil zgodovinski človek, vendar vse človeški, drugi Adam, ki je nosil vso veseljno in človeško naravo, kot pravi sveti Pavel. (Kol 3, 11) Za predstavitev Kristusove bogočloveške osebe in njegovega odrešenjskega delovanja Bulgakov vzame pot kenotične teologije. Pravi, da Absolutni postane **Absolutni-relativni, ko se prilagodi življenju stvari in sveta**, ki ga je ustvaril. Tako je Božji Sin s svojo zemeljsko smrtjo uničil moč smrti in vstal povečan, da je mogel s svojo novo telesnostjo zbirati novo človeštvo, Cerkev. Pogled Bulgakova ima tudi močan eshatološki poudarek, ko opisuje poslednje dogodke in teženje zgodovine ter človeštvo v vseadini povezanosti v Nebeškem Jeruzalemu. Nekatere teze Bulgakova so mejne, zlasti tiste, ki so povezane s sofiologijo, vendar je sprožil novi val teološkega razmišljanja, tudi v katoliški teologiji.

Marijin kip z Detetom

S 1. STRANI Papež v Akamasoi Hvala za vaše ...

Izjemno lepo je bilo dejstvo, da smo srečanje svetega očeta in misijonarja Opeke lahko gledali v neposrednem televizijskem prenosu na slovenskem drugem televizijskem programu. Ni namreč zanemarljivo dejstvo, da, kot to rad poudarja misijonar Pedro Opeka, slovenski ljudje vsak mesec prispevajo denar za nahranitev več kot devet tisoč otrok v misijonu, ki ga vodi Pedro Opeka.

Nagovor papeža Frančiška

Dragi prijatelji Akamasoe! V veliko veselje mi je, da sem tukaj, sredi med vami, v tem veličastnem podvigu. Akamasoa je izraz Božje navzočnosti med njegovim ubogim ljudstvom; ne občasna, priložnostna navzočnost; to je prisotnost Boga, ki se je odločil živeti in vedno ostati sredi svojega ljudstva. Nocoj vas je veliko prav v srcu tega "Mesta prijateljstva", ki ste ga zgradili s svojimi rokami in ki – o tem ne dvomim – ga boste še naprej gradili, da bi lahko mnogo

spremenili v pesmi upanja za vas in za vse tiste, ki vas gledajo. Vsak kotic teh četrti, vsaka šola ali ambulanta je spev upanja, ki postavi na laž in utiša vsako vdanost v usodo. Recimo z vso močjo: revščina ni stvar usojenosti. To naselje dejansko nosi v sebi dolgo zgodovino poguma in vzajemne pomoči. To ljudstvo je sad mnogih let trdega dela. Pri temeljih najdemo živo vero, ki se je izrazila v oprijemljivih dejanjih, ki so sposobna "premikati gore". Vera, ki je omogočila videti možnosti, kjer se je živelo samo iz rok v usta, videti upanje, kjer je vladala le vdanost v usodo, videti življenje, kjer so toliki oznanjali smrt in propad. Spomnite se tega, kar je napisal apostol Jakob: "Vera brez

družin živelo v dostojanstvu! Ko vidim, kako žarijo vaši obrazi, se zahvaljujem Gospodu, ki je poslušal glas ubogih in izkazal svojo ljubezen z oprijemljivimi znamenji, kot je vznik te vasi. Vaši kriki, ki jih je izzvalo to, da niste več mogli živeti brez strehe nad glavo, gledati svoje otroke, kako odrasčajo v podhranjenosti, da nimate dela, kriki, ki jih je izzval brezbržen, da ne rečem prezirljiv pogled mnogih, ti kriki so se

del je mrtva" (Jak 2,17). Temeljni skupaj opravljenega dela, družinskega in skupnostnega čuta so omogočili, da se na obrtniški način potrpežljivo obnovi zaupanje ne le v vas, ampak tudi med vami, ki vam je to omogočilo, da ste vzeli usodo v svoje roke in začeli ustvarjati to zgodovino. Vzgoja za vrednote, po zaslugi katere so lahko tiste prve družine, ki so začele ta podvig z očetom Opekom, predale neiz-

meren zaklad zavzetosti, discipline, poštenja, spoštovanja samih sebe in drugih. In lahko ste razumeli, da Božje sanje niso samo osebni napredek, ampak predvsem skupnostni; da ni hujše sužnosti – kakor nas je opomnil oče Pedro –, kot ta, da vsak živi samo zase.

Dragi mladi iz Akamasoe, rad bi vam namenil posebno sporočilo: nikoli se ne predajte pred pogubnimi učinki revščine; nikoli ne popustite pred skušnjavami lahkega življenja ali zapiranja vase. Hvala, Fanny, za to lepo pričevanje, ki si nam ga dala v imenu mladih iz vasi. Dragi mladi, to delo, ki so ga opravili vaši predniki, je pred vami, da ga nadaljujete. Moč za to boste našli v svoji veri in v živem pričevanju, ki se oblikuje v vašem življenju. Naj poženejo v vas darovi, ki vam jih je dal Bog. Prosite ga, naj vam

pomaga, da boste vstopili v velikodušno službo svojim bratom in sestram. Tako Akamasoa ne bo samo zgled za prihodnje rodove, ampak predvsem izhodiščna točka za od Boga navdihnjeno delo, ki se bo dokončno razvilo v taki meri, v kakršni bo še naprej pričevalo o njegovi ljubezni do sedanjih in prihodnjih rodov. Molimo, da bi se po vsem Madagaskarju in drugih delih sveta širil sijaj te luči in bi mogli

doseči razvojne vzorce, ki bolj cenijo boj proti revščini in družbenemu izključevanju na osnovi zaupanja, vzgoje, dela in zavzetosti, ki so vedno nepogrešljivi za dostojanstvo človeške osebe.

Dragi prijatelji Akamasoe, dragi oče Pedro in sodelavci, še enkrat hvala za vaše preroško pričevanje, ki poraja upanje. Naj vas Bog še naprej blagoslovja.

Lepo vas prosim, da ne pozabite moliti zame.

Pozdrav Pedra Opeke

Predragi sveti oče! S kakšnim veseljem vas sprejemamo to nedeljo, na praznik rojstva Devi-

ce Marije tukaj v Akamasoi, na kraju, kjer je Bog hotel z močjo evangelija dvigniti na tisoče družin brez vsega, z njihovimi otroki, ki jih je družba zavrgla.

Tu je bil kraj izključnosti, trpljenja, nasilja in smrti. Po 30 letih je Božja Previdnost ustvarila "oazo" upanja, kjer so otroci zopet našli svoje dostojanstvo, kjer so mladi znova stopili na pot šole in so se starši lotili dela, da pripravijo prihodnost svojim otrokom.

Skrajno revščino smo na tem kraju izkoreninili z vero, z delom, šolanjem, z vzajemnim spoštovanjem in disciplino. Tukaj vsi delajo.

V vsej ponižnosti smo zaupali revnim, da se lahko dvignejo, in

to zaupanje nas je postavilo na pot proti skupnostni osvoboditvi, ki traja še danes.

V Akamasoi smo dokazali, da revščina ni stvar usode, ampak jo je ustvarila odsotnost socialnega čuta političnih voditeljev, ki so pozabili na ljudstvo, ki jih je izvolilo, in mu obrnili hrbet.

Ta kraj izključnosti je danes postal kraj občestva: bratje in sestre z vsega sveta se udeležujejo nedeljske maše z Božjim ljudstvom iz Akamasoe.

Sveti oče, Vaša navzočnost danes na tem kraju, ki ga je Bog spremenil v kraj bratstva in medsebojne podelitve, je milost in blagoslov, ki nam bo podvojil pogum, da bomo nadaljevali ta boj

Vesetje tukaj navzočih otrok in mladih izraža našo veliko srečo, da smo vas lahko sprejeli v Akamasoi. Sveti Oče, HVALA iz vsega srca.

Pozdrav 13-letne Fanny

Dragi sveti oče!

V imenu vseh otrok in mladih iz Akamasoe vas pozdravljam; zelo smo srečni, da ste z nami.

Ime mi je Fanny, stara sem 13 let, v Akamasoo sem prišla pred 6 leti z mamom, mlajšo sestro in mlajšim bratom. Sprejeta sem bila v tem centru Andralanitra in naše življenje se je povsem spremenilo. Danes sem srečna, da lahko hodim v šolo in molim.

Dobrotniki z vsega sveta so pomagali Akamasoi in očetmu Pedru,

proti revščini, ki ubija duše, in se bomo še odločneje borili proti sleherni krivici, ki je storjena otrokom, ženskam in zapuščenim ostarelim.

HVALA, sveti oče, da ste obiskali našo vas, kjer je Bog tako vzljubil uboge, da jih je osvobodil suženjstva, ko je vsak živel le zase.

da lahko na tisoče družin napreduje, skrbi za otroke in jih pošilja v šolo.

Sveti oče, potrudili se bomo narediti, kakor nam naročate v svojih sporočilih ljubezni in naklonjenosti. Starejši med mladimi so v skrbeh, če bodo ob koncu študija mogli najti delo in pomagati svojim staršem. Mi, otroci in mladi, bomo ohranili vero, čeprav je skušnjava po lahkem življenju vedno navzoča okrog nas.

Vaš obisk nas opogumlja, da se bomo vsak dan trudili. Danes smo zelo zadovoljni, ker vas vidimo osebno iz očel v očel tu med nami. Želo smo srečni in se vam neizmerno zahvaljujemo! Sprejmite to malo darilo, ki so ga naredile naše mame.

Po papeževi napovedi Dne 5. oktobra 2019 bo konzistorij za umestitev 13 novih kardinalov

V nedeljo, 1. septembra 2019, je sveti oče med opoldansko molitvijo prebral naslednje sporočilo: "Dragi bratje in sestre, 5. oktobra bom imel konzistorij za imenovanje desetih novih kardinalov. Njihov izvor izraža misijonsko poklicanost Cerkev, ki nadaljuje oznanjanje usmiljene Božje ljubezni vsem ljudem na zemlji".

Imena novih kardinalov so:

1. msgr. Miguel Ángel Ayuso Guixot MCCJ – predsednik papeškega sveta za medverski dialog.
2. msgr. José Tolentino Calaça de Mendonça – arhivar in knjižničar Svete rimske Cerkve.
3. msgr. Ignatius Suharyo Hardjoatmodjo – nadškof Džakarte (Indonezija).
4. msgr. Juan de la Caridad

García Rodríguez – nadškof San Cristóbal de la Habana (Kuba).

6. msgr. Jean-Claude Hollerich DJ – nadškof Luksemburga.
7. msgr. Álvaro Leonel Ramazzini Imeri – škof Huehuetenamga

(Gvatemala).

8. msgr. Matteo Zuppi – nadškof Bologne (Italija).

9. msgr. Cristóbal López Romero SDB – nadškof Rabata (Maroko).

10. P. Michael Czerny DJ – podtajnik oddelka za migrante pri Dikasteriju za celostni človeški razvoj. Skupaj z njimi bom pridružil članom kardinalskega zbora še dva nadškofa in škofa, ki so se odlikovali po svojem

služenju Cerkv. To so: 1. msgr. Michael Louis Fitzgerald – upokojeni naslovni nadškof Nepte. 2. msgr. Sigitas Tamkevičius DJ – upokojeni nadškof

Kaunasa (Litva).

3. msgr. Eugenio Dal Corso, psdp – upokojeni škof Benguele (Angola).

Kot vidimo, papež Frančišek nadaljuje pomladitev in prevetritev Cerkev, ki je vse manj italijanska in evropska, vse bolj pa vesoljna.

Zanimivo je, da je bil imenovan samo en italijanski kardinal, in to je msgr. Matteo Zuppi, škof iz Bologne, ki je znan kot "prijatelj revnih". Msgr. Matteo Maria Zuffi se je rodil leta 1955 v Rimu, znan pa je po tem, da je viden član Skupnosti sv. Egidija, kjer je duhovni sistent. Leta 1990 je bil kot mlad duhovnik v komisiji sv. Egidija, ki je dosegla, da se je v Mozambiku končala krvava vojna, ostali člani pogajalske komisije so bili: Andrea Riccardi, Jaime Pedro Gonçalves e Mario Raffaelli. Leta 2012 ga je papež Benedikt XVI. imenoval za pomožnega rimskega škofa (Villanova). Dne 27. oktobra leta 2015 ga je papež Frančišek imenoval za bolonjskega nadškofa.

Kratke

Kunaver. Cena avtobusa in barke 15 evrov. Večerne maše po župnijah odpadejo.

Dekanijsko romanje na Barbano

Štandreška dekanija vabi v soboto, 14. septembra, na obisk Marijinega svetišča na Barbani. Program: ob 16. uri odhod čolna iz Gradeža, ob 17. uri sv. maša, litanije in procesija. Srečanje "za duhovne poklice in blagoslov v novem šolskem letu" bo vodil g. Tomaž

Kvatrnica na Mirenskem Gradu

Kvatrnico na Mirenskem Gradu bodo obhajali v nedeljo, 22. septembra 2019, ob 16. uri. Somaševanje bo vodil misijonar z Madagaskarja Tone Kerin, lazarist, ki bo imel tudi slavoslovni nagovor. Po maši bo odprtje razstave otrok iz OŠ Miren z naslovom Moj pogled na Mirenski Grad. Ob odprtju bo zgodovinar dr. Vojko Pavlin na kratko predstavil nova spoznanja o zgodovini Mirenskega Gradu. Že v soboto, 21. septembra, ob 19. uri, bo družinska maša. Po maši bodo procesija z lučkami in pete litanije Materje Božje. Priložnost za spoved bo oba dneva.

Porčinj / Pobožnosti v septembru 2019

V svetišču v Porčinju bo do konca septembra molitev svetega rožnega venca vsako nedeljo ob 16.30; svete maše so ob 9. uri ob nedeljah, ob četrtek in sobotah pa ob 10.30.

POGOVOR Mauro Leban, ravnatelj Mladinskega doma

Petnajst let pomoči otrokom in v oporo družinam

Ob začetku šolskega leta smo se v stavbi goriškega Alojzijevega pogovora z ravnateljem Mladinskega doma Mauro Lebanom o dejavnostih društva tik pred začetkom novega šolskega leta, pa tudi o rednem letnem delovanju, ki poteka že petnajsto leto.

Kako so se končale letošnje t. i. Poletnosti?

Od 26. avgusta do 6. septembra, torej dva tedna, smo imeli v Mladinskem domu drugi del poletnih dejavnosti, ki se pri nas imenujejo Poletnosti. Naslov tega drugega dela je bil "Šola za šalo": otroke smo spet uvajali v šolsko delo in dejavnosti ter delovne navade. Imeli so možnost ponavljati šolsko snov, na programu

pa so bile tudi delavnice in igre. **Kako je potekala ta Šola za šalo?**

Šola za šalo predvideva, da otroci v razredu polovico jutra ponavljajo snov in vadijo predvsem s kvizi ali matematičnimi igrami. Posvečajo se torej v prvi vrsti matematiki in slovenščini, pa tudi zgodovini, tujim jezikom itd. Drugi del jutra je posvečen igri, ki je vodena, skupinska ali pa se otroci lahko prosto podijo po našem dvorišču. Vse to velja za otroke iz osnovne in srednje šole. Petošolci imajo poseben program, ki je letos sicer potekal v bolj okrnjeni obliki: gre za rednejšo pripravo na vstop v srednjo šolo. Imeli so po dve delovni enoti na dan: tudi oni so ponavljali glavno snovi glavnih predmetov, obenem so prejeli informacije o tem, kako poteka delo na srednji šoli, kakšne so razlike med osnovno in srednjo šolo ipd. Tako jim skušamo pomagati, da premostijo začetni "šok". Ponujamo jim tudi delovne metode, ki so morda malo različne od teh, na katere so bili vajeni na osnovni šoli.

Formula "segrevanja mišic" v tednih pred začetkom pouka torej deluje?

Ja, v vsakem primeru. Imamo pa tudi velik del otrok, ki prihajajo k nam enostavno zaradi varstva. Drug pomemben trenutek je socializacija; neka mama mi je rekla, da je "sita" otroka doma, ker je (kot edinec) stalno v družbi odraslih in bi rada, da bi se družil tudi z vrstniki. Naše Poletnosti služijo tudi temu, da je vstop v šolo, povezan s socializacijo, bolj postopen; in to se še kako pozna. Žal vidimo, da nekateri otroci (starši), ki bi jim to resnično koristilo, ne izkoristijo te možnosti, dokler niso prav primorani.

Kakšne urnike ste imeli?

Med poletnimi dejavnostmi od 8. do 13. ure.

Koliko otrok ste imeli?

V drugem tednu Poletnosti smo imeli skoraj 30 otrok, z njimi so bili trije stalni vzgojitelji, zraven še en zunanji animator, ki nam je pomagal.

Kaj pa vsebuje vaša glavna "pobudba", letni popoldanski pouk?

Ponujamo pošolsko varstvo, se pravi, da gremo iskati otroke v šolo, jih pripeljemo v Mladinski dom, jim damo kosilo, nato imajo možnost - tisti z osnovne šole malo več, tisti s srednje malo manj - preživeti ne-

kaj prostega časa in to na odprtem, vse dokler se da. Nekaj pred 15. uro se začne resno delo v razredu, in sicer v dveh enotah. Prva poteka nekako do 17. ure, druga pa od 17. do 18. ure. Pred 17. je četrta ure odmora, da osnovnošolci lahko gredo domov.

Kako je z vpisi v novem šolskem letu?

Sredi prejšnjega tedna smo jih že imeli čez 30. Vpisi so še odprti, lahko pa sprejmemo največ 36 otrok (tel. 0481 280857 ali 331 6936603, mail info@mladinski-dom.it; op. p.).

vzgojitelja tudi moško figuro. Tako imamo sedaj tri zaposlene: poleg Jerneja sta še vzgojiteljici Nataša Soban in Andreja Miljevič. Skupaj skrbijo za to, kar so naši nameni in cilji: če se omejimo na pošolski pouk, gojencem sledijo, jim nudijo pomoč pri pisanju nalog, hodijo na govorilne ure. Poleg tega se pri nas ponujajo tudi takšne dejavnosti, ki nas lahko malo povežejo in razvedrijo; to so, poleg Poletnosti seveda, med letom dva izleta, zimovanje in morda še kakšna ekskurzija ali delavnica, ki jo izvajamo po nalogah.

Naša glavna skrb je vsekakor ta, da se otroci vrnejo domov z urejenimi nalogami. To je tudi tisto, kar starši hočejo od nas. Sodelujemo z ustanovami in društvi, ki ponujajo druge pošolske dejavnosti, zlasti športne, sami pa jih ne prirejamo. Otrokom pa omočujemo, da se udeležujejo kje drugje, če to želijo.

Rad bi poudaril, da kot krščanska vzgojna ustanova dajemo velik poudarek odnosom. Za nas je pomembno, da se otroci najprej naučijo se spoštovati med sabo, spoštovati nadrejene in imovi-

no, da naši odnosi temeljijo na poštenosti in lojalnosti, da se naučijo biti odgovorni za svoja dejanja in izbire, da znajo izpolnjevati svoje dolžnosti do šolskega dela. Torej: pošteni odnosi, spoštovanje in odgovornost. Če otroci nečejo pisati nalog, jih gotovo ne pišemo mi na njihovem mestu; to staršem tudi povemo. Pač pa jih opozarjamo na to, čemu lahko gredo naproti, če svojih dolžnosti ne opravljajo vestno, in to zdaj kot dijaki, v prihodnje kot odrasle osebe.

Koliko let že poteka to pomembno vzgojno poslanstvo Mladinskega doma?

To poteka že petnajsto leto. Začeli smo namreč s šolskim letom 2004-2005.

Imate tudi prostovoljne vzgojitelje?

Rade volje vidimo, da se nam med letom kot prostovoljci pridružijo kakšni višješolski dijaki, študentje ali pa tudi skavti. Včasih kdo pomaga samo uro ali dve na teden: na tak način lahko nudimo kakšno posebno pomoč otrokom, ki potrebujejo kaj več, ali v večjih razredih, da je delo bolj razporejeno. To je lahko tudi dobra izkušnja za mlade! Na kakšen način se ustvarijo novi odnosi in sodelovanja, ki se v prihodnje lahko tudi razvijejo, kdo ve. Starši namreč pogosto sprašujejo tudi za kakšne posebne inštrukcije; mi jih po predhodnem preverjanju nudimo otrokom, ki so tega res potrebni, gotovo ne tistim, ki zaradi lenobe neradi pišejo naloge. Na tak način bi jim ne pomagali. So pa tudi otroci, ki potrebujejo drugačne spodbude.

Danijel Devetak

Kratke

Poglobljene raziskave za reševanje Doberdobskega jezera

Doberdobsko jezero s svojim podzemskim vodnim sistemom je izrednega pomena za širše področje, saj ima ključno vlogo glede oskrbe z vodo celega Krasa in dela Istre ter seveda samega Trsta. O tem, kakšno je stanje in katere so strateške možnosti za izboljšanje vodnih razmer, so spregovorili na posvetu, ki so ga v soboto, 7. septembra, priredili v prostorih tržaške občinske knjižnice. Občina Tržič, oddelek za matematične in geološke vede tržaškega vseučilišča in deželna jammerska federacija, ki so vabile na ta posvet, so dosegle veliko pozornost, saj gre za občuteno vprašanje, ki dejansko zanima vsoto družbo in ne le naravovarstvenike ali jamarje.

To potrjuje tudi dejstvo, da je v minulih mesecih pri raziskavah, ki so bile namenjene analizi različnih vidikov problema, sodelovalo več kot sto prostovoljcev, jamarjev, študentov in različnih raziskovalcev z obeh strani meje. V glavnem jim je uspelo spoznati podzemski sistem Doberdobskega jezera in celoten ekosistem širšega področja med Timavo, Moščenicami, Prelošnim jezerom pod Sabličmi in samim Doberdobskim jezerom, Sočo ter črpališčem vode pri Komarjih na slovenski strani. Že uvodoma so na posvetu izrazili potrebo po čezmejnem sodelovanju razni nastopajoči. Ob tržaški županji Cisintovi in doberdobskem županu Visintinu so spregovorili še predstavniki tržaške univerze, vodja urada za upravljanje z vodami slovenskega ministrstva za okolje in prostor Janez Dodič in predstavniki drugih italijanskih in slovenskih institucij in ustanov.

Gre za pomemben čezmejni projekt, ki potrjuje, da bodo morali različni osebki z obeh strani meje tesno sodelovati, da bi zaščitili vse bolj dragocene podzemne vodne vire. V tem smislu so začeli že pred kakim letom s pomočjo tržaške univerze preučevati možnosti ponovne košnje trsja, ki raste na območju Doberdobskega jezera, da bi tako obnovili ekosistem, ki je vladal na tem področju pred opuščanjem te kmetijske dejavnosti in pred posegi, ki so bistveno porušili ravnovesje vodnega sistema tako v Prelošnem kot samem Doberdobskem jezeru.

V Lokandi Devetak vse o sladici tiramisu!

V četrtek, 5. septembra, so v Lokandi Devetak na Vrhu Sv. Mihaela priredili poseben večer, namenjen zgodovini oz. pravi zgodbi sladice tiramisu (prvotno tirime su). Mnogi ne vedo, da si je chef Mario Cosolo, ki je kot 24-letni kuhar delal na ladji "Regia Savoia", na kateri se je občasno peljal tudi Viktor Emanuel III., zamislil sladico prav za kralja. Potem je sladico ponujal v družinski gostilni "Al Vetturino" v Pierisu pri Gorici, kjer naj bi tržaški gostje dali zamisel za ime "tirime su". Prisotni so prisluhnili

Flavia Cosolo in Tatjana, Tjaša, Mihaela Devetak

zanimivi zgodbi kuharja, ki jo je pripovedovala hčerka Flavia Cosolo. Pri tem je razkrila tudi, v čem se izvorni recept za sladico razlikuje od tistega, ki ga vsi poznamo. Ob koncu so se tudi vsi posladkali, saj so kuharice Lokande Devetak skrbno pripravile sladko dobroto po navodilih Flavie in jo ponudile ob kozarcu sladkega vina. / MČ

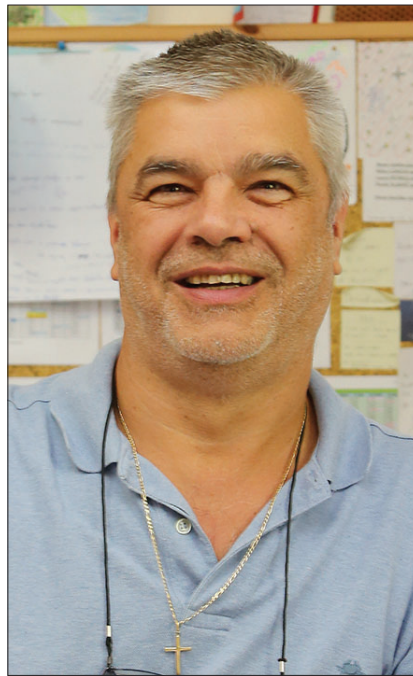

foto dd

Koliko vzgojiteljev imate?

Pred kratkim smo izgubili dragoceno sodelavko, Tanjo Arčon, ki se je pač preselila zaradi poroke. Smo pa pridobili Jerneja Kurinčiča; veseli smo, da imamo za

Doberdobski Veseljaki na oddihu v Žabnicah

Nepozabni dnevi v sproščeni družbi

Začetni pevsko dejavnost pod mogočnimi macesni in zimzelenimi smrekami je privlačno za vsakega pevca, še posebno za otroke pevskega zbora Veseljaki iz Doberdoba, ki so se v okviru Hrast-kampa meseca avgusta podali v hribe. V prijetni koči sv. Jožefa v Žabnicah pod okriljem Višarske Matere Božje so se utrjevali v duhu in telesu. Vreme jim je bilo res naklonjeno, tako da so se poleg pevskih vaj odpravili tudi na izlete. V ne pretirano mrzli vodi

Rabelskega jezera so se preizkusili v plavanju, z gorskimi kolesi pa so pod izkušenim očesom Claudia Perica kolesarili po kolesarski stezi od Žabnic do Kranjske Gore. Pri jezeru Jasna so se odpočili in osvežili, nato pa se vrnili v Žabnice. Na povabilo kaplana Tomaža Kunaverja in sester iz Žabnic so se zadnji dan zgodaj zjutraj odpravili na Sv. Višarje, kjer so s petjem, pod vodstvom dirigentke Lucije Lavrenčič in ob orgelski spremljavi njenega brata Hilarija, obogatili

sv. mašo, ki jo je daroval nadškof Alojz Uran. Na pot so se seveda odpravili peš po romarski stezi ob kapelicah Toneta Kralja. Ves trud je bil poplačan s pogledom ne prelepe Julijce, ki so kar žareli v poletnem soncu. Ravno tako so toplo žareli obrazi otrok, ki so te poletne dni preživeli v sproščeni, prijetni in zdravi družbi.

DRAMSKA DRUŽINA SKPD F. B. SEDEJ ŠTEVERJAN Gledališče na ocvrtem 2019

Slovita ljubezenska zgodba, odeta z avtorsko tančico

Blagodejni dež je v petek, 6. septembra 2019, ohladil razgoreto pozno poletno ozračje, da je bilo prav prijetno sedeti v veliki dvorani župnijskega doma F. B. Sedej na Trgu svobode v Števerjanu in zreti na oder, na katerem so štirje mladi poklicni igralci, Patrizia Jurinčič Finžgar, Vid Klemenc, Lovro Finžgar in Jure Kopušar, s sodobnejšega zornega kota predstavili svetovno znano, tragično zgodbo veronskih zaljubljenecv *Romeo in Julija*. Predstava *Romeo in Julija* je nastala kot koprodukcija Zavoda Margareta Schwarzwald (Zavod za vizualno kulturo in umetniško ter kulturno produkcijo), Cankarjevega doma, Slovenskega gledališkega inštituta (SLOGI) in Kina gledališča Bežigrad. Uprizoritev je bila uvrščena v 17. program festivala uprizoritvenih umetnosti za otroke in mlade *Zlata paličica 2017* in je upravičeno prejela oznako "kakovostna predstava". Da je res taka, se zlahka prepričajo vsi, ki si jo ogledajo.

Na števerjanski oder jo je zvalilo *Gledališče na ocvrtem*, abonmajski gledališki niz predstav, ki ga je letos četrto leto zaporedoma priredila Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana v sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete, Javnim skladom za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, Zlato gledališko mrežo in Svetom slovenskih organizacij. Predstavo je po drami *Romeo in Julija* prosto napisala Maruša Kink, ki je delo tudi zrežirala. Premierno je bila

predstava uprizorjena l. 2016 kot poklon izjemnemu angleškemu dramatik Williamu Shakespearju ob 400-letnici njegove smrti (1564-1616) in je namenjena mladim od 11. do

prijetljaji dramskih oseb, pa tudi z glasbenimi in besednimi intermezzi iz sodobnega življenja mladih. Ti posrečeni, prav nič moteči elementi, izpovedani v sodobnem gleda-

Foto MMC F. B. Sedej

15. ali 17. leta starosti. Napisana je kot igra v igri, v kateri se skupina mladih dijakov pripravlja na test o Shakespearovi drami *Romeo in Julija* (v okvirni igri se zdi, da so to pravzaprav poredni amorji, ki se vadijo napenjati loke in naperjati puščice naravno v srca mladih, da se razplamti v njih ljubezensko čustvo). Omenjeni štirje igralci na skoraj prazni sceni – na njej sta najbolj vidni dve lestvi – zelo spretno in učinkovito, predvsem pa za mlade zelo privlačno, v strnjeni obliki odigravo ključne prizore iz Shakespearove drame in tako seveda poosebijo različne dramske like. Izrezi iz izvirnega besedila v vzvišenih Shakespearovih verzih se prepletajo z izmišljenimi

liškem jeziku, gledalca iz daljnjih časov pospremito v naš čas in pomagajo mladi publiki, da bolje sprejme antične stihe in razume srčko drame. Ta pa je povsem sodobna. Tudi v današnjem svetu se mladi zaljubljujejo brez kakšnih stranskih računov ali preverjanja, iz katere družine kdo izhaja. Ljubezen pač ne pozna pregrad. Današnji mladi kot nekoč skušajo najti svoj prostor v družbi in uveljaviti svojo voljo v iskanju lastne identitete. Spretno bi se radi tudi izogibali podrejenosti, čeprav neki skupini pač tudi sami pripadajo. Žal tudi danes človek, tudi mladi niso izvzeti, zna presneto dobro gojiti maščevalnost in sovražstvo. Zato je ta več kot štiristo let sta-

za zgodba še kako sodobna in vsem za zgled. Predstava pa prav zaradi svoje igrivosti pometa s predsodki na račun klasičnih del, ki naj bi bila dolgočasna in prekrita z debelo plastjo zastarelosti. S sodobnim gledališkim izražanjem, posrečenimi režijskimi rešitvami, prežetimi z domisljicami, zelo učinkovito preplete nekdanji in sedanji svet in poudari brezčasnost čustev in strasti. Tudi v današnjem času, žal, iz različnih razlogov prevečkrat pride do umorov, pa tudi samomorov.

Živahen ritem in vsebinska razgibanost delata predstavo vsestransko privlačno, mestoma prav zabavno, skoraj hudomušno, kljub tragičnosti središnje zgodbe. Tudi njen konec je lahкотen in izzove spontan, topel aplavz namenjen igralcem in vsem soustvarjalcem zelo dognane odrske postavitve mojstrskega dela velikega angleškega dramatika, čigar dela bodo zaradi univerzalnosti sporočila zmeraj nagovarjala bralca in gledalca.

Ustvarjalcem se je, kot je že prišlo v navado, zahvalil Jakob Leopoli, organizacijski vodja števerjanske Dramske družine, in povabil vse na ocvrte poslastice in kozarček briškega vina, ki ga tudi letos ponujajo vinogradniki iz Vinoteke Števerjanski griči.

Letošnja abonmajška ponudba *Gledališča na ocvrtem* se bo končala v petek, 4. oktobra 2019, ob 20. uri, ko bo v Števerjan prvič prišlo v goste Beneško gledališče iz Špetra s predstavo *Zdreu bunik*. Vsebinska je prosto povzeta po Molierevem delu *Le malade imaginaire (Namišljeni bolnik)*. Režijo podpisuje mlada gledališka navdušenka, domačinka, Jasmin Kovic, ki je že nekajkrat pokazala svoje ustvarjalne talente in resnost pri delu.

Iva Koršič

Od 26. do 29. septembra 16. Okusi ob meji

Afriška vas je novost letošnjih "Okusov"

Organizatorji letošnje izvedbe goriške poulične prireditve *Okusi ob meji* napovedujejo rekordno število stoinic. Slavnostno odprtje bo v četrtek, 26. septembra, na Trgu sv. Antona v Gorici, kjer bo mlada goriška pevka Tish, ki je zaslovela po udeležbi v italijanskem talent showu "Amici", prerezala trak in v večernih urah nastopila pred goriškim občinstvom. Prireditve finančno podpirajo Občina Gorica, Dežela FJK, Trgovinska zbornica za Julijsko krajino, Fundacija Goriške hranilnice, bančni zavod Cassa Rurale FJK in podjetje Conad.

Letos se bo po mestnih ulicah v dvajsetih tematskih sklopih razporedilo kar 413 stoinic iz 54 držav - to je največje dosedanje število sodelujočih. Glavna novost izvedbe je nedvomno prihod kulinaricnih dobrot z afriške celine. Ob osemnajstih "vaseh", ki bodo obarvale mestno središče, bodo tudi stoinice iz Avstralije, Nove Zelandije in Sirije, afriška vas, za devetnajstimi stoinicami, pa se bo razprostirala na Verdijevem korzu med muzejem kompleksa sv. Klare in poštno stavbo. Sladokuscem bodo na voljo tra-

dicionalne jedi iz Tunizije, Senegala, Egipta, z Madagaskarja, Slonokoščene obale in iz drugih afriških držav. Afričani nam bodo postregli s cvrtjem, plantain banano, gomoljem yamom, sladkim krompirjem in manioko, zokusnim butičnim pivom iz Srednje Afrike, kateremu ob varjenju

dodajajo začimbe, kot so kardamom, cimet in klinčki, ter s kavom aromatiziranim penecim vinom s Slonokoščene obale. Salon okusov bo tudi letos imel v gosteh znane osebnosti iz sveta kulinarike: na Trgu sv. Antona bo italijanski kuhar, gastronom in kulinaricni kritik, "kralj kvašenih izdelkov", Antonio Lamberto Martino, vodil delavnico o temi moke - poudaril bo pomen izbire kakovostnih surovin in priprave jedi, vezanih na območje. V niz

dogodkov, ki bodo v Salonu okusov, spada tudi delavnica o podjetništvu v enogastronomskem sektorju, ki bo potekala že v sredo, 18. septembra, na Goriškem gradu. Glavni cilj delavnice je vzpostavitev sodelovanja med mladimi in krajevnimi podjetniki, ki se ukvarjajo z gostinstvom in pridelovanjem vina. Ob raznovrstni kulinaricni ponudbi bo v Gorici živahno tudi na kulturnem področju, saj so na program letošnjih Okusov ob meji tudi številne kulturne prireditve. Vstop na Goriški grad bo prost in obiskovalci se bodo lahko tam

udeležili dogodka s pokušnjo "srednjeveških jedi", v goriški sinagogi pa bo po vodenem ogledu judovske četrti prišla na vrsto degustacija vin kosher. Tudi letos bodo v "ulici okusov", med Travnikom, Raštelom in Trgom Cavour, v prostorih najstarejših trgovin v mestu, na voljo različni kulinaricni izdelki, v "morski vasi" bodo stoinice z ribjimi specialitetami, kruh, testenine in pizza pa bodo domovali na Verdijevem korzu.

Obvestila

Sekcija Slovenske skupnosti iz Sovodeni ob Soči vabi na občni zbor, ki bo v ponedeljek, 16. septembra 2019, ob 20. uri na sedežu PD Rupa-Peč v Rupi. Na dnevnem redu je izvolitev novih organov in določitev delegatov za pokrajinski kongres stranke SSK. Sledi družabno srečanje.

Števerjanska občina sporoča nov urnik anagrafskega urada. Od druge polovice septembra dalje bodo storitve anagrafskega urada potekale v sodelovanju z anagrafskim uradom Občine Krmin. Urad bo za stranke od 18. septembra 2019 odprt vsako sredo od 14.30 do 16.30. Za izdajo nove elektronske osebne izkaznice se lahko občani za termin dogovorijo na telefonski številki 0481 884 135 (int. 2) po naslednjem urniku: ponedeljek in petek: 9.00 - 13.00; sredo in četrtek: 8.00 - 12.00 in 15.30 - 16.30.

Feiglova knjižnica bo od 2. septembra 2019 odprta od ponedeljka do petka od 10.00 do 18.00.

SCGV Emil Komel sprejema vpisovanja za šolsko leto 2019/20. Informacije na tajništvo od ponedeljka do petka, tel. 0481/532163 ali 0481/547569, e-mail info@emilkomel.eu

Društvo Jadro prireja na svojem sedežu ob sredah začetni tečaj slovenščine za odrasle (90 minut tedensko). Tečaj se začne 25. septembra in se konča konec maja. Organizacijsko srečanje bo ob 20. uri v petek,

20. septembra, na sedežu društva v ul. Monte 6 Busi 2. Informacije o tečaju zainteresirani lahko dobijo pri članih društva, v ronški knjižnici, v mladinskem informativnem središču v Trziču (Informagiovani) in po tel. 3284721305.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v sodelovanju s turistično agencijo v soboto, 28. septembra, izlet z 1 (enim) avtobusom v Dolino Malte, Gmund in muzej bonsajev. Udeleženci si bodo ogledali rudnik poldragih kamnov granatov in muzej bonsajev v Seebodnu. Peljali se bodo po slikoviti visokogorski cesti do jezua Koelbrein na 1902 metra nadmorske višine, kjer bo kosilo. Privoščili si bodo lahko sprehod ob jezeru. Ob vrnitvi bo še kratek postanek v kraju Gmund, povezanem z nastankom vozil Porsche. Vpisujejo do 8. septembra do zasedbe razpoložljivih mest po tel. 0481-884156 (Faganel A.), 346-1206031 (Knez S.), 0481-882183 (Visintin D.), 0481-78138 (Stor S.). Ura odhoda bo objavljena.

Prispevke za SCGV Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale - IBAN IT 97 M 054 841 240 TCC 003 003 6225; SWIFT CIVIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569. "Male oglase" najdete na našem portalu www.noviglas.eu.

RADIO SPAZIO
vrata proti vzhodu

(od 13. 9. 2019 do 19. 9. 2019)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 13. septembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 14. septembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezjanskem in zlijskem narečju.

Nedelja, 15. septembra ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 16. septembra (v studiu Ilaria Bergnach, Miha Kovic in Jakob Leopoli): Mihec in Jakec show.

Torek, 17. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 18. septembra (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Žabe svatbo so imele 2. del. - Izbor melodij.

Četrtek, 19. septembra (v studiu Andrej Bavcon): Četrtek večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

Kratke

Lipizer v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Od 6. do 15. septembra poteka v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici 38. mednarodno tekmovanje Nagrada Rodolfo Lipizer, na katerega so se letos prijavili violinisti iz več kot 25 svetovnih držav, od Avstralije in Kitajske prek Rusije do Evrope in ZDA. Polfinalne je potekal v torek in sredo, finale bo v petek, 13., in soboto, 14. septembra, ob 19.30; v nedeljo, 15. septembra, bo nagrajevanje ob 19. uri, uro kasneje pa še sklepni koncert nagrajencev. Žirijo je letos vodil italijanski skladatelj Guido Pipolo.

Baklada doberdopskih krvodajalcev

Doberdopski krvodajalci vabijo v soboto, 14. septembra, ob 19.45 na tradicionalno baklado, katere izkupiček bo namenjen vzdrževanju hospica Via di Natale, ki deluje ob onkološkem centru v Avianu. Baklada se bo začela pred občinsko stavbo, končala v parku, kjer bo sledilo družabno srečanje. Istega dne bo zjutraj prvič v Doberdopu krvodajalski avtomod posoške zveze Fidas.

Naša draga MAJDA ZAVADLAV

praznuje te dni okrogli življenjski jubilej.
Ob tem lepem dogodku ljubi ženi, mami in noni
čestitamo vsi domači in ji iskreno voščimo,
da bi z nami še naprej delila sončne in senčne
strani vsakdana.
Vnukinja in vnuka ji pošiljajo zvrhan
pehar poljubčkov!

Kat

Okrogel življenjski jubilej ljubiteljske igralke iz naših logov Vse najboljše, draga Majda!

Majda Zavadlav, ki ji je zibelka stekla v Štandrežu (rodila se je sicer v Volčah), dobro poznamo vsi, ki že več kot petdeset let spremljamo izredno plodno in uspešno delovanje dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež. Leta 2015 je slovesno obeležil petdeset zlatih let neprekinjenega ustvarjanja, kar je nekaj res redkega za ljubiteljsko gledališko skupino. Tudi Majda je že kot zelo mlado dekle svoje prve igralske stopinjice začela ubirati v njem. Tam pa se je z leti z nastopa na nastop nabralo nič koliko kilometrine, ki je bila razvidna tudi iz njene vselej močnejše igralske odsrke prezenca. Majda Zavadlav je že od vsega začetka pokazala svoj naravni igralski talent. Njena igra je postajala zmeraj zrelejša, bolj izbrušena, tako da je marsikdaj močno presegla ljubiteljske okvire. Iz vseh dodeljenih vlog je ustvarila žive, polnokrvne like, ki jih gledalci še zmeraj neizbrisno ohranjamo v spominu. Postala je izredna karakternata igralka. Njen živahni temperament se je vselej odlikoval v predstavljenih likih del slovenskih in tujih dramatikov. Še posebno v dvojici z Božidarjem Tabajem je na oder postavila nekaj izjemnih odskih biserčkov, pri katerih sočna, svetla komičnost zmeraj prikriva grenke poante, ki se mnogokrat prepletajo s humornimi nitmi. Pri tem naj spomnimo vsaj na čudovite enodejanke *Jaz sem Berto*, *Selitev*, *Gremo v teater*, pa tudi na zimzeleno *Čudno bolezen*, ki je obredla tudi najmanjša prizorišča in razveselila tudi varovance v novogoriškem Domu za upokojence. Naj spomnimo še na ganljivo *Staro gardo*, pri kateri je bil z njo in Božidarjem Tabajem tudi odlični Marko Brajnik. Ta predstava v nadrobni, tankočutni režiji Janeza Starine je bila na Linhartovem srečanju 1. 2004 razglašena za najboljšo predstavo v celoti. V glavnem je te imenitno stkanje

Foto DP

Na svoji dolgi igralski poti je Majda Zavadlav našela okrog šestdeset vlog. Njeni živahna igra in komična žilica sta požlahtnili tudi kar nekaj operet, ki sta jih ob raznih jubilejih na oder postavila Zveza slovenske katoliške prosvete in Kulturni center Lojze Bratuž. Sodelovala je tudi v filmih *Expres, expres* in *Leteča brata Rusjan* (l. 2008), o življenju goriških letalcev. Sodelovala je pri *Pasijonu* in *Živih jasliah*, ki so ju igralci dramskega odseka prikazali v domači cerkvi sv. Andreja ap. Za svoje igralske dosežke je prejela priznanje klas (z Dušanom Brajnikom, Ivanko Zavadlav, Damjanom Paulinom, Božidarjem Tabajem), Linhartovo značko in z Božidarjem Tabajem nagrado Stana Severja za izjemne dosežke na ljubiteljskem gledališkem področju. S svojo iskro igro je pripomogla, da je dramski odsek večkrat blestel na Zamejskem festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah.

Majda Zavadlav je po poklicu učiteljica, zdaj sicer že nekaj let v zaslužnem pokoju. Poučevala je vrsto generacij otrok. Bila je natančna, stroga, a tudi materinska vzgojiteljica, ki je svoje talente razdajala tudi v šolstvu.

Našteto so le drobci z njene zelo bogate življenjske in gledališke poti. Želim ji, naj ji Bog nakloni zdravja, da bomo še lahko občudovali njene igralske veščine in ji seveda hvaležno zaploskali.

Kol'kor kapljic, toľko let ti kličemo vsi, ki te imamo radi, draga Majda, cenimo tvoje delo in smo uživali ob tvojih imenitnih igralskih stvaritvah in se veselili tvojih dosežkov!

IK

Kulturno bogat konec tedna v Benečiji Nekdanje otroške igre in čaroben literarno glasbeni večer

Prva po vremenu zares jesenska sobota v Benečiji ni pokvarila živahnega in pisanega kulturnega dogajanja. Že v popoldanskih urah je v prostorih Inštituta za Slovensko kulturo, SMO, potekal originalen dogodek *Ku smo se igral ankrat*. V okviru prireditve Festinparco so se na sedežu multimedialnega muzeja zbrali otroci in odrasli. Ti

približati različne deželne kulture in jezike ter najti skupno, vsem razumljivo obliko sporazumevanja, v odtenkih zvoka, glasbe in poezije.

O večeru je v imenu prirediteljev spregovorila Margherita Trusgnach, ki je po kratkih uvodnih besedah občinstvo prepuštila prvemu glasbenemu utrinku dua Gushi and Raffunk.

Pesnike iz Slovenije je tokrat zastopala novogoriška utvarjalka Ivanka Kostantino, ki je občinstvu znana predvsem po svojih haiku-jih. Tokrat je prebrala nekaj daljših pesmi, ki pripovedujejo o spominih, polzenju časa ter o grenkih vojnih do-

godkih. Ivanka Kostantino se ponaša z bogatim opusom in prevodi v številne jezike, nastopa na natečajih in veliko objavlja na spletu. V bizjaškem narečju, narečju ozemlja med dvema rekama, Sočo in Timavo, ki ga sicer enačimo z Goriško, piše Marilisa Trevisan, in sicer o temi beguncev, domače zemlje in erotike. Marilisa Trevisan je izdala kar nekaj pesniških zbirk, objavlja tako v narečju kot v knjižni italijanščini, jezik je bogat, besedila dodelana, pesmi so izraz odločne in živahne osebnosti.

so mlade generacije učili iger iz svojega otroštva, kot so kampanon, ščink, petecat in Pipine ... Otroci so se hitro učili, in kar je najbolj neverjetno, kazalo je, da prav nič ne pogrešajo računalniške tehnologije in se tudi s starimi igrami iz srca zabavajo. Z njimi so se seveda zabavali tudi starši, dedki, babice in prireditelji.

V soboto zvečer je bilo v Kovačevem seniku na Liesah, na pobudo KD Rečan Aldo Klodič in pod pokroviteljstvom občine Garmak, tudi srečanje med pesniki, pisatelji in glasbenimi ustvarjalci *V nebu luna plava*. Prvo izmed teh srečanj je bilo že leta 1993, namen kulturnega večera v seniku pa je med seboj

/ str. 12
Suzi Pertot

DROBICI DOMAČE ZGODOVINE (78)

Dimitri Tabaj

Jožef - Pepi Cotič (4)

Jožef Cotič je bil demobiliziran s pripisom "kao hranioc" (v srbohrvaščini), morda v smislu, da je imel čin intendanta ali ker je takrat že bil rednik (hranilec) svoje družine. 10. januarja 1946 se je javil pri Statističnem odseku Vipavskega vojnega področja in 19. januarja 1946 mu je štab 4. armade izdal dokument, priložen h knjižici, z napisom: "Ima pravo prelaziti staro granico kod Planine i Postojne". Borec je bil tudi njegov brat Danilo (1925-2007), prav tako slaščičar po poklicu. Italijani so ga prisilno mobilizirali v tako imenovane posebne (kazenske) bataljone v Piemontu, kasneje pa v Apuliji. Njegova zgodba je opisana v knjigi "Bataglioni speciali - Kalvarija primorskih mladoletnikov"

Julijana Cotič roj. Okroglič iz Podgozda (Trščaki, Kal nad Kanalom), mati mojega deda Jožefa Cotiča ter njegovih bratov Danila in Marja.

(Branko Čermelj, Sara Perini). Ob kapitulaciji Italije se je znašel na otoku San Pietro v Tarantskem zalivu v južni Italiji, s katerega je s skupino rojakov in s pomočjo poštenega italijanskega podčastnika Fontaninija pobegnil na kopno in se preko hrvaške partizanske baze v mestu Monopoli vključil v prekomorske brigade, kasneje pa nadaljeval boj za osvoboditev naše domovine v jugoslovanski vojni mornarici. Bila je res prava "Kalvarija", saj je Danilo Čotič v tem času preživel celo neki hud brodolom, v katerem je umrlo več ljudi. Skupno pet prekomorskih brigad se je uspešno borilo najprej na dalmatinski obali in na otokih, potem pa v drugih delih takratne Jugoslavije, vse do Slovenije. Le četrta prekomorska brigada je delovala pretežno v južni Italiji in je s transportnimi bataljoni po zraku, morju in kopnem oskrbovala borbene enote v domovini. V prejšnji omenjeni knjigi "Bata-

Danilo Cotič, brat Jožefa Cotiča, z ženo Nedo Kustura, partizanko iz Dalmacije. Bil je prekomorec. Po vojni so ga italijanski okupatorji v Gorici aretirali zaradi pobega iz oporišča na otoku San Pietro in posledično priključave partizanom. Nekaj časa po prestani kazni v goriških zaporih se je z ženo izselil v Avstralijo, kjer se je na začetku s pomočjo katoliških združenj (predvsem duhovnika O'Hagna) zaposlil kot prevajalec in tolmač (znal je veliko jezikov) za številne druge migrante, ki so v tistem času prihajali v tisto oddaljeno deželo. Kasneje se je uveljavil kot vrhunski slaščičar (spekel je tudi torto za kraljico Elizabeto II. Britansko), kar bi mu bilo v Italiji - a na žalost verjetno tudi v domovini - onemogočeno.

Danilo Cotič na svojem ranču v Avstraliji leta 1982 (bil je velik ljubitelj živali).

glioni speciali - Kalvarija primorskih mladoletnikov" najdemo podatek, da je bilo preko baze v Bariju v Jugoslavijo poslano okoli 30.000 ljudi in da mornarjev prekomorcev je bilo okoli 700, od teh polovica slovenskih Primorcev in Hrvatov iz Istre. Mornarniške enote NOVJ so bile ustanovljene novembra 1943 ravno v Monopolju, potem ko je tam bila ustanovljena pomorska baza NOVJ. Po vojni so italijanski okupatorji v Gorici aretirali Danila Cotiča zaradi njegovega prej opisanega pobega iz oporišča na otoku San Pietro in zaradi posledične priključitve partizanom. Nekaj časa po prestani kazni v goriških zaporih se je Danilo Čotič z ženo Nedo Kustura - partizanko iz okolice Trogirja v Dalmaciji, katero je spoznal med vojno v zelo turbulentnih razmerah - izselil v Avstralijo, kjer se je na

Jožef Cotič se je 10. januarja 1946 javil pri Statističnem odseku Vipavskega vojnega področja in 19. januarja 1946 mu je štab 4. armade izdal dokument, priložen k vojni knjižici, z napisom: "Ima pravo prelaziti staro granico kod Planine i Postojne".

začetku s pomočjo katoliških združenj (predvsem duhovnika O'Hagna) zaposlil kot prevajalec in tolmač (znal je veliko jezikov) za številne druge migrante, ki so v tistem času prihajali v tisto oddaljeno deželo. Kasneje se je uveljavil kot vrhunski slaščičar (spekel je tudi torto za kraljico Elizabeto II. Britansko), kar bi mu bilo v Italiji - a na žalost verjetno tudi v domovini - onemogočeno.

Drugi brat mojega deda Jožefa Cotiča - Marjo, po poklicu pek - je umrl 24. avgusta 1945 (star komaj 15 let) zaradi eksplozije bombe, s katero se je igral, kot mnogi otroci in mladeniči v vojnem in povojnem času. V vojni je leta 1944 - v srđitih bojih proti Nemcem - junaško padel bratranec mojega deda Ivan Okroglič (1921-1944) iz Podgozda (Trščaki, Kal nad Kanalom), pripadnik 3. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade "Ivan Gradnik". Njegova usoda je - kot bomo videli - opisana v knjigi Stanka Petelina "Gradnikova brigada". DELNO OBJAVLJENO TUDI NA PORTALU KAMRA, PORTALU DIGITALIZIRANE KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENSkih POKRAJIN (www.kamra.si), KI GA UPRAVLJA OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE

Po uspehu na zborovskem tekmovanju v Arezzu Goriški župan je sprejel Memlpz Emil Komel

Goriški župan Rodolfo Ziberna je 3. septembra v opoldanskih urah sprejel v občinski palači pevce Mešanega mladinskega pevskega zbora Emil Komel in zborovodjo Davida Bandlja, ki so se nedavno odlično izkazali na mednarodnem zborovskem tekmovanju v Arezzu. V "beli dvorani" jih je v sproščnem vzdušju zelo pohvalil in dejal, da so v ponos vsemu mestu. Poudaril je, da je ta dosežek posebno hvalevreden, saj so pevci začeli zborovsko pot v igrivem vzdušju kot otroci, danes pa tekmujejo z najboljšimi odraslimi zbori z vsega sveta. Poudaril je vlogo, ki ga imata

skupina in skupinsko delo, saj veliko prispevata k rasti posameznika ne samo na umetniški, temveč tudi na človeški ravni. Pevcem je čestital tudi podžupan in odbornik Stefano Ceretta, ki se je v preteklosti tudi sam preizkusil v Arezzu in zato dobro ve, kako je to tekmovanje zahtevno. Za sprejem se je županu zahvalila predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete Franca Padovan, prav tako ravnateljica SCGV Emil Komel Alessandra Schettino, ki je med drugim poudarila, da je zbor v Arezzu predstavljal Gorico, deželo Furlanijo Julijsko krajino in ne nazadnje – med petimi

najboljšimi – tudi Italijo. Izkušnja je bila čudovita, je dejala ravnateljica, ki je mlade spremljala v Toskani in je torej sama videla ves trud in žrtvovanje, ki se skriva za takimi priznanji. Zahvalila se je pevcem in staršem, ki jih podpirajo, pa tudi vsem, ki so jim ob uspehu na tekmovanju čestitali; med temi so bile tudi ugledne osebnosti iz mednarodnih zborovskih logov. Izrecno se je zahvalila zborovodji Davidu Bandlju, ki mladim vedno stoji ob strani in jih je privedel do tega podviga. Spomnila se je tudi svojega predhodnika, prof. Silvana Kerševana, ki je že pred leti želel tako zborovsko

foto dd

piramido. "Vi ste najvišji dosežek tega načrta"! Obenem se je zahvalila prof. Damijani Čevdek Jug, ki je pevcem v otroških letih dala osnovo, da so danes postali to, kar so. Župan Ziberna je izročil predsedniku zbora Alessandru Pasiju diplomu goriške občine, kjer so zabeležene vse nagrade, ki jih je zbor osvojil na

tekmovanju. Poleg tega je vsak član zbora prejel zgoščenko, ki so jo jazz glasbeniki Andrea Massaria, Dado Moroni in Stefano Senni zasnovali v spomin na goriškega jazz pianista Ermija Bombija. Bombijev talent je dosegel ZDA, kjer so v 40. in 50. letih prejšnjega stoletja povpraševali po njem, toda mladi glasbenik

je ostal zvest goriškim tloom. V zahvalo za sprejem v občinski palači je zbor zapel skladbo *Šurka je tisa* Mojce Prus, na izrecno županovo željo pa še dodatek, in sicer ljudsko *Oj mati, mamca*. Pevci so s tem srečanjem res občutili podporo domačinov, od glasbene šole do župana.

Samuel Devetak

Po bleščečem nastopu Memlpz na tekmovanju v Arezzu / Izjave nekaterih mladih pevcev "Dosegli smo nekaj nepredstavljivega!"

Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel se je konec avgusta v Arezzu udeležil mednarodnega zborovskega tekmovanja Il Polifonico in se uvrstil v finale Citta' D'Arezzo. Zbor je osvojil prvo nagrado v kategoriji posvetnega programa, drugo nagrado ex-aequo v kategoriji obveznega programa in prejel še posebno nagrado za izvedbo Rheinbergerjeve skladbe *Anima nostra*. Dirigent David Bandelj in pevci, ki skupaj najdlje pojejo v zboru, ne da bi ga kdajkoli zapustili, so nam povedali,

David Bandelj

kaj zanje pomeni tak uspeh in kaj pričakujejo za prihodnost zbora.

DAVID BANDELJ:

Uspeh je prav gotovo lepo priznanje za opravljeno delo, pevci in pevke so izjemno delavni, nadarjeni in umetniško čuteči mladi, ki imajo prav v mladosti svoj največji adut. Prepričan sem, da bodo lahko še daleč prišli, saj imajo veliko možnosti za vokalni in umetniški razvoj. Najlepša evalvacija je bila za vse nas, ko smo prislunili finalu za veliko nagrado Evrope, ki je bil v Arezzu in kjer so se pomerili zmagovalci petih tekmovanj EGP iz lanskega leta. To je bilo umetniško doživetje najvišjega nivoja zborovske glasbe. To je zdaj pot, ki jo lahko ti mladi zasledujejo, saj uspeh na takem tekmovanju, kot je Arezzo, nujno nalaga odgovornost. Če se bodo tega zavedali (in ne dvomim, da se bodo), jim bo takoj jasno, ka-

tera je pot...

EVA BRUMAT:

Meni ta uspeh predstavlja nekakšno potrdilo naše kvalitete in hkrati nagrado za vsa leta vloženega truda, časa in energije. Vesela sem, da se nam zdaj za prihodnost ponujajo priložnosti, o katerih nismo niti sanjali, ko smo prvič začeli skupno prepevati. Upam pa, da se bomo še dol-

Eva Brumat

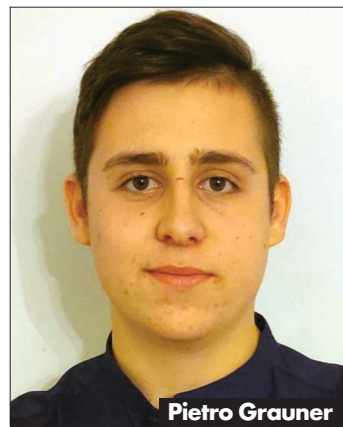

Gaja Prinčič

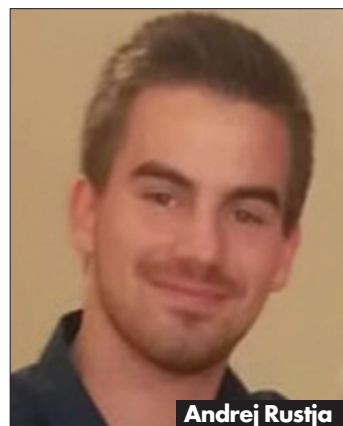
go skupaj trudili v svet pri-
našati glasbo.
PIETRO GRAUNER:
V zboru pojem od samega začetka in mislim, da se je v našem zboru razvila prav posebna "magija", ki se redkokdaj pojavi. Pravilne osebe, dirigenta, pravilno delo in razvoj so nas privedli do takšnega pomembnega rezultata, ki je dokaz dejstva, da je v našem zboru ta "magija" prisotna. Svoje prihodnosti si ne morem domišljati brez tega zbora, zato verjamem, da bo še naprej zvenela naša lepa pesem. Prihodnji cilj in moja velika želja pa je seveda doseči veliko zborovsko nagrado Evrope.

MARTA FAJT:

Meni ta zmaga pomeni veliko, saj smo namenili dosti časa študiju partitur in temu pripada končno zadoščenje, a ne nujno zmaga. Zato upam, da se bomo še dolgo srečevali v tem sestavu, saj smo edinstvena skupina in skupaj lahko še marsikaj dosežemo. S svojimi glasovi pa se želimo dotakniti še marsikaterega

Pietro Grauner

Andrej Rustja

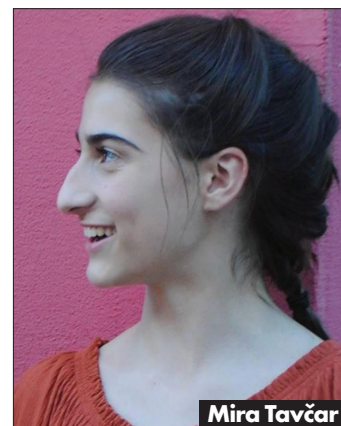
srca.
JURE FERLETIČ:
Lepih dosežkov na tekmovanju se veselim skupaj z ostalimi in v čast mi je, da sem bil lahko del goriške pesmi, ki je donela svetu. Osebnost mi pa priznanja ne pomenijo tako veliko, razen tega, da lahko prepevam z dobrimi pevci in dobrimi ljudmi, ki nas družijo veselo do petja in to, da lahko glasbo posredujemo tudi drugim.
LUKA PALJK:
Še vedno ne morem verjeti vsemu skupaj: če samo pomislim, kje smo s prof. Damjano Čevdek in prof. Marjo Feinig začeli prepevati pred enajstimi leti... Uspelo nam je do-

seči nekaj, kar je za nas bilo nepredstavljivo, in peli smo iz srca, kot vedno. Izjemno sem ponosen in počaščen, da sem lahko v takem zboru s takim dirigentom in da se je naš zbor tako lepo razvil. Naša pot nas čedalje bolj povezuje in navdušuje in upam, da se to ne bo nikoli spremenilo.

GAJA PRINČIČ:

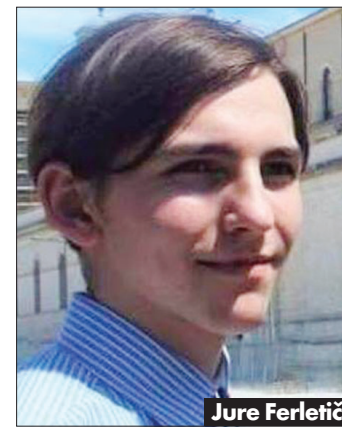
Marta Fajt

Mira Tavčar

Težko je spraviti take občutke, ki sem jih doživela v tistem trenutku na odru, v besede. Uspeh na tem tekmovanju je bil potrditev in nagrada za ves naš trud in delo. Do njega pa smo prišli z ljubeznijo, ki je med nami, z glasbo in z neverjetno "kemijo", ki se je takrat ustvarila. Zame so bili ti trenutki trenutki najčistejše sreče. In zanje sem neizmerno hvaležna. Za prihodnost si želim, da bi znali še naprej ohraniti to čarovnijo in da bi z garanjem premagovali za zdaj še nepredstavljive cilje.
ANDREJ RUSTJA:
Uspeh zbora na tekmovanju takega kova, kakršen je Polifonico, je kazatelj plodnega

večletnega dela: postopnega nadgrajevanja, od Zlatih grl v otroških letih pa vse do treh podvigov v Toskani. Seveda pa to tekmovanje ne more oz. ne sme biti cilj, ampak le korak bližje do "zborovskega ateneja". Sam menim, da tekmovanja nikakor niso cilj: predstavljajo sredstvo, da se umetnik približa tisti nemogoči popolnosti. Vsekakor pa uspeh pomeni mnogo: ne le samo za goriško, temveč tudi za zamejsko realnost, deželno realnost, pa tudi za realnost slo-

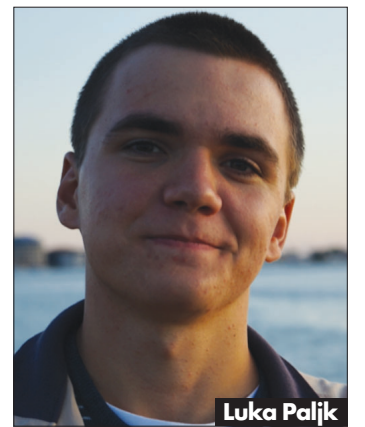
Jure Ferletič

Elia Terčič

venskega zborovstva. Nadalje upam, da bo zbor še rasel in rasel, kakor je do zdaj.
MIRA TAVČAR:
Uspeh, ki smo ga dosegli v Arezzu, je res neverjeten! Zelo me veseli, da smo ga dosegli kot skupnost, ki ve, kaj želi posredovati publiki in žiriji, ki se je na tistih pomembnih odrih predstavila prav taka, kot je: živahna, ambiciozna in z velikim čutom za glasbeno podoživljanje in poustvarjanje. V prihodnosti pa si želim, da bi vadili predvsem vokalno tehniko in zvok zbora, saj menim, da je to plat, ki jo moramo izboljšati in nam bo nedvomno služila, če se bomo (v kar pa upam) ude-

ležili še takih pomembnih tekmovanj.
ELIA TERČIČ:
Ko smo bili otroci, sem začel peti v našem zborčku za "hec": komaj danes, pri niti devetnajstih letih, se zavedam prave vrednosti tega zbora. Srečen sem, da sem bil lahko del tega razvoja od začetka do tega trenutka. Bilo je izjemno. Poleg tega sem lahko tudi prislunil vrhunskim zborom, ki so tekmovali na EGP-ju. Prav to tekmovanje pa je cilj, ki bi ga rad dosegel s svojim zborom.

Luka Paljk

Veronika Zavadlav

VERONIKA ZAVADLAV:
Ko sem slišala, kakšni zbori so peli na EGP-ju, sem bila počaščena, da smo mi prilezli do finala v Arezzu. Tisti trenutek, ko sem poslušala latvijski zmagovalni zbor "Kamer...", sem dojela, da je še dolga pot pred nami in da smo dosegli, kar se je dalo največ doseči, glede na trenutne zmožnosti zbora in glede na to, da še vsi obiskujemo šolo. Mislim, da bomo, glede na to, koliko emocij in solz sreče smo pretočili po vsakem nastopu v Arezzu, še dolgo ostali skupaj. Prišli smo do takega uspeha, ker nas je David povezal v veliko družino.

Luka Paljk

S 1. strani

Bogat program za okroglo obletnico

Število pevskih skupin se je v letih povečalo, sledili so si drugi dirigenti in spremembe, vrednote in smernice pa so ostale nespremenjene. Z glasbenim dogodkom so tako organizatorji pozdravili vse sedanje in nekdanje pevce, sodelavce, poslušalce in goste, med katerimi so sedeli sekretarka Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Irena Vadnjal, predsednik sveta Območne izpostave Sežana JSKD Urban Grmek Masič, odbornik SSO Mitja Petaros, odbornik SKGZ

Alan Oberdan, predsednik Slovenske prosvete Marij Maver, predsednica ZSKD Živka Persi, odbornica ZCPZ Majda Cibic, skladatelj Ivan Florjanc, načelnica SZSO Vlasta Novak, Vodja slovenskega urada na Deželnem šolskem uradu Igor Giacomini, predsednik rajonskega sveta za vzhodni Kras Marko De Luisa in škofov vikar Anton Bedenčič. Sledil je bogat program tržaških, slovenskih in svetovnih skladb v izvedbi Dekliškega pevskega zbora Vesela pomlad, ki ga vodi zborovodkinja Andreja

Štucin Cergol. Pred številno publiko so na oder stopili tudi mladi pevci Otroškega pevskega zbora Vesela pomlad, ki so skupaj z dramsko skupino društva Finžgarjev dom uprizorili odlomek iz izvirnega muzikala Zvezde pomladi. Udeleženci slovesnega večera so si nato lahko ogledali tudi krajši posnetek, na katerem so se nekdanji in sedanji pevci zahvalili in voščili zboru Vesela pomlad za vse, kar jim je dal na področju glasbe,

Foto damj@n

vzgoje in vrednot. Čas je bil tudi za priznanja Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Predstavnika JSKD sta pevkam izročila bronaste (5 let), srebrne (10 let) in zlate (15 let) Gallusove značke za večletno delovanje na glasbenem področju. Sledila je

slovesna podelitev zlatega jubilejnega priznanja, ki ga JSKD podeljuje posebno zaslužnim kulturnim delavcem, ki so z dolgoletnim delom vplivali na razmah ljubiteljske kulturne dejavnosti. Prejemnik priznanja je pobudnik in prava

duša delovanja Vesele pomladi g. Franc Pohajač, ki je na koncu slavnostnega dogodka vodil nekdanje pevce in DPZ, ki so skupaj pozdravili prisotne s skladbo *Mi smo pomlad*, ki jo je za Veselo pomlad napisala Ljubka Šorli, priredila pa sta jo Marko in Martina Feri.

Foto MC

Foto MC

Dinamična novost na Radiu Trst A

Nova, sveža oddaja #Bumerang

V ponedeljek, 16. septembra, se bo začela na Radiu Trst A oddaja #Bumerang, v celotni režiji mladih. O novostih smo se pogovorili z Lucijo Tavčar (LT) in Jarijem Jarcem (JJ).

Zakaj pravzaprav #Bumerang? Kako in kdo si je to ime zamislil?

JJ: Razmišljali smo o imenu, ki bi bilo privlačno za mlade in njim všeč. Prišel nam je na misel bumerang, ki vsebuje v prvem delu besedo BUM kot neko eksplozijo, ki označuje našo oddajo, ki bo zelo živahna in dinamična. Bumerang pa je na splošno beseda, ki jo danes zelo uporabljajo na socialnih omrežjih Instagram, Facebook ipd. Med drugim smo pred besedo dodali # (hashtag), tako da bo vsem lažje priti do vsebin v zvezi z oddajo #Bumerang.

LT: Oddaja hoče razbivati sheme. Bumerang je nekaj ostrega, orožje aborignov, ki gre daleč, a se vrne, taka bo tudi oddaja. Nekaj lokalnega, ki pa potuje in prinese nazaj vse, kar spozna. Oddajo si je zamislila mlada skupina, ki jo sestavljajo, poleg nas dveh (Lucije Tavčar, Jarija Jarca), še Barbara Ferluga in Matej Nadlišek. Ob nas bo seveda sodelovalo veliko mladih, ki bodo v studiu in na terenu.

Kdaj boste oddajali in kakšen je target publike?

JJ: Oddaje bomo začeli v ponedeljek, 16. septembra. Oddajali bomo od ponedeljka do sobote, v časovnem pasu od 15. do 17. ure. Naš target je seveda mlada generacija od petnajste-

ga leta do petintridesetega.

LT: Na Radiu Trst A je popoldanski časovni pas namenjen predvsem kratkočasenju, sprostitvi in zabavi, zato bo veliko dobre glasbe in dosti zabavnih rubrik. Ne bo zmanjkalo pa niti resnih tem, saj imamo na programu rubrike, ki bodo informativne, državljanske in poglobitvene.

Lahko razkrijeta kaj več?

LT: Ob ponedeljkih bova v studiu jaz in Barbara Ferluga. Vsak teden bova poglobili aktualno temo, ki se nama bo zdela primerna. Opažava, da se v medijih večkrat poroča tako, kot da je samoumevno, da je bralec že precej seznanjen s te-

nas povezuje z višješolskimi zavodi oz. dijaki. Tako bo ob torkih prisotna Antje Gruden, ob sredah Jasmina Gruden in četrtek Veronika Bordon.

JJ: Tako je, tudi midva bova imela na programu poglobitev raznih aktualnih tem, ne bo manjkala rubrika o avtomobilih oz. novosti iz sveta motorjev, rubrika o umetnosti, tedenski "mashup" dveh glasbenih hitov, Radijski smetnjak, in sicer najbolj neverjetne in absurde novice iz sveta, Pop-evke po naše, Radijski dvojčki in še bi lahko našteval. Sobota pa bo namenjena glasbi in glasbenikom oz. našim slovenskim skupinam. Vsak drugi te-

mo, o kateri bere. Predvsem pri mladi publiki pa ni tako, saj o nekaterih temah in pojmih mladi prvič slišijo. Zato bi radi teme obrazložili na drugačen način in jih poglobili. Od torke do četrta bosta v studiu Jari in Matej. Z njima bodo vsakič sodelovale tudi dekleta iz višjih šol, ali v studiu ali s kakšnim daljšim prispevkom, saj smo si želeli ojačiti vez, ki

den, ko bo kje zanimiv dogodek oz. koncert, bomo predvajali eno našo zamejsko skupino v živo, izmenično v drugih tednih pa bomo zbrali najboljše trenutke glasbe in jih bomo ponovno zavrteli. Vsako soboto bo polurna rubrika Alternativa, o alternativni glasbi, ki nam jo bo pripravljala Rajko Dolhar.

Lahko razkrijeta še kaj o so-

delavcih in rubrikah?

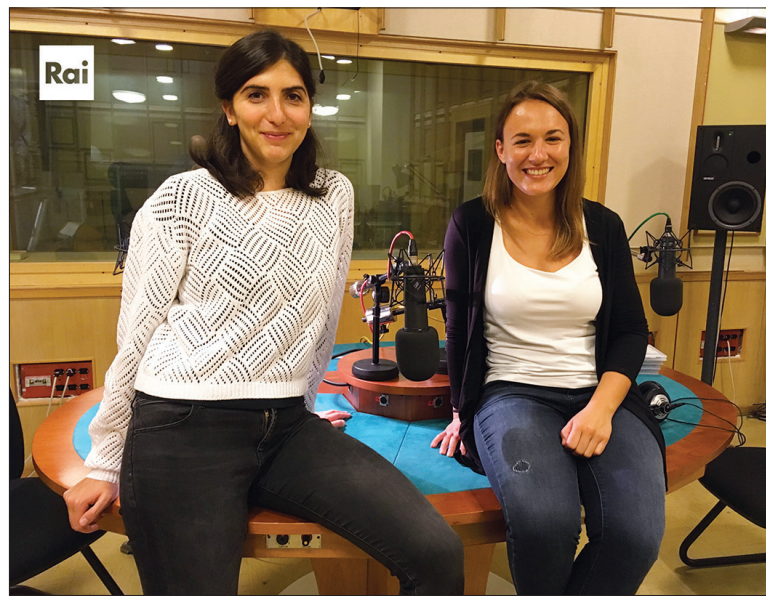
JJ: Ob petkih bo v studiu Romeo Grebenšek, z njim se bo vsak teden vrstil eden od naš štiri in kak gost. Z nami bo tudi Igor Malalan z rubriko Vroča kuverta. Povabil bo osebnosti iz našega obmejnega prostora, katerim bo dal na izbiro dve kuverti. V eni bodo vprašanja, intelektualno veza-

Sophia Loren - dobro starane novice.

Večina naših sodelavcev je s Tržaškega, zaradi logistike, seveda. Bodo pa tudi sodelavci z Goriškega, ki bodo pripravljali ob petkih neki izsek dogajanja na goriški sceni. Veliko pa se trudimo, da bi pridobili moči tudi na Videmskem, kar dokazuje tudi rubrika S postaje To-

JJ: Že v jeseni bomo oddajali tudi z raznih prizorišč, kot so Slofest, Barcolana in morda Okusi ob meji, kjer nas lahko poslušalci tudi obišejo. Med drugim bomo v soboto, 5. oktobra, prisotni tudi v Žusterni v Kopru, kjer bomo proslavili 55 let znanega Snack bara. V bistvu nas zelo zanima biti na terenu med mladimi in poslušati, kaj nam povejo in kaj jih zanima. Časi se pač spreminjajo in zahteve mladih tudi, zato moramo biti v koraku s časom. Skušali bomo imeti čim višji tempo, to se pravi kratke rubrike, dosti glasbe, hitre ritme in dinamičnost oddaje, ker je zdaj tak "trend".

LT: Točno tako, veliko hočemo vložiti v mlade in njihovo pozornost. Opažamo namreč, da mladi poznajo zelo malo delovanja radia in naše televizije (nekateri sploh ne vedo, da imamo televizijski dnevnik), zato smo sklenili, da bomo začeli bolj načrtno osveščanje. Kot je že re-

na na delo, ki ga opravljajo, in aktualnost, v drugi pa bolj žgoča vprašanja. V studiu bodo prisotni tudi visoki gostje, saj je naš sodelavec Andro Merku' izjemen posnemovalec. Imel bo triminutne skeče, v katerih bo posnel, v glasu in značaju, kakšnega gosta ali kakšno znano osebnost. Matija Kralj bo imel rubriko Bumerang - mikrofon, ki se vrača. Prisoten bo na terenu, kjer bo izbiral razne teme in intervjuvance.

LT: Imeli bomo tudi rubriko Bumerekonomija, o svetu ekonomije, ki jo bo pripravljala Simon Gergolet. Christian Visintin bo imel rubriko Lov na priložnost, o raznih poklicnih in študijskih priložnostih. Alex Solinas bo imel rubriko Kakor

polove, ki jo bodo pripravljali mladi društva Robida.

Boste prisotni tudi na spletu oz. socialnih omrežjih?

LT: Seveda! Oddaje bodo takoj na razpolago tudi na "podcastu" na spletni strani www.sedefjk.rai.it, na Facebooku smo prisotni na strani Rai Slovenski program in na Instagramu na rai_slo. Ustvarili pa bomo v kratkem tudi Facebook in Instagram profil #Bumerang, kjer bo možno interagirati in si ogledati razne posnetke in slike iz ozadja našega delovanja. Po socialnih omrežjih bodo tudi interaktivne igre, za katere bomo imeli na razpolago kar nekaj zanimivih daril, kot so vstopnice za premiere predstav ipd.

Še kaj?

kel Jari, bomo veliko na terenu, saj naša služba je ta, da skrbimo za območje, na katerem smo. Smo deželni radio in je zato povezava z ljudmi in območjem ključna. Prisotni bomo tudi na šolah, kjer bomo predstavili seveda oddajo #Bumerang, a tudi nadaljevali uspešno televizijsko oddajo Vklomp, ki je na sporedu enkrat mesečno in v kateri so protagonisti prav mladi, ki postavljajo vprašanja o temi, ki jo želijo poglobiti. Nadaljevala se bosta tudi dokumentarna serija Krivopetniki, snemana v Benečiji v sodelovanju z večstopenjsko šolo Pavel Petričič, in Mladi val TV, ki je bil zelo uspešen in je imel velik ter pozitiven odziv.

Matevž Čotar

71. Marijanski shod na Opčinah

Še vedno zelo občutena pobožnost

“**M**arija naj nam pomaga gledati tja, kjer je naš pravi dom!” Te besede papeža Franciška so bile izbrane za vodilno misel letošnjega 71. Marijanskega shoda, ki je potekal v nedeljo, 8. septembra 2019, na Opčinah. Tradicionalna slovesnost v čast rojstvu Device Marije je tokrat v celoti potekala v openski cerkvi, saj slabo vreme ni dovoljevalo, da bi verniki kot vsako leto s procesijo pospremili Marijin kip po openskih ulicah. Praznovanje se je zato začelo s litanijami, ki jih je s kora pel mešani pevski zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pod vodstvom Alenke Cerogol. Na orgle jih je spremljal Tomaž Simičič.

Sledila je sveta maša, ki jo je zaradi odsotnosti škofa msgr. Crepaldija daroval škofov vikar za slovenske vernike Anton Bedenčič. Somaševala je večina slovenskih duhovnikov s Tržaškega. Pridiga je bila letos zaupana openskemu župniku Francu Pohajaču, ki je povedal, da ob tej nalogi čuti veliko odgovornost, saj se je v prejšnjih desetletjih ob tej priložnosti zvrstilo že veliko odličnih pridig. Prav zato se je odločil, da bo prebral misli, ki jih je njegov sobrat Jakob Ukmar izrekel na Marijanskem shodu leta 1954. Pridiga Jakoba Ukmarja je bila, kljub temu da so se časi zelo spremenili, še vedno ak-

tualna. Izražala je zaskrbljenost zaradi vse večjega števila t. i. kristjanov, ki k bogoslužju zahajajo le priložnostno in se ga udeležujejo le zato, ker od Boga

pričakujejo, da jih bo obvaroval pred življenjskimi tegobami. Ob prvi hujši stiski pa izgubijo zaupanje v Boga, saj ne dojamejo, da jih njegovo plačilo čaka v ne-

besih po telesni smrti.

Verniki so dokazali, da jim je ta Marijin praznik pri srcu, saj je bila cerkev tudi letos polna. Poleg že omenjenega pevskega zbora so pri bogoslužju sodelovali tudi

tržaški skavti, ki so napolnili opensko svetišče z mladostno zagnanostjo. Kot veleva tradicija, pa so bile prisotne tudi narodne noše. Marijanski shod že tradicionalno zaznamuje tudi začetek novega skavtskega leta za Tržaški in Kraški steg. Skavtinja je in skavti, ki se vsako leto množično udeležujejo mašne slovesnosti, se nato zberejo v openskem Finžgarjevem domu, kjer ob videoposnetkih in fotografijah podživljajo dogodivščine poletnih taborov in se pripravljajo na novo sezono.

Mojca Petaros

Andrej Rahten med diplomatsko zgodovino in biografijo

V Tržaškem knjižnem središču na Oberdankovem trgu v Trstu bo v torek, 17. septembra, ob 18.30 predstavitev zelo zanimive študije, ki jo je napisal zgodovinar in diplomat dr. Andrej Rahten. Gre za 260 strani obsežno, trdo vezano in z viri ter fotografskim gradivom bogato opremljeno knjigo Med Kakanijo in Wilsonio, Poklicne in politične preizkušnje Hansa Schwegla alias Ivana Šveгла. Gorenjec Ivan Švegl (1875–1962), pod Avstrijo znan tudi kot Hans Schwegel, je bil prej v avstro-ogrski konzularni, potem pa v jugoslovanski diplomatski službi. Med drugim je sodeloval na pariški mirovni konferenci in bil v letih 1931–33 veleposlanik v Argentini. Preizkusil se je tudi v politiki in bil poslanec Hrvatske seljačke stranke ter minister v prvi Živkovičevi vladi. Zanimive so tudi njegove vezi s Trstom.

Prof. dr. Andrej Rahten (Celje, 1973) je znanstveni

svetnik na Zgodovinskem inštitutu Milka Kosa ZRC SAZU v Ljubljani in predava sodobno zgodovino na univerzah v Mariboru, Novi Gorici in drugje. Bil pa je tudi v diplomatski službi, med drugim slovenski veleposlanik na Dunaju. Napisal je vrsto knjig in razprav.

Ta knjiga je izšla v zbirki Studia diplomatica slovenica, za katero je dr. Rahten pred leti napisal tudi monografijo o dr. Izidorju Cankarju. Založila jo je Mohorjeva založba iz Celovca, ki skupno s Tržaškim knjižnim središčem in Koordinacijskim odborom za raziskovanje diplomatske zgodovine vabi na srečanje 17. septembra. Na njem bodo o knjigi Med Kakanijo in Wilsonio spregovorili avtor dr. Rahten, generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Vojko Volk, član omenjenega Koordinacijskega odbora, tržaški raziskovalec Marko Manin in časnikar Ivo Jevnikar kot moderator.

In memoriam

Miran Kuret

“**V** več kulture v gospodarstvu in več gospodarstva v kulturi”, je značilni rek Darka Bratrine, ki mi pride v spomin, ko pomislim na Mirana Kureta, ki nas je pred kratkim zapustil. Kot so že zapisali še drugi v obeh tržaških dnevnikih, je 90-letnik pustil ne samo sled, ampak brazdo v krajevni stvarnosti: od pionirskih začetkov kot ekonom v slovenskem tržaškem gledališču in trgovine z vinom, kjer se je kmalu osamosvojil, do narodnega dela v športu in glasbeni kulturi. Že od mladih let je vzljudil petje in harmoniko, na dlani so vrhunski rezultati, svetovni in evropski, obeh sinov, Stojana in Igorja; in res si ni bilo misliti, kot je zapisal Paolo Rumiz 29. avgusta 2019 v dnevniku Il Piccolo, da ne bi zadonelo poslednje slovo ob glasbi, ki so jo podali pevci Vokalne skupine Ljubljana VAL v poklon očetu dirigenta Stojana in harmonikarica Teja Udovič Kovačič. V časniku Il Piccolo se ga je 27. avgusta 2019 tudi lepo spomnil pesnik Igor Gherdol. Kjerkoli se je udeleževal, je Kuret vedno povezoval svojski kulturni čut z gospodarsko žilico. V odboru Glasbene matice in Tržaške kreditne banke si je prizadeval za inovativne prijeme in izbire s kritično presojo in proti toku, skrbel je za potrebe tudi malih kreditjemalcev in podjetnikov kljub velefinančni

politiki bančnega zavoda in povsem nesebično deloval, ne da bi kaj zahteval (v manjšini) zase ali za lastno družino. V kulturnih sredinah je spraševal po bolj gospodarskih potezah, v gospodarsko-finančnih pa po bolj srčnih in mozačnih.

Z dušo in telesom pečen Ricmanjec, on, in žena Maruška Gerdol, učiteljica z Rocola, sta si postavila ugledno domačijo v mestnem srcu, na Rocolu, s krasnim razgledom na morje, Breg in Istro, bohotnim zelenjem in sadnim drevjem. Kot znano, je bil Miran Kuret strasten zbiralec narodne dediščine o slovenskem življu, redkih monografij, leksikonov o slovenski-italijanski-istrski stvarnosti ter slikarskih del s celostno zasedbo upodobiteljev, krajinskih in abstraktnih mojstrov omenjenega stičišča med slovansko in mediteransko občutljivostjo. Vsak obisk pri njem je bil zame zelo poučen, po obveznem čaju in preresetanju tekočih in zgodovinskih dogodkov je bilo posebno doživljaj odkrivanje z njim nepoznanih lepot z našega območja, za kar sem mu posebno hvaležen, in upam, da bo ta mala “primorska galerija” nekega dne v dometu javnega ogleda. Ob vseh javnih in psiholoških potezah, ki jih je začrtal Jože Pirjevec v Primorskem dnevniku 29. avgusta 2019, bi še dodal, da je bil Miran Kuret malce čehovski tip. Vse življenje, vsaj

kar sem ga poznal, je živel razpet in nekako nepotešen med neuklonljivim, navdušenim, uspešnim delom, vsestransko iznajdljivostjo in vizijo, ki sta presežala okvire in kalupe, ter neuresničenostjo vedno novih ciljev in potencialnostjo novih izzivov. Kako pokroviteljsko je

nik in javnopolitični delavec. Svetoivančan z briškimi koreninami Anton Korsič, obrtnik in trgovec, tudi razgledan in samosvoji nosilec podjetniške kulture. Pred dnevi je preminil v Milanu živeči Giovanni - Ivan Corva, slovenski in italijanski Tržačan, ki se je ob uspešni karieri v naftni družbi Total uveljavil tudi kot avtor satiričnih vinjet in karikatur v tržaških, italijanskih in evropskih časnikih s podpisom Vacori. Vsi ti so spadali v prvi in drugi povojni rod, ki so pri nas in drugod po Italiji s svojo delovno in pošteno držo, s talentom in optimizmom prispevali k splošni obnovi in blaginji.

Želel bi, da bi zdaj g. Miran, neke sredi strmin duha nad Triglavom ali Parnasom, malce potešil svojega nemirnega duha, ob misli, da so njegovi otroci danes tvorci žive kulture in priložnosti za širjenje glasbe in podiranje zidov. Ob sklepu kariere se je iz skladišča na nabrežju, kjer je danes Eatly, selil na zadnji sedež na dreveredu Ippodromo in pri tem mu je bila ob strani hči Tanja. Na odprtju je bil takrat navzoč ob vseh kolegi, javnih in gospodarskih predstavnikih tudi krščanskodemokratski veljak Vinicio Turello; toliko o ugledu njegove poklicne uveljavitve. Miran Kuret je bil poznan in priznan v slovenskih in tudi italijanskih krogih, saj je ob jasni narodni zavesti, od partizanstva do kulture, izkazoval tudi široko pahljačo dialoga, odprtosti in širine.

Davorin Devetak

Obvestilo

SKD Barkovlje (ul. Bonafata 6) vabi v nedeljo, 15. septembra, ob 19. uri na Glasbeni večer “Hommage Nori Jankovič”. Katja Milič in Tamara Ražem Locatelli - klavir, Simona Slokar - čelo, Damjan Locatelli - bariton, Giuliano Pelizon - bas bariton. Na sporedu bodo operne arije in skladbe za klavir in čelo (Verdi, Bizet, Faure, Schubert, Borodin). **Mesečna maša v slovenskem jeziku** v domu ITIS, ul. Pascoli 31, bo v torek, 17. septembra 2019, ob 16.30 v cerkvi v I. nad. (z dvigalom na oddelek Margherita, nato levo); vabita Področni svet Pastoralnega središča in Vincencijeva konferenca.

NSK obvešča, da bodo od 2. septembra oddelki odprti po naslednjem urniku: NSK - ponedeljek - petek 10.00 - 18.00; Oddelek za mlade bralce: ponedeljek in petek: 9.00-14.00, torek in četrtek: 12.00-18.00, sreda: 9.00-17.00; Odsek za zgodovino in etnografijo: obisk po predhodnem dogovoru.

Nabrežina. Ob praznovanju vaškega in občinskega

zavetnika sv. Roka “In zdej n's varje svj'ti Rok” bo v petek, 13. septembra 2019, ob 20.30 na sporedu “Poletna noč” - Pihalni orkester Kras, solista in zbori bodo na Sokolovem igrišču imeli čudovit koncert Poletna noč. Sodelovali bodo pevka Tina Balta in tenorist Igor Antonič, Fantovska skupina Devin Nabrežina, Dekliški zbor Igor Gruden ter Otroški pevski zbor Veseljaki iz Doberdoba.

Darovi

V spomin na prijatelja Sašo Martelanca daruje družina Bužecan 50 evrov za Vincencijevo konferenco.

Ob svojem 50. rojstnem dnevu daruje Alenka 100 evrov za Vincencijevo konferenco.

Misijonski krožek Rojan je prejel:

Za p. Pedra Opeko - Madagaskar: Ob 50. rojstnem dnevu daruje Alenka 200 evrov. Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNO KRAŠKO BANKO IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948

Codice BIC: CCTSIT2TXXX

Misijonski krožek Rojan

ul. Cordaroli 29

34135 Trst

V Mačkoljah slovo od dolgoletne organistke

V spomin na Amalijo Sturman

V ponedeljek, 26. avgusta, so se sorodniki, prijatelji in vaščani poslovili od Amalije Sturman vd. Smotlak, ki je v 83. letu starosti umrla v torek, 20. avgusta, v tržaški bolnišnici. Malja, kot so jo vsi imenovali, je bila sicer dobro desetletje gostja nekega tržaškega doma za ostarele, saj zaradi zdravstvenih težav ni mogla več živeti sama na svojem domu v Mačkoljah. Pogrebno mašo v prepolni cerkvi, v kateri so samo dan pred njenim pogrebom tudi z odmevnim srečanjem pritrkovalcev obhajali praznih svetega Jerneja ap., je daroval dolgoletni mačkoljnaski župnik g. Franc Vončina, medtem ko je na koro in nato pri odprtem grobu zapel domači cerkveni zbor. Objavljamo nagovor, ki ga je v slovo dolgoletni organistki prebral njen naslednik Danijel Novak.

Draga Amalija!

Prihodnjega oktobra bo 50 let, odkar sem na tvoje vabilo prestopil prag kora in te pobliže spoznal kot organistko Cerkevnepevskega zbora župnije sv. Jerneja iz Mačkolj. Vabilu se nisem mogel upreti, vedela si, da imam že nekaj glasbenih izkušenj, in dala si mi možnost. Imel sem komaj 16 let in bilo me je strah peti s starejšimi pevci, a znala si me na to pripraviti. Že takrat sem opazil, da si nezamenljiva organistka.

Živela si v družini, v kateri je tudi glasba imela svoj dom, saj je brat Ernest igral na trobento, brat Emil pa na klarinet. Tebe pa je uvajal in bodril, da si se učila igranja na harmonij, takratni župnik g. Dušan Jakomin. Kot organistka, skoraj samouk, si bila izvrstna. To dobro vem, ker se še iz ministrantskih časov spominjam, kakšne zahtevne pesmi so bile pete pri mašah, in ko danes na koro listam po tistih notah, se mi zdi čudno, kako je sploh mogoče, da si kaj takega

lahko igrala.

Seveda, si lahko igrala. Imela si dar za glasbo, ki ti ga je dal Tisti, kateremu si služila pri mašah in raznih cerkvenih slovesnostih. Imela pa si tudi ogromno dobre volje, da si se lahko naučila. Večkrat si mi pripovedovala, kako težko si se uvajala v svet glasbe, ker doma dosti let nisi imela harmonija, morala si hoditi na vaje v cerkev, ki ni bila daleč od tvoje hiše, to je še nekam šlo do poroke, a potem ko si se poročila z Mirom Sturmanom in imela tri hčere, si s Križpota pešačila bodisi na pevške vaje kot vadit na harmonij. Bila si tudi odlična pevka, sopranistka. Redki organisti lahko igrajo in zraven pojejo. Tudi ta dar si imela. Prihajala si vedno prva na kor in zadnja odhajala, da si pospravila note, in to službo opravljala skoraj 50 let.

Veliko let si sodelovala pri Slovenskem prosvetnem društvu Mačkolje in tudi pela v društvenem zboru, toda neki večer, ko si šla na pevške vaje, se ti je pripetila na stopnišču pri Stari Šoli nesreča, pri kateri si zadobila hude poškodbe. Dogodek ti je zaznamoval preostali del življenja. Zadnja leta, preden si odšla v dom za ostarele v Milje, si z veliko težavo prihajala na kor, vidno si šepala. Skratka, življenje ti ni bilo posuto samo s cveticami, ampak tudi z velikimi bridkostmi.

Draga Amalija, danes, ko se zadnjič poslavljamo, se ti pevci Cerkevnepevskega zbora in mačkoljanska verska skupnost iskreno zahvaljujemo za ves trud, ki si ga vložila kot organistka in pevka v to našo župnijsko cerkev, in prosimo Boga, da bi ti dal milost, da bi ga vso večnost slavila in mu pela v zboru angelov. Hčerkam Martini, Anici in Barbari ter sorodnikom izrekamo iskreno krščansko sožalje, kateremu se pridružuje tudi naš nekdanji župnik g. Metod Lampe.

110 let sveškega Prosvetnega društva Kočna Žlahtno glasbeno praznovanje

S večje so tudi na Primorskem znana koroška vas. Mnogi jo povezujejo s kiparjem Francetom Goršetom, ki je zdaj leta svojega življenja preživel v tem kraju in si v Vrbnikovi domačiji uredil svoj dom in znano galerijo, ki jo pogosto obiskujejo ljudje iz vsega slovenskega kulturnega prostora. Vas je znana tudi po Slikarskem tednu, ki od leta 1981 za teden dni vabi v poletnem času k ustvarjanju umetnike iz širšega prostora Alpe-Jadran. V skoraj 40-letni zgodovini so bili med temi seveda tudi slovenski zamejski umetniki s Tržaškega in Goriškega. Celotredensko ustvarjanje likovnikov, ki svoja dela nato razstavijo na sklepni dan, spremljavalne kulturne prireditve in druge pobude so lepa priložnost, da se zana bogat kulturni utrip tega kraja. Sobota, 31. avgusta, pa je bila prav poseben dan za Sveče in članice SPD Kočna, saj so obeleževali 110-letnico delovanja. Dve sta bili prizorišči tega praznovanja. Na krasno obnovljenem skednju Colnarjeve domačije, ki jo lastnik, dr. Zdravko Inzko, želi nameniti spodbujanju kulturnega utripa kraja, smo spremljali bogat praznični program, ki ga je sproščeno povezovala Zdenka Hafner. Za prvo presenečenje so poskrbeli že s tem, da so postavili sto let star oder z zaveso in kulisami nekdanje gledališke skupine SPD Kočna, ki ga mlajši sploh ni-

Alenka Weber (foto Johan Jeansson)

so še nikoli videli, kar gotovo pomeni pomembno dejanje v smeri spoštovanja duhovne dediščine vasi, tudi ker utemeljeno domnevajo, da so kulise delo koroškega akademskega slikarja Petra Markoviča. Zadnjič so baje oder v celoti sestavili in uporabili leta 1959.

Ko se je zavesa dvignila, smo slišali Prelovčev *Dekliško pesem* v izvedbi mezzosopranistke Nade Tavčar ob spremljavi pianista Andreja Feiniga, sledil je slavnostni nagovor predsednice SPD Kočna Alenke Weber, ki je strnjeno izrisala glavne sklope delovanja in še zlasti izpostavila petje in glasbo, gledališko dejavnost in mednarodno odmevni Slikarski teden. Ugotavljala je izzive in težave, s katerimi se društvo sooča, ter z zadoščanjem povedala, da pri praznovanju s svojim delom sponreda sodelujejo tudi mlajši člani

Kočne. Čestitke in lepe misli sta društvu jubilarntu namenila tudi domača županja Sonja Feinig, ki je izrazila veselje, da ostaja občina, ki jo vodi, tudi danes kulturno aktivna, in predsednik KKZ, g. Janko Krištof, ki je prav tako z laskavimi besedami spomnil na bogato društveno preteklost in izrazil upanje, da bodo Svečani sprejeli izziv in še naprej gojili domačo slovensko govornico ter jo najprej v družinah in nato v društvu posredovali mlajšim rodovom.

Kultura petja se je na odru predstavila z nastopom tria igralke in sopranistke Valentine Inzko Fink,

njene mame Bernarde Fink in strica Marka Finka, ki so ob suvereni spremljavi pianista Davorina Morija izvedli za to postavo Matiji Krečiču naročeno priredbo treh ljudskih pesmi, nežno pesem Milke Hartman ter živahno argentinsko ljudsko. Sveški cekveni zbor pa je posrečeno izbral in milo zveneče, pod vodstvom svojega organista in zborovodje Damijana Oitzla, zapel ljudsko *Čej so tiste stezice* in ponarodelo *Pevce*. Na koncu pa je nastopil še jazzist Anton Feinig z reflektivno avtorsko pesmijo *V slovo* in imenitno prirejeno koroško ljudsko *Ko bi jaz šuštar bil*.

Žlahtni glasbeni dogodek za 110-letnico SPD Kočna je imel nadaljevanje na trgu pri cerkvi, kjer so

Krznarjeva hiša (foto Johan Jeansson)

mladi po načrtu Klemna Breitfusa, sicer arhitekta, ki živi na Dunaju, a se rad in pogosto vrača v rojstno vas svoje mame, iz tramicev postavili ogrodje Krznarjeve domačije. To je bila hiša, kjer je leta 1909 SPD Kočna zaživelo na pobudo hišnega gospodarja Jožeta Paka, k razvoju društva pa je veliko prispeval sveški župnik Viktor Ruprecht, ki so ga nacisti leta 1941 prav zaradi tega deportirali. Tudi usoda Krznarjevih je žalostna, saj so jih nacisti deportirali, domačija je začela propadati. Po vojni je novi gospodar porušil. Mladina pa je v tej instalaciji poskrbela, da so v niše, kjer so bila okna in vrata, postavili panoje s strnjanimi zapisi o zgodovini društva in

veliko fotografij, od začetkov do današnjih dni. Tega gradiva je kar veliko, saj so pri Kočni imeli bogato knjižnico, tamburaški ansambel, daleč naokoli znan moški zbor, igralske skupine in druge dejavnosti. Simbolika te hišne instalacije se je v polnosti pokazala na koncu večera, ko so mladi člani Kočne, medtem ko smo po zvočniku lahko poslušali nekaj pesmi, ki jih je svojčas posnel moški zbor SPD Kočna, s kratkim sporočilom, ki je pokazalo ozavešenost pripadnosti, in z branjem Hafnerjeve poezije o usodi Krznarjevih potrdili, da prevzemajo štafeto tega kulturnega in narodnoobrambnega poslanstva domačega kulturnega društva, pa čeprav mnogi izmed njih živijo in delajo na Dunaju, Gradcu, Celovcu in drugod po Evropi, tudi v Devinu.

Večer se je bolj sproščeno obričeto in slaščicah, veselem razpoloženju, klepetu in petju nadaljeval pozno v poletno noč.

EG

Druženje na pwacu (foto Johan Jeansson)

S 3. STRANI Pogovor/ Mateja Černic

Ko zbor diha kot ...

Lani smo imele projekt gregorijanskega koral, pri katerem na ponovitvah nisem dirigirala, ampak sem pela z njimi: močna točka je bila ravno to, da smo bile zelo složne v fraziranju. Ko zbor diha kot eden, sem kot dirigent dosegla enega najvišjih ciljev.

Pri delu v skupini so zelo pomembni odnosi med člani: večkrat so odnosi med ženskami precej bolj napeti kot v mešani skupini. To je pač človeško, naravno. Velik izziv je na novo vzpostavljati odnos, ki se spreminja skladno z odrasčanjem pevcev.

Mešan zbor ima v primerjavi z ženskim prednost v bolj 'bogatih' zvočnosti: zaradi nižjih tonov moških glasov je mešan zbor intoniran bolj stabilen. To je tudi večkrat težava na tekmovanjih, ko v isti kategoriji tekmujejo ženske, moške in mešane zasedbe.

Ob taki skupini si gotovo tudi ti zrasla kot zborovodja. Kaj so ti dala ta dekleta v vseh teh letih?

Vodstvo Bodeče Neže sem sprejela ravno v času, ko sem se začela izobraževati kot zborovodja. Ko smo prvič nastopale na Mali Cecilijanki, si še zdaleč nisem mislila, da bo naše delovanje lahko tako plodno. Zelo sem jim hvaležna. Z vsakim novim uspehom sem čutila potrebo, da bi se dodatno izpopolnila. Tudi in predvsem zaradi Bodeče Neže sem se začela dodatno izobraževati, vpisala sem se na akademijo v Ljubljano, na razne mojstrske tečaje, seminar-

je in potem še na magistrski študij zborovskega dirigiranja v Trento.

Vse to, si predstavljam, vzporedno z univerzitetnim študijem ...?

Da. Študirala sem na pedagoški fakulteti, potem slovenistiko in primerjalno književnost, ob tem sem se lotila še glasbe. Še danes obiskujem mojstrske tečaje: lani sem se izobraževala na mojstrskem tečaju v Berlinu z radijskim zborom. Tudi kot pevka sodelujem v projektnih skupinah: v Arezzu sem pred nekaj tedni pela z Garyjem Gradnom, enim najpomembnejših zborovskih imen v Evropi. Take izkušnje prinašajo vedno nove ideje in navdih. Tudi ustaljene odlične navade potrebujejo osvežitve.

Prehrojena je bila kar dolga, pestra in intenzivna pot... Kateri so bili najpomembnejši trenutki na tej poti? Na domačih in mednarodnih odrih ste prejele celo vrsto najvišjih nagrad, priznanj in odlikovanj. Katero so zate osebno najpomembnejše?

Naš razvoj je bil precej hiter in premočrten. Bodeča Neža je nastala v obdobju, ko mladinsko zborovstvo na Goriškem ni bilo tako razvito; bila je edinstvena, tudi zato zelo privlačna za pevke, ki so prihajale iz različnih koncev. Razvoj zborov je bil hiter, ker je imel zelo dobro osnovo in ker so izzivi - tekmovanja - prinašali zelo dobre rezultate. Vsako leto smo si z zborom postavljale nove izzive. Skupina je tako zrasla s pomočjo tekmovanj,

ki so bila pomembna izhodišča za to, da se je Bodeča Neža uveljavila. Eno izmed prvih v tujini je bilo tekmovanje v Bratislavi leta 2009: prvič sem ga izkusila kot zborovodja. K sreči sem kot pevka prej že sodelovala pri številnih podobnih preizkušnjah, tako sem vedela, čemu grem naproti. Ko smo v Bratislavi osvojile prvo nagrado, nismo mogle verjeti, da je to res. Danes vem, da to ni bilo eno pomembnejših tekmovanj v Evropi, toda služilo nam je za motivacijo in nas spodbudilo, da smo stopile na naslednje stopnice. Leto kasneje smo se udeležile enega najpomembnejših tekmovanj za otroške in mladinske zборе, in sicer v Neerpeltu; tam smo z 99 točkami na 100 dosegle prvo mesto v kategoriji. Nadalje smo začele zahajati na pomembnejša evropska tekmovanja. Nismo vedno dosegale prvih mest, saj smo nastopile tudi na tekmovanjih v konkurenci z odraslimi mešanimi zbori. Ko si v isti kategoriji, ima mešani zbor ponavadi prednost pred ženskim, ker "zveni bolj polno". Zelo pomembna je bila zmaga na državnih tekmovanjih v Vittorio Venetu in Arezzu. Prijavljale smo se kot zbor iz Italije, toda - že po imenu - s specifikom! Na vsakem tekmovanju ali festivalu smo predstavljale slovensko manjšino v Italiji in v program vedno vključevale slovenske in tudi 'domače' ustvarjalce. Eno izmed zadnjih pomembnih tekmovanj, na katerem smo bile uspešne, je bilo v Corku na Irskem, ki spada med pomembnejša evropska tekmovanja. V izboru desetih najboljših zborov smo za nekaj desetink točke pristale na drugem mestu, v konkurenci mešanih zborov.

Kaj bi nam razkrila o koncertu/produkciji, ki bo potekal/a 21. septembra v Gorici?

Želele smo si predstaviti koncert, ki naj ne bi bil tradicionalen zborovski koncert. Bolj kot je Bodeča Neža rastla in postala prepoznavna, bolj se je tudi usmerjala v projekte. Koncerte želimo predstaviti kot zaokroženo celoto, ki naj spodbudi ne samo uho poslušalca, ampak da kot celota deluje tudi na druge čute. Zelo uspešen je bil projekt gregorijanskega koral lani; v veliko zadoščanje mi je bilo, ko so poslušalci koncert definirali kot mistično doživetje. Pred tremi leti smo na dvorišču župnišča v Sovodnjah organizirale zanimivo prireditev: z naslovom *Okusne harmonije*: zborovsko petje smo povezale z enogastro-nomsko degustacijo. Tudi koncerte in predstavitve CD-jev smo vedno skušale predstaviti kot celotno predstavo, kot doživetje. Koncert ob 15-letnici nosi naslov *V elementih* in ima kot tematski izvor štiri naravne elemente: zrak, vodo, zemljo in ogenj. Te elemente smo hotele predstaviti skozi prizmo človeškega oz. ženskega čustvovanja in tematsko izbrati skladbe, ki so vezane na občutja, ki jih lahko povežemo z naravnimi elementi. Patricku Quaggiatu, s katerim smo zelo plodno sodelovali v zadnjih letih in ki uživa sloves ne le v slovenskih in italijanskih, temveč tudi v evropskih krogih, smo naročili cikel *Elementi* na besedila pesmi Ferrija Lainščka. Poleg Quaggiata in Merkuja, ki predstavljata naš prostor, imamo v programu skladbe iz nemške romantike, iz slovenske pozne romantike, predstavili pa bomo tudi italijanske in ameriške skladatelje.

Gledališko dimenzijo in dodatno vrednost bo koncertu dala priznana igralka in režiserka Patrizia Jurinčič Finžgar, s katero sem že zelo uspešno sodelovala.

Za konec pa še pogled naprej: kako gledaš na prihodnost DVS Bodeča Neža?

Bodeča Neža zaključuje cikel 15 let in začena nov cikel. Danes imajo mladi pevci res veliko možnosti pri izbiri zasedb, kar je nekaj zelo dragocenega za naš prostor in še večji izziv za to, da skupina obstane. Zborovstvo se je v zadnjih 5-10 letih zelo razvilo in tudi struktura zborov je drugačna; mislim predvsem na zборе, ki delujejo v društvih. Tudi v zamejstvu se kvaliteta čedalje viša, vedno več je kakovostnih mladinskih vokalnih skupin (vsi smo nedavno videli, kako je Memlpz Komel zablestel na enem najpomembnejših svetovnih tekmovanj!)

Po eni strani ima Bodeča Neža korenine v Prosvetnem društvu Vrh Sv. Mihaela, geografsko in z vizijo pa presega krajevno delovanje. V prihodnosti bo Bodeča Neža usmerila svoje delovanje projektno. Z velikim veseljem pričakujemo tudi nove pevke. Z umetniškega in hkrati človeškega vidika je zbor družba v malem: po eni strani gre za spoštovanje hierarhije, predvsem v času, ko je svet usmerjen v individualizem in relativnost. Po drugi strani zborovstvo vzgaja k delavnosti in pripravljenosti, da se posameznik kar najbolj elementi na besedila pesmi Ferrija Lainščka. Poleg Quaggiata in Merkuja, ki predstavljata naš prostor, imamo v programu skladbe iz nemške romantike, iz slovenske pozne romantike, predstavili pa bomo tudi italijanske in ameriške skladatelje.

Z 8. strani

Nekdanje ...

Najbolj zanimiv del večera pa je bil verjetno tisti, namenjen kantavtorjem ali, drugače povedano, pesmi v glasbi. Franco Giordani, doma iz vasi Claut v Valcellini, je poročen, kot je povedala Margherita, z beneško čehico; v Nediških dolinah je že poznan gost, saj je za lanski Senjam beneške piesmi uglasbil in zapel pesem Margherite Trusgnach *Ka ostane*. Na večeru *V nebu luna plava* je predstaval nekaj pesmi v narečnih različicah vasic Claut, Erto in Andreis, ki so sicer precej slične furlanščini. Pel je o svojih ljudeh, o njihovih zgodbah, po večini žalostnih, in o težki usodi gorskih vasi, kjer se vse steze končajo in se hiše neizprosno praznijo. To seveda ni samo problem Valcelline, Karnije ali Benečije, temveč vseh goratih pokrajin. Večer se je končal z izvedbami v beneškem narečju, in sicer z odličnim nastopom domače glasbene skupine Ostajki, v kateri pojejo in igrajo Davide Tomasetig, Jani Skočir in Andrea Drey Trusgnach, ki so seveda avtorji glasbe in besedil. Priljubljena skupina Ostajki, ki pripravlja svoj prvi CD, je v soju sveč, sredi sena in radovednih pogledov plašnih polhov, zapela o krivpetah, lintverju, mitološki figuri, ki je doma v Nediških dolinah, in ljubezni. Z nizom odličnih popevk je sklenila uradni del večera, ki se je nato v poltemi starega senika nadaljeval ob klepetu in druženju.

Javnost je zgrožena!

Odpis 29 milijonov evrov dolga družini Zorana Jankovića!

V Sloveniji so kritike vlada-jočim, premieru in vladni, postale pogostejše in popolnoma dokazljive, kar vzbujajo upanje, da bodo uspešnejše pri izboljševanju razmer v državi. Treba pa je upoštevati, da so prizadevanja opozicije in civilno družbenih gibanj še vedno oslabiljena, saj je veliko ljudi iz različnih skupin in slojev, ki menijo, da je vlada Marjana Šarca dobra in uspešna. Po prepričanju avtorja rubrike z naslovom TV KUOLAR, ki jo objavljajo v tedniku Demokracija, v Sloveniji stremitev še kar ni in ni! Po njegovi oceni je večina Slovencev v idejnem in političnem pogledu tako otopena, da bi jih lahko vsaj polovico odpeljali v koncentracijsko taborišče, pa se tega ne bi zavedeli, ne bi dojeli. Miro Petek, nekdanji časnikar, potem politik v aparatu Slovenske demokratske stranke, v zadnjem času pa ponovno časnikar, piše, "da je čas volitev in čas protestov". Po njegovem postaja jasno, da sedanjih oblastnikov v Sloveniji po demokratični poti ni mogoče zamenjati. "Zamenjajo jih lahko le protesti, ulica, vstaja". Direktor vpliv-

nega Inštituta za razvojne in strateške analize, Frane Adam, je prepričan, "da si premier Marjan Šarec utira pot avtoritarne voditelja leve politične usmeritve. Slovenija je glede demokracije precej nazadovala,

ki res in dokončno nima nobene občutka za politični pluralizem in demokratične vrednote".

Toda zgodilo se je nekaj, kar je ponovno potrdilo izjavo ljubljanskega župana Zorana Jan-

župana Zorana Jankovića odpisalo kar 29 milijonov evrov dolga. To je bil sicer že drugi primer odpisa dolgov, vendar gre za najvišji znesek doslej. Ljudje so jezni in zgroženi, javnost pa je z zelo objektivnim komentarjem podprla POP TV, sicer največja komercialna televizijska postaja v Sloveniji. Odločno in večkrat je zoper odpis dolga družini Jankovič protestiral nekdanji mariborski župan Franc Kangler, ki je bil sam žrtev velike policijske in pravosodne afere. Njegove navedbe o krivicah, ki so mu bile povzročene in bo o njih razpravljala posebna parlamentarna preiskovalna komisija, so na spletu Facebook dosegle že 260 tisoč ogledov, javnost pa se še naprej

zato bi bila brez pomislekov sprejeta avtoritarna vladavina. Vendar pa pod pogojem, da režim Marjana Šarca prebivalstvu zagotovi brezskrbno potrošništvo. Toda z vsi odgovornostjo in prepričanjem opozarjam, da je gospod Marjan Šarec prvi politik pri nas v Sloveniji,

kovića javnim občilom v Zagrebu, "da je on nedotakljiv in vsestransko zaščiten v javnosti in politiki zato, ker je večni nasprotnik Janeza Janše". Premier Marjan Šarec, ministrica za pravosodje Andreja Katič in drugi v vladi so podprli odločitev sodišča, ki je družino ljubljanskega

zgraža zaradi afere z odpisom posojila družini Zorana Jankovića. Zdajšnji ljubljanski župan ni bil še nikoli obravnavan, priprt in kaznovan, kljub mnogim ovadbam zoper njega. Nekdanji mariborski župan Franc Kangler se prizadeva in nemočno sprašuje, "kakšna država smo

to, da lahko kot Zoran Janković odneseš 29 milijonov evrov, pa te nihče nič ne vpraša".

Seveda, ko ljudje dobijo občutek, da živijo v državi, kjer roka pravice ni za vse enaka, se začnejo težave tudi za vladajoče. Pa lahko Marjan Šarec še tako govori, da so zakon, ki je Jankovičem omogočil odpis 29 milijonov evrov dolga, sprejeli levi in desni poslanci in da takrat njega ni bilo zraven. Zdaj pa je Marjan Šarec na oblasti in bi lahko zlorabo zakona preprečil. A tega ni storil. "Kdo je zdaj tu nor, se sprašujejo ljudje v Mariboru, a ne samo tam, ampak tudi drugod po Sloveniji". Slišati je vprašanje, zakaj je družina Zorana Jankovića nedotakljiva, kdo jo ščiti in kako dolgo bo še uživala podporo. Prvič se slišijo pozivi za proteste na ulici, kar pa se najbrž ne bo zgodilo.

Dodajam, da se Zoran Janković tudi ne odziva na pravno močnost poročila o njegovih nezakonitih dejanjih, ki ga je sprejela in zahtevala izvržbo Komisija za preprečevanje korupcije. V slovenskem katoliškem tedniku Družina je komentar o odpisu dolga objavil Jože Mlakar. Pravi, "da je ljubljanski župan Zoran Janković sinu Juretu in njegovemu bratu Damjanu dal vedeti, da bosta pri svojem očetu vedno našla podporo, ne glede na to, kaj bosta napravila oziroma zagrešila. Zadnja afera z odpisom 29 milijonov evrov dolga je zaspano slovensko javnost vzdramila

vsaj toliko, da je za trenutek odprla dremave oči in se oglasila v medijih.

Sicer pa je ob pričetku jeseni v državi in politiki napovedanih precej pomembnih dogodkov. Parlament bo razpravjal o predlogu državnih proračunov za naslednji dve leti. Vlada in stranka Levica sta se dogovorili, da bodo ukinili dopolnilno zdravstveno zavarovanje in ga vključili v redno zavarovanje. V stranki Nova Slovenija, krščanski demokrati, so sklenili, da bo odslej stranka spadala v skupino strank s sredinsko politično usmeritvijo. Toda vlade ne podpirajo. Nezakoniti migranti v čedalje večjem številu prihajajo v Slovenijo, vedar to za vlado ni pretirano pereče vprašanje. Pa pomembna izjava Lidije Jerkič, predsednice Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, "da imajo v sedanjih razmerah v Sloveniji ljudje v sebi še vedno vgrajen strah. Prepričani so, da je tudi v primerih krivic najbolje biti tiho. O vsem se je najbolje pogovarjati samo doma".

Za celotno slovensko gledališko in splošno kulturo je pomemben izid monografije Slovensko gledališče v Trstu in na Tržaškem, ki jo je izdala Slovenska matica v Ljubljani. Njena avtorica je vsestranska kulturna delavka in raziskovalka Bogomila Kravos. Delo predstavlja celovit pregled gledališke dejavnosti Slovencev v Trstu in okolici, od začetkov v letu 1848 pa do sedanjega časa.

Marijan Drobež

Razmišljanje o politični realnosti na Slovenskem Vlada in pravice vsakega državljan

Leto delovanja Šarčeve vlade je več medijev pospremilo z ugodnimi ocenami, čeprav Vlada ni storila še nobenih za državljane ključnih projektov: zdravstva, pokojninske reforme, pač pa se je ukvarjala z obrobni zadevami in problemi njenih članov. Nadaljuje prakso, da ozadja v nasledstvu nekdanjih totalitarnih sil ropajo državljane, zavlačujejo izvedbo projektov, kot so karavanški predor, drugi tir in podobno, na račun davkoplačevalcev. Predsednik vlade je sicer katoličan in je o svoji veri govoril pred volitvami, zdaj njegov odnos do Cerkev pogosto kaže temu nasprotno podobo. Kot drugi taki slovenski politiki se sicer slika s papežem, a njegova vlada nadaljuje prakso proticerkvenih politikov, ki vse versko in povezano s Cerkvijo odstranjujejo ali celo skušajo izbrisati iz javnosti.

Še vedno pa se pri nas in po svetu vera izrablja le za politični prestiž, kot so počeli liberalci v slovenski zgodovini, za njimi pa komunisti. Očitno ta zvijača v naši družbi še deluje. Seveda ni dovolj, da zapišeš Boga v Ustavo, se sklicujemo na krščanstvo, delamo pa kratkoročne družbenopolitične računic. Samostojnost Slovenije trpi tudi zaradi kristjanov, ki se niso in se ne ravnajo po načelih krščanskega družbenega nauka. Neprijetno sem bil presenečen, da je Šarec na proslavi v Prekmurju govoril o mozh, zaslužnih za zgodovinsko priključitev pokrajine, a ni omenil, da so bili katoliški duhovniki. Da so Šarec in njegova vlada pod nadzorom nekdanjih partijskih krogov Milana Kučana, nam vsak čas posreduje bodisi sami ali nam to servirajo uslužni novinarji in medijske hiše, ki celo slovesnosti, ki nimajo nič opravka s partijsko preteklostjo, postavljajo v ta kontekst. Celotna retorika ob slovesu od Ivana Omana kaže, kako se da

vse izkoristiti za svojo promocijo in za to, da se pokaže, kdo ima v Sloveniji resnično oblast. Marijan Šarec je tipičen primer sodobne dvojnosti. Po eni strani naj bi živel iz krščanskih korenin, po drugi strani pa njihove temelje javno žagajo njegova vlada, mediji in birokracija. To se je dogajalo ob noveli zakona o osnovni šoli glede zasebnih šol, kjer so bile na udaru predvsem finančno za proračun neznatne štiri cerkvene šole. Vrednostno je enak problem tudi z zapiranjem svobode izražanja, ko vlada pripravlja zakon o omejitvi svobode medijev in spet reže proračunska sredstva cerkvenim medijem, medtem ko privilegirani levičarski že doslej brez problemov uživajo davkoplačevalski denar. Vlada tudi ne stori potrebnih korakov za enakopravnost državljanov pred sodišči. Jankovičev klan dobi poravnano, številni neprivilegirani pa so izgubili svoje premoženje in so jim sodišča in rubežni uradniki za majhne vsote zapravili celo hiše ali stanovanje. Državljan bi morali premisliti, kako se bomo odločali in koga bomo volili.

Tudi v času te vlade se še naprej vrši zakrivanje boleče polpreteklosti ter nasilja, zločinov in krivic, ki jih je storil komunistični režim Slovenecem. Na 23. avgust, dan spomina na žrtve vseh totalitarnih režimov, mediji slovenske javnosti niso opozorili na pretresljive prizore množičnih žrtv Hude Jame, ni bilo govora o žrtvah komunističnih taborišč, o medvojnih in povojnih pomorih, prikazovali so žrtve teh režimov v drugih državah. A slovenska država mora opraviti svojo dolžnost in rehabilitirati žrtve. Ne le duhovnike, pač pa vse, ki jih je prizadel zločinski režim.

Seveda so katoličani odpuščali zločine in trpeli ponižanje in zapostavljanje – pogosto še danes, čeprav

so bili katoliški predniki glavne žrtve revolucije. Med italijansko okupacijo 27. julija 1942 so komunisti zverinsko umorili duhovnika Jožeta Geohelija na Vranjih pečinah pri Zaplani, ker je odkrito govoril o njihovem nečloveškem početju. Škof Jamnik je ob letošnji obletnici umora pri sv. maši upravičeno katoličane spodbudil, naj podarijo odpuščanje in da ne smemo pozabiti zločinov. Govoriti pa je treba o nujnosti družbenega dialoga, v katerem bomo prekinili molk zasutih ust in bodo tudi odgovorni spregovorili ter v imenu države prosili žrtve odpuščanja, popravili krivice in tlakovali pot družbene sprave. Odgovorni od vlade navzdol so kot nasledniki nekdanjega režima dolžni opraviti to in spregovoriti o resnici zasutih žrtv. Državni uradniki, vključno s predsednikom vlade, so dolžni tudi v celoti poravnati krivice ljudem, ki jih je prizadel nekdanji režim, ter jih rehabilitirati, preklicati vse krivične obsodbe. Za to jih obvezujejo Ustava in načela človekovih pravic, ki gredo v državi vsem, posebno tako ali drugače prizadetim, preganjanim in izvensodno pomorjenim. Že med vojno so pomorili številne nedolžne, pretežno verne Slovence, kot Ehrliča, Natlačena, Grozdeta in druge. Po vojni pa gre njihovo število v tisoče na Teharjah in okolici, Hudi Jami, hrastniških rovih, v Rogu okolici Škofje Loke, po Primorski, Štajerski in Prekmurju. Krivice storilci težko priznajo. Kristjan Kocbek je leta 1942 odobral likvidacije omenjenih kristjanov in še leta 1975 javno spregovoril o povojnem pomoru nasprotnikov režima. V tem času je tudi sam zatrdil, da ne smemo nobenega življenja žrtvovati. Kdaj bo to storila vsa naša politika? Brez prizadevanja vseh gotovo ne. Večina tega masovnega iztrebljanja ljudi ni bila iz vere, pač pa zaradi fanatičnih prepričanj in ideologij. Politiki je treba vedno meriti z merili demokracije in človekovih pravic, ki izhajajo v zahodnem svetu iz krščanskih družbenih temeljev človeka po Božji podobi, danes odetih v pravne kategorije, to mora postati resničnost tudi pri nas.

Janez Juhant

Osrednje dogajanje ob prazniku Mestne občine Nova Gorica Novi častni občan je Pavel Medvešček

V petek, 6. septembra 2019, se je v veliki dvorani Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica s slavnostjo sejo in podelitvijo nagrad letošnjim zaslužnim občanom začela vrsta dogodkov ob prazniku Mestne občine Nova Gorica, ki ga občina v spomin na Goriško fronto obeležuje 9. septembra. Najvišjo občinsko nagrado, naziv častnega občana MO Nova Gorica, je prejel 86-letni umetnik Pavel Medvešček za "življenjsko delo izjemnega pomena na področju likovne in besedne umetnosti

Ob prejetju tega častnega naslova iskreno čestitamo Pavlu Medveščku vsi pri Novem glasu in Goriški Mohorjevi družbi. Nagrado Franceta Bevka je letos dobil igralec Radoš Bolčina, dolgoletni član SNG Nova Gorica, za "izredne igralske dosežke, dolgoletno delovanje v umetnosti in kulturi in za pomemben doprinos k razvoju gledališke dejavnosti". Nagrado Mestne občine Nova Gorica so podelili zdravnici Vidojki Majcen Vuga za "pionirsko delo na področju zdravstvenega varstva otrok na Goriškem", pravnici Ani

Foto Lado

ter ključen prispevek k poznavanju kulturne in duhovne dediščine naših krajev. Njegovo raziskovalno in ustvarjalno delo je pomembno za ves slovenski prostor pa tudi širše". Kot publicist in poznavalec ter zapisovalec ljudske dediščine je objavil vrsto člankov in monografskih publikacij. Med temi je tudi knjiga *Iz nevidne strani neba*. V njej piše o stari veri, starovercih in staroverstvu kot o načinu življenja naših prednikov. Pavel Medvešček je ustvarjalno povezan tudi z našim "zamejskim" prostorom, saj je njegovo sodelovanje z Goriško Mohorjevo družbo zelo plodno in dolgotrajno. V 70. letih prejšnjega stoletja je večkrat "za božji lon" priskočil na pomoč tudi mladim članom Slovenskega akademskega društva iz Gorice (SKAD), npr. pri pripravi zgibank.

Aniti Mokorel za "dolgoletno prostovoljno delo na področju humanitarnega dela". Isto nagrado so prejele šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja Tržaške province za "vsestransko pomoč goriškim izseljenkam – aleksandrinkam ter za ohranjanje slovenskega duha v Egiptu". Temu svojem poslanstvu so ostale zveste več kot 100 let.

Miran Srebrnič je bil deležen plakete mestne občine za "dolgoletno uspešno delo na nogometnem področju v vlogi igralca in trenerja ter vzornika mlajšim generacijam". Isto priznanje je prejela Olga Srebrnič za "dolgoletno, nesebično, požrtvovalno in povezovalno delovanje v Kulturnem društvu Slavec Solkan in v solkanski skupnosti".

/ str. 15
IK

Katja Ferletič

STARE JEDI V NOVIH LONCIH (51)

Poroka je po krstu gotovo najbolj občuten cerkveni obred, saj je imel še posebno v preteklosti tako verski, družbeni kot ekonomski pomen in neporočene osebe, "tjetke in vedrani", niso imele toliko vloge v družbi. Po vaseh na Primorskem je bila poroka praznovanje, ne samo dveh družin, ampak celotne vaške skupnosti. Navadno so se mladi poročali po vrstnem redu, najprej starejši, nato mlajši otroci - dekleta so se poročala zelo mlada, kar je bilo neke vrste zagotovilo, da bodo lahko povile veliko potomcev in torej delovne sile. Zaroka je trajala nekaj let: mlada sta se srečevala na vaških praznikih, ob velikih kmečkih dogodkih in v štalah, ki so bile nekoč kraji družabnih srečanj. Veljalo je pravilo, da je nevesta šla od hiše na ženinov dom in le redkokdaj sta šla v novo stanovanje. Dobra dva tedna pred poroko je ženin s prijatelji priredil prevoz nevestine "bale" do novega skupnega doma. Navadno so bala naložili na s cvetjem in brinjem ovenčan voz, tašča jo je ponosno razkazovala sosedam, saj je bilo zelo pomembno, da so vsi vedeli, kaj je nevesta prinesla k hiši. Balo je dekle imelo shranjeno v bolj ali manj preprosti leseni skrinji, ki pa je lahko bila tudi intarzirana in poslikana - izdajala je bogastvo ali revnejši stan družine. V skrinji je bilo nevestino perilo in perilo za dom: spodnje perilo, srajce, rjuhe, odeje, prti, brisače, kuhinjske cunje. Vse je moralo biti čim lepše "štikano", vezeno in seveda pred poroko oprano in natančno zlikano. Balo je dekle začelo pripravljati že v otroških letih, ko sploh še ni imelo zaročenca. Pri tem opravilu so priskočile na pomoč mama, nona in poklicne šivilje, ki so z dekletom šivale in vezle, veliko perila pa je dobilo v dar od sorodnikov in sosedov tudi ob prvem svetem obhajilu in birmi. Pred poroko so na posteljnino "naštikale" tudi začetnice imen mladega para, tako da bi jo med pranjem ne zamenjale s perilom ostalih članov družine. K bali so včasih spadale tudi hišne potreščine; kolovrat in blazine, kozarce, krožnike, mlinček, "kirkce, ki bo treba šparat", metlo ter druge posode pa je nevesta dobila v dar od sosedov, prijateljev in sorodnikov: tudi te predmete je tašča lepo razporedila na z belim prtom pregrnjeno mizo, tako da so si jih sosedje lahko ogledali. Mladi iz kmečkih družin so se poročali ob sobotah, v nevestini vasi in v času, ko na poljih ni bilo večjih opravil. Pred poroko je moral ženin, ki je prihajal iz druge vasi, nevesto odkupiti, tako je dekletinim "letnikom", vrstnikom, vaškim fantom, prinesel bučo vina ali vsoto denarja, s katero so potem praznovali. Za poročno obleko sta nevesta in ženin posebej poskrbela, "vsaka družina je oblekla svojo novico". Zlati "rinki", poročna prstana, sta navadno kupili priči, zgodilo pa se je tudi, da je imela nevesta "rinko", ženin pa si jo je moral izposoditi in že dan po poroki vrniti lastniku. Teden pred poroko so nevestine prijateljice organizirale večerjo, dekličino, navadno na njenem domu, med katero so se tudi v družbi starejših žensk družine spominjale mladih, otroških let, ženin pa se je med fantovščino, ki je potekala v gostilni, s priči in prijatelji, ponavadi do slabosti napil. Nevestine prijateljice so

v tednu pred poroko pripravile vse potrebno za slavlolik, "k'luno" ali "porton", papirnato cvetje in trakovke, večer pred poroko pa so fantje šli nabrat brinj ali bršljan, s katerima so "oblekli stare lojtre" in sestavili slavlolik, seveda ob spremljavi harmonike in vina. Tisti večer se nevesta ni smela prikazati na prazniku, lahko pa je slonela na oknu, ko ji je ženin zapel podoknico. Na dan poroke je prišel ženin iskat nevesto na dom. Ponekod je bilo v navadi, da so mu pripravili prizorček, igrico: iz hiše je prišla najprej stara gospa in se je predstavila kot nevesta, za njo deklica, pa še grda ženska, le na koncu se je prikazala "ta prava" nevesta, ki se je morala, predno se je s svojim izvoljencem odpravila v cerkev, svojim staršem zahvaliti in jih prositi odpuščanja za vse, kar je zagrešila. V cerkev so se svatje odpravili peš ali z vozovi, kasneje celo z avtobusom, če je bila cerkev daleč. Po obredu, ko sta novoporočenca izstopila iz cerkve, so prijatelji prisotnim metali 'konfete', vsi vaški otroci pa so hiteli in jih s tal pobirali, da so se z njimi posladkali. Nato so se vsi svatje napotili na nevestin dom, kjer je mladi par pred pogostitvijo moral opraviti določene naloge - nekatere take stare navade so se ohranile do danes. Ženin je moral najprej nevesto peljati v

'karjoli', nato sta morala 'novica', s pomočjo priči, s staro žago prežagati debel kos lesa, šele potem pa z rjavimi škarjami prerezati trak pred vhomom na borjač. Sledila je ohcet, poročna gostija, na katero so bili povabljeni sorodniki, prijatelji, župnik, znanci in vaščani - svatje so rekli "gremo na veliko žlicu". Ponekod je bilo kosilo po poroki na nevestini domačiji, istega dne pa še večerja na ženinem domu. Harmonikar je cel dan veselo igral, novoporočenca sta plesala in se zabavala, morala pa sta tudi piti vino iz "bokala", nočne posode, ki sta jo dobila v dar od prijateljev, saj v preteklosti nihče ni imel stranišča v hiši.

Gospodinje so se pripravljale na ohcet že veliko pred poroko: shranile so najboljše kose mesa, moko, vino in vse, kar je bilo potrebno. Pri kuhanju so priskočile na pomoč sosedje in večkrat tudi poklicna kuharica. Na ohceti so jedli juho, zelje, 'šalam', klobase, radič, nekaj sira, piščanca, purana - "pičulata", seveda krompir in nekaj sladkega - štruklje, "gubance", 'kuglofe'. Nona z Ustij mi je pripovedovala, kako žalostna je bila, ker za njeno ohcet ni bilo dovolj denarja za dobro meso. Doma ga niso imeli, zato so kupili nekaj poceni teletine. Meso so spekli, bilo pa je tako trdo in žilavo, da se je stric z njim kmalu zadušil. Nihče ni hotel več mesa, hvala Bogu, pa je bilo dovolj krompirja s čebulo, da nihče od povabljenih ni bil lačen.

KROMPIR S ČEBULO

SESTAVINE:

1 kilogram krompirja, 1 majhna čebula, 1 žlica domače svinjske masti, 3 žlice olja, sol, poper, 50 g slanine, zrezane na kocke.

Priprava:

V slani vodi skuhamo opran krompir z olupkom. Kuhamo ga približno 20 minut, do mehkega, nato ga vzamemo iz vode in še vročega olupimo. Zrežemo ga na centimeter debele rezine. V večjo ponev damo svinjsko mast, olje, slanino in na drobno zrezano čebulo. Kuhamo, dokler čebula ne postekleni, nato v ponev damo krompir. Solimo in popramo ter dobro premešamo, da se krompir zdrobi, nato dodamo pol zajemalke juhe in na nizkem ognju pražimo dobrih 30 minut. Bog žegnaj!

KRAŠKA HIŠA Prva samostojna razstava Danila Pahorja

Fotografike barvnih kontrastov

V brošuri, ki spremlja prvo samostojno razstavo fotografskega umetnika Danila Pahorja, lahko bralec (in obiskovalec) opazi v naslovu postavitev barvno nianso. Fotografike je geslo razstave,

barvnih zaporedij; lahko so to preprosto odtenki, sence ali pa močne barvne prisotnosti. Vsebina kompozicij ostaja pri tem prikrita, skupna imenovalca pa sta vendar ustvarjanje in potovanje.

povezuje dokumentarne fotografije, ki jih ustvarja pretežno, ko potuje, fotografije arhitekturnih objektov, podob življenja na ulicah in številne portrete ljudi, ki jih naključno sreča na svoji poti". In še: "Danilo, povsod navzoči, radoveden, občutljivi in profesionalni opazovalec tuje stvarnosti, v svojem delu izraža pomembnost spominov iz otroštva, prevoženih kilometrov, ustvarjalnega nagona in močne osebne vizije". Njegove stvaritve so na prvi pogled vsebinsko abstraktne fotografije, kjer barve in grafika igrajo bistveno vlogo. Občinstvo, ki je uvodni del predstavitve spremljalo na borjaču Kraške hiše, je najprej pozdravil predsednik zadruga

Foto damj@n

črke naslova so bele barve, izstopa črka K, ki je rdeča. V tej navidezni kromatični malenkosti pa se dejansko zgošča vsebinska razsežnost celotnega umetniškega načrta. V galeriji Kraške hiše bo do 13. oktobra visel ožji segment 15 unikatnih barvnih fotografij na aluminijastih ploščah različnih velikosti. Gre dejansko za fotografije, ki jih je umetnik v izvršnem postopku obdelave in razvijanja natisnil na kovino, zaradi česar se nam skrivnostna črka K iz naslova izbistri ob spoznanju, da si ogledujemo grafike s fotografsko genezo. Kot je ob odprtju razstave poudarila umetnostna kritičarka Valentina Cunja, avtorjev fotografski prijem zaznamujeta uporaba dolge ekspozicije in zajemanje barvnih kontrastov. Obiskovalec se znajde pred vrtincem geometrijskih vodoravnih strogosti, ki se vrstijo na podlagi različnih

Foto damj@n

Danilo Pahor je po poklicu grafični oblikovalec. Študiral je multimedialne vede na videmski univerzi. Že več let se posveča fotografiji in svoje znanje na tem področju izpopolnjuje na Fotografskem oddelku Visoke šole za storitve VIST v Ljubljani. Kritičarka Valentina Cunja je izpostavila, da Pahorjev opus obsega fotografije iz različnih smeri, saj rad eksperimentira, in to vsakič znova odkriva z lastno avtorsko izraznostjo. "Z izostrenim likovno-estetskim občutkom

Naš Kras Edi Kraus. Za glasbeno spremljavo dogodka je poskrbel duo Andrej Kralj in Paolo Bembi. S kitarsko spremljavo obeh ob Bembijevi pevski interpretaciji so zaživele tri skladbe, ki spadajo v zadnji avtorski trud samega Kralja z naslovom III. Kot že sam naslov namiguje, gre za tretjo Kraljevo samostojno ploščo, ki z Bembijevimi glasovnimi zanosom sega s posodobljenimi izvirnimi umetniškimi prijemi v svet progresivnega rocka oziroma post rocka.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (258)

Hipertiroza v naturopatiji (1)

Ko govorimo o hipertirozi v naturopatiji, govorimo vedno o toksemiji jeter. V tem primeru pa je toksemija jeter bolj kronična kot pri hipotirozi. Znaki hipertiroze so nemir, hitro razbijanje srca, hitra prebava, potreba po malo spanca, hujšanje, izbuljene oči; osebi je vroče, ne prenaša vročine. Resnici na ljubo, samo

dovolj pomirila. Ni vedela, kako si pomagati. Ponoči ni spala, ker jo je srce zbuvalo z razbijanjem, stalno se je potila in na blato je hodila večkrat na dan, tudi shujšala je veliko. Ponoči se je trikrat zbuvala, da se je preoblekla, saj so bile obleke vse preznojene.

Pregledala sem iris, akupresurne in refleksne točke telesa in ugotovila, da so jetra v velikem deficitu, posledično pa tudi srce. Svetovala sem ji jetrni jedilnik in izvajanje kopeli iz njivske preslice. Aktivirali sva tudi samo-masažo za uravnavanje energije srca. Stanje se je

umirilo v dveh tednih. Po enem mesecu je gospa hodila normalno oblečena v bundo kot vsi mi, srce se je umirilo, prebava tudi. Spanje se je uredilo, potenje ponoči tudi. Rekla pa je, da so bile kopeli iz njivske preslice naporene, saj se je ogromno potila in pot je bil smrdeč in neprijeten.

Primer: K meni je na pregled prišla 60-letna gospa. Bil je december, zunaj sta bila mraz in sneg, gospa pa je bila oblečena le v tanko majico, saj ji je bilo stalno vroče, stalno se je potila, srce ji je razbijalo, bila je zelo nemirna in prestrašena. Zdravnik ji je dal zdravila, ki pa stanja ponorele ščitnice niso

/ dalje
www.saeka.siNOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail palj@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USP in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 10. septembra 2019, ob 13. uri

Nekaj najlepšega, a tudi sila neprijetnega Nevihta v gorah (2)

In že sem tam, na eni izmed klopi okoli mize, v kuhinji, ki ne meri več kot štiri, kvečjemu pet kvadratnih metrov. Približno dvajset premočenih planincev se nas je zbralo, pa trije psi, drugi še prihajajo. Gospa nam odmerja prostor, postavlja nas na sedeže, ukazuje nam, kam naj se stisnemo. Avstrijski red. In hkrati gostoljubnost, ki je menda v slovenskih visokogorskih kočah, kjer je skoraj povsod že potrebna rezervacija, praktično ne poznamo več. Pa seveda spoštovanje in ljubezen do živali, ki ju Avstrijci gojijo že iz časa avstro-ogrške monarhije in smo jo Tržačani podedovali. V kuhinji, v kateri na "špargertu" prasketa ogenj in se kadi iz loncev, lepo ležijo dva manjša pa večji pes, ki zaseda ves prostor pod mizo. Ljudje z različnih vetrov in različnih narodnosti so kmalu domači v kuhinji, v kateri diši po mokrih oblačilih. Bunde in majice nekateri razobešajo na leseno ogrodje nad štedilnikom. Na smeh mi gre, ko pomislim na vsa higienska

pravila, ki jih Avstrijci ob vsaki priložnosti, in če je le mogoče, prezirajo. Slovenci pa smo glede tega, kot je že Cankar povedal, pravi klečeplazci, saj vsak evropski zakon, pa naj si bo še tako nesmiseln, do pikice natančno izvajamo in se držimo ukazov. Še bolj togi smo, pravzaprav. Nobenih psov v lokale, vstop v kuhinjo je navadnim smrtnikom prepovedan, zaradi reda postaja obvezna rezervacija tudi v gorah. Tu se pa psi lepo grejejo pod mizo, ne da bi to kogarkoli motilo, mokra oblačila pa kapljajo na štedilnik, špargert, na katerem se pravkar kuha večerja. Še dobro, da nihče ne kadi, v Avstriji je to po javnih lokalih še dovoljeno, če se ne motim do oktobra, ko bo evropski red prevladal tudi med temi trdoživimi hribovci. Če sem odkrita, mi je zaradi tega žal. Od malih nog sem na strani tistih, ki se puntajo in so po

srcu večni uporniki. In konec koncev lahko v zadimljenih lokalih zaduhaš vonj po preteklosti, ki nam je spolzela

iz rok. No, počasi smo v tesni kuhinji vse bolj domači, zunaj grmi in dežuje, Martin, ki sedi v kotu pod omaro, podaja gospodinji skodelice za kavo. Že na samem začetku nas je opozorila, da

nas je sprejela v hišo, da bi nas zavarovala pred dežjem, in nismo dolžni ničesar spiti ali jesti. Pa nas vseeno zamika prijeten vonj po avstrijskih nudeljih, polnjenih s skuto. Naročim, Tržačani, ki sedijo poleg mene, pa naročijo čaj. Ko jim gospodinja postreže z njim,

in ostala zelišča in jih potem namakali v vroči vodi. Ko jim gospodinja ponudi med, da bi čaj sladkali, pa izjavijo, da čaj z medom še nikoli v življenju niso pili. Ima me, da bi jih vprašala, na katerem planetu sploh živijo. A itak že vem, da je to planet Trst, kjer sem bila nekoč tudi sama doma. A se večkrat delam, kot da sploh ne vem, kje se moj rojstni kraj nahaja. Tudi tokrat z možem govoriva v slovenščini, z gospodinjo pa v nemščini, tako da nihče ne opazi, da sediva poleg nerodnih, glasnih sonarodnjakov. Vsi so tiho in mirno pričakujejo, da dež poneha, le Tržačani zganjajo cirkus, pogajajo se za polovično porcijo tistega, kar vidijo na mojem krožniku, nazadnje pa jim polovica ni dovolj in zahtevajo

tričetrtinski obrok... Gospodinji prevedem njihovo zahtevo. Avstrijci so prijazni, samo posmeje se in jim kmalu postreže s tričetrtinsko porcijo. Jaz seveda razmišljam, kakšno srečo imam, da sem se iz

Trsta preselila v Benečijo. Počasi pojemo nudeljne, z gospodinjo smo vse bolj domači, Nina zaspri in uživa ob prijetni toploti. Ima me, da bi ostala. Tam, kjer čas utripa drugače, bi rekel Šifrer. Tam, kjer se nikomur nikamor ne mudi. In je čas ujet v večnost skalnatih grebenov. Gore so mi pisane na kožo. Po gorah hrepenim in med gorami uživam. Tudi ob nevihti. Kajti čeprav sovražim dež, si vsakič priznam, da so gore prekrasne, tudi ko so zavite v temačen plašč prekipavajočih oblakov in ko zunaj lije, notri, v toplem zavetju, pa časa in minevanja ni več. Dež počasi pojenja. Kot vsakič na tej višini se, medtem ko na zemljo padajo zadnje kaplje, na nebesnem svodu že prikaže sonce in se ujame v mavrico barv. Vsi počasi vstajamo in vsem je seveda nekoliko žal, da bodo odšli. Tudi gospodar in gospodinja sta že zunaj na klopcah. V "špargertu" še vedno prasketa, a gore so nam že vrnilo poletje. Vzajem palice in nahrbtnik in se že veselo podam po grebenu navzdol. Še en dan je mimo. Škoda, vsak trenutek v gorah bi rada spremenila v večnost.

/konec
Suzi Pertot

Začenja se nova košarkarska sezona naših moštev Jadran želi v C ligi igrati vodilno vlogo

Športna sezona, ki sovпада s šolskim letom, stopa v živo. V nedeljo bodo začeli prvenstvene nastope nogometaši amaterji, v začetku tedna pa so se javnosti predstavili košarkarji Jadrana Motomarine. Naša paradna, reprezentančna peterka bo državno prvenstvo C lige Gold začela v nedeljo, 29. septembra, doma

ligo. Nazadnje je vodil miljske košarkarice v državnem drugoligaškem tekmovanju. Pomembne novosti pa beležimo tudi v igralnem kadru. Mladi, 206 centimetrov visoki srbski center Marko Milisavljevič (letnik 1999), ki živi že vrsto let v Trstu in se je kalil pri Don Boscu, je prevzel mesto Stanka Rajčiča, ki se je pre-

nost. Velikana, ki sta se podpisala pod registracijo za Jadran, prihajata sploh v zdravo in homogeno skupino, v kateri se je obdržalo zgodovinsko ogrodje. Kapetan in duhovni vodja Borut Ban, lani prvi strelec prvenstva, zanesljivi center Carlo De Petris, "obrambni minister" Saša Malalan, veteran Peter Sosič, sveži Martin Ridolfi in vse bolj uveljavljeni mladi Aleksander Daneu, Simon Cettolo, Samuel Zidarič in Igor Gregori namreč ostajajo na svojem mestu. Na papirju je postava ustrezno po-

na Opčinah proti Jesolu. Jadranovci začenjajo sezono s povišano letvico ambicij. Zadnja leta so obstali v prvem krogu končnice za napredovanje, ki je nekako predstavljala krono ali nagrado za lepo prvenstvo. Letos pa ciljajo na kaj več, v play-offu, ko se maja odloča o prestopu med drugoligaše, želijo biti protagonisti. V ta namen je društvena uprava poleg pripeljala nekaj okrepitev oziroma dopolnil. Trenerja Bobana Popoviča, ki je bil na klopi samo eno sezono in je opravil dobro delo s petim mestom po rednem delu (po novem bo treniral Bor Radenska), je nadomestila s še enim povratnikom. To je Andrea Mura, zadnji trener, ki mu je pred petimi leti uspelo ponesti Jadran v B

selil ligo niže k bratrcem Bora. Prava češnja na torti polnetega prestopnega roka pa je za Jadranov tabor prihod Tima Škerbca, dva metra visokega Koprčana, letnik 1993, ki je v Sloveniji nastopal za razne prvoligaške klube in lani kot prva violina privedel tržiški Falconstar do nenadejanega napredovanja iz C v B ligo. V drugoligaški konkurenci zaradi strogih pravil o tujcih ne more igrati, tako da se je sprostil in je Jadranovi predsednici Ivani Milič ter športni vodji Borisu Vitezu uspelo ga pripeljati v ekipo. Odlični krilni košarkar predstavlja prvovrstno okrepitev in bi lahko Jadranu pomagal do kakovostnega preskoka, ki ga pričakujejo odbor, navijači in vsa jav-

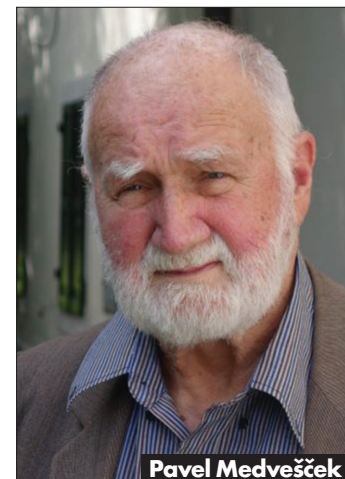
krita na vseh igralnih pozicijah. Okrepili so se sicer tudi konkurenti, tako ekipe iz Veneta kot iz Furlanije, toda verjamemo, da so jadranovci (ki so obdobje trdih predsezonskih treningov začinili tudi s pripravami na Otočcu) zreli, da v ligi odigrajo vodilno vlogo. Na predstavitvi pri Briščikih je bila poudarjena tudi skrb za mladinski sektor in celoviti projekt Jadran, ki združuje vsa slovenska društva v Italiji, ki gojijo igro pod košem. Članske ekipe bosta letos Bor Radenska in Breg Mediachem imela v deželni C ligi Silver, goriški Dom in Kontovel v D ligi, v promocijski ligi pa bi morala tekmovati Sokol in pa mlajše Bregovo moštvo.

HC

S 13. strani Novi častni občan ...

Tega priznanja je bil deležen tudi Športni klub Twist Nova Gorica za "dolgoletno uspešno delo na področju 'cheerleadinga', 'cheer' plesa in gimnastike", pa še Goriški literarni klub GOvoRiCa "za nove vsebine in oblike literarnega dogajanja, druženja s knjigo, ustvarjalci in založniki na Goriškem, med Slovenci v Italiji in po svetu". Priznanje je prevzela predsednica kluba mag. Darinka Kozinc. Slavnostni govor je imel župan MO Nova Gorica, Klemen Miklavčič, ki je med drugim dejal, da se za regijske izzive morajo zavzeti sami s skupnimi projekti in da se morajo usmeriti v take tehnologije "ki bodo omogočile naravi neškodljiv razvoj."

Za celostno podobo prireditve je poskrbela dramaturginja Tereza Gregorič, ki je z mladimi igralci in glasbeniki ustvarila zelo posrečeno in všečno povezovalno posameznih točk na programu. S ščepcem humorja je vse začinila s spomini iz časov "železne zaves", ko je bilo življenje kar hudo in je čez mejo med Slovenijo in Italijo potekal poseben "izvoz - uvoz", drobno tihotapstvo za domače potrebe. Izvrstni gledališki igralci Matija Rupel (član SNG Nova Gorica), Jakob Šfiligoj in Borut Petrovič (člana AMO), pa še drugi so s kančkom hudomušne ironije popestrili slovesnost, ki jo je glasbeno spremljal pianist Anže Vrabc s triom. Video posnetki, ki so si sledili na odru, pa so bili delo ustvarjalcev Urbana Koširja in Aljaža Novaka. Kot vselej se je slovesnost končala s prijateljskim kramljanjem ob kulinaricnih specialitetah, za katere so tokrat poskrbeli dijaki Biotehniške šole iz Šempetra. Podelitve občinskih nagrad se

Pavel Medvešek

je udeležila tudi državna sekretarka dr. Tanja Kerševan Smokvina. Na prazniku MO Nova Gorica so bili prisotni tudi predstavniki iz zamejstva: podžupan Občine Gorica Stefano Ceretta, goriška občinska svetnica iz vrst SSK Marilka Koršič, števčerska županja in predsednica Zveze slovenske katoliške prosvete ter pokrajinska predsednica Sveta slovenskih organizacij Franca Padovan, ravnateljica Slovenske

Župan s tremi nagrajenci

ga centra za glasbeno vzgojo Enil Komel iz Gorice Alessandra Schettino in vsestranski kulturnik ter gledališčnik Janez Povše. Ob občinskem prazniku bodo prišli na svoj račun tudi otroci. V nedeljo, 15. septembra, ob 16. uri (če bo vreme naklonjeno) bo v gozdu Panovec (zbirno mesto pri nekdanji okrepevalnici Trimček) brezplačen dogodek z naslovom *Pravljica pot po gozdu Panovec*: vodena dogodivščina z lovom na zaklad, otroško zabavo in poligonom v organizaciji Ekipe Fulgoro in mestne občine. V torek, 24. septembra, bo ob 17.30 v veliki dvorani Kulturnega doma Nova Gorica gledališka predstava za otroke *Nenavadna poroka* (na voljo bodo brezplačne vstopnice). V nedeljo, 22. septembra, pa bo v počastitev 110. obletnice prvega poleta Edvarda Rusjana ob 14. uri polet z letalom pod Solkanskim mostom v organizaciji Aerokluba obalni letalski center Portorož, ob 20. uri pa bo na ploščadi pri spomeniku Edvardu Rusjanu v Novi Gorici projekcija dokumentarnega filma *Leteča brata Rusjan*, režiserja Borisa Palčiča v organizaciji Mestne občine Nova Gorica in Aerokluba Edvard Rusjan Nova Gorica.

Tradicionalni poletni izlet SD Sončnica (1)

Petdnevno potovanje po južnem Laciju

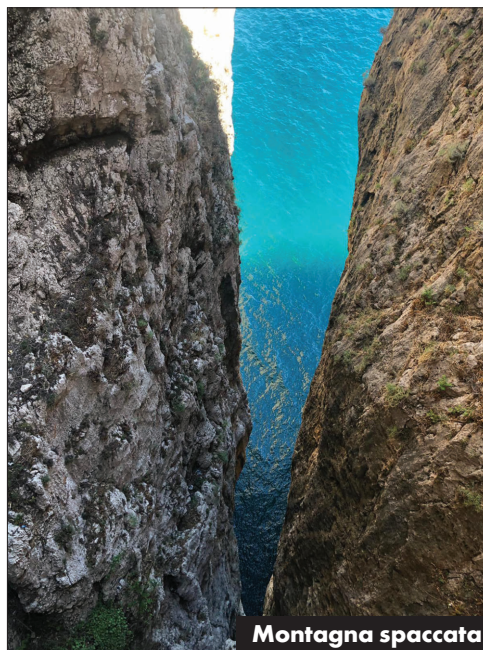
Po nadvse uspešnih devetih potovanjih v prejšnjih letih se je Skupnost družin Sončnica tudi letos v sodelovanju z Mladinskim domom odločila, da svojim članom (mednje spada tudi gledališka skupina O'klapa), prijateljem in drugim interesantom ponudi jubilejno deseto večdnevno potovanje po južnem Laciju z ogledom njegovih najbolj značilnih turističnih znamenitosti. Če se je naša izbira komu zdela nekoliko nenavadna, se je moral že takoj po prihodu na cilj prepričati, da je bil vsakršen pomislek odveč in da Italija ni zaman na prvem mestu turistične ponudbe in koncentracije arheoloških najdišč na svetu. Potovanje je trajalo pet dni, od 18. do 22. avgusta, in je zaobjelo nekaj najlepših, pa tudi najbolj znanih zgodovinskih, kulturnih, naravnih (pa tudi gastronomskih značilnosti) te dežele. Izlet nam je pomagala organizirati in koordinirati turistična agencija Rallo iz Mester, ki je poskrbela tudi za izredno podkovano vodičko, ki nas je spremljala in asistirala

na kraju samem in nato vse do konca potovanja. Pohvala je namreč obvezna, saj nas je vodička popeljala marsikam in nam razkrila marsikaj, česar nekateri nismo vedeli, saj se skoraj nihče izmed nas ni kdaj koli prej podal na potovanje po Laciju.

Pisana paleta izletnikov se je že ob šestih zjutraj odpravila z avtobusom izpred Kulturnega centra Lojze Bratuž v smeri proti Rimu. Po večurni vožnji z vmesnim kosilom smo vendarle prispeli na cilj našega potovanja, in sicer v mesto Latina, nedaleč

od katerega se nahaja znani kraj Sermoneta s svojim mogočnim gradom ali z bolj znanim imenom Caetani. Tu nas je pričakala vodička in tu se je začelo naše odkrivanje bogastev

Lacija. Grad je bil zgrajen že v 13. stoletju po zaslugi družine Annibaldi, njegova glavna funkcija je bila obrambna, zato ima bolj videz utrdbe, postavljene na izredno pomembno vzpetino na relaciji Rim - Neapelj. Grad je nato prevzela rodbina Caetani z znanim Onoratom, ki se je izkazal v bitki pri Lepantu, nato pa postal žrtev spora z znano rodbino Borgia, ki je kasneje prevzela lastništvo grada. Vidno utrujeni smo se podali v hotel, kjer smo ob dobri hrani in prijetnem druženju preživeli

Montagna spaccata

preostanek večera. Naslednje jutro nas je simpatična vodička Loredana popeljala najprej v park "Oasi di Ninfa", ki je dejansko prava oaza, ki je prevzela ime po nekdanjem rimskem templju (dal ga je zgraditi kardinal Nicolo' Caetani v 16. stoletju) in naselju, posvečenem ninfam Najadam. Ruševine templja in naselja so še danes vidne, kraj je pridobil pomen v času, ko je t. i. pot Appio zalilo močvirja in se je "promet"

dejansko je bila tu že v 7. stol. pred Kristusom albanska skupnost, kasneje rimska kolonija. Ta se je nato v sporu med konzuloma Marijem in

Sulo odločila za napačno stran, kar je pomenilo njen konec oziroma uničenje. Kljub ruševinam so še danes dobro vidni ostanki mogočnega obzidja, dveh akropol, cistern, vodnjakov, podzemnih prehodov, sprehajalnih poti. V popoldanskih urah smo obiskali še cistercijsko opatijo Valvisciolo, ki jo označujeta romanski in gotski slog. Nastala je v 12. stoletju, upravljali so jo grški menihi, prevzeli so jo nato templarji in nazadnje, po njihovi razpustitvi, cistercijanci. Opatija ima za sabo bogato zgodovino, po raznih vzdrževalnih delih so prišli na dan razni mozaiki, napis in grafiti, med njimi tudi skrivnostni palindrom SATOR AREPO TENET OPERA ROTAS, ki vsebuje tudi pomembno sporočilo. V hotel smo se vrnili še v času za osvežitev v bazenu, kar je po napornem in vročem dnevu zelo prišlo.

/ dalje
Adrijan Pahor

Slovenščina za otroke v Vidmu

Že šesto leto Skupina svetega Hieronima - Slovenci v Vidmu pri združenju Blankin in združenje ALPI pripravljata v Vidmu dejavnost v slovenščini za predšolske otroke (od drugega do šestega leta starosti) in osnovnošolce, ki jih bo vodila diplomirana vzgojiteljica iz Kobarida. Začeli bodo predšolski otroci, in sicer v ponedeljek, 16. septembra, ob 16.30 v učilnici župnije sv. Kvirina (ulica Gemona). Prijave sprejemajo po elektronski pošti na naslovu blankin@dom.it in na telefonski številki 0432 700896 (od ponedeljka do petka med 8.30 in 16.30) ali preko elektronske pošte na naslovu blanchini@dom.it. Lansko leto sta bili vsak teden dve srečanja, in sicer ob ponedeljkih med 16.30 in 18.00 za predšolske otroke in ob četrtek med 16.30 in 18.00 za osnovnošolce. Organizatorji bodo upoštevali tudi nove predloge staršev glede dnevo in urnika. Tečaj je brezplačen. Potrebno je le, da se starši včlanijo v združenje ALPI in tako otrokom zagotovijo zavarovanje med dejavnostjo. Za dodatne informacije so na razpolago tudi Igor Jelen (+39 348 7965945 - igorcstarica@hotmail.com), Ezio Gosgnach (+39 392 0410219 - ezio.gosgnach@hotmail.it) in Rino Laurencig (+39 3387409132 - laurencig@alice.it).

S 3. STRANI Pogovor / Agnese Castello

"Rada bi bila igralka!"

Kako pa je bilo z maturo? Česa si se najbolj bala?

Zelo sem se bala! Predvsem matematike, ta me je najbolj skrbelo, a na koncu je šlo. Tudi ustnega dela mature sem se bala, a ni bilo preveč zahtevno. Na maturi smo imeli pet predmetov: slovenščino, matematiko, italijanščino, psihologijo, teorijo in zgodovino drame in gledališča. Je šlo!

Kaj ti je dala ta šola v Sloveniji?

Ta šola mi je res dosti dala. Na njej sem rasla. Že v prvem letniku sem se takoj spremenila, tudi moj način razmišljanja je postal drugačen, prilagodil se je novim metodam dela. Širila sem svoja obzorja. Slovenski šolski sistem je popolnoma različen od italijanskega. Na začetku sem se zmeraj bala, če sem morala govoriti v slovenščini, zdaj pa sem to povsem premagala, pridobila sem samozavest, nimam več težav spregovoriti v slovenskem jeziku.

Zdaj govoriš prav krasno! Mišlim, da ti je slovenski ambient prirasel k srcu.

Ja, res je. Tam imam prijatelje, fanta, sem rajši v Sloveniji kot tukaj.

Ko bom v Rimu, bom pogrešala ta slovenski ambient.

Se nisi nikoli kesala, da si se vpisala na to novogoriško gimnazijo?

Ne. Le v prvem letniku, ko sem imela več težav, se je porodil kakšen dvom, a potem nikoli več.

Bi še ponovila to izkušnjo?

Ja. Nikoli se nisem kesala.

Kaj si pa izbrala po maturi?

Želela sem nadaljevati šolanje v smeri gledališča in filma. Zato sem izbrala šolo v Rimu. To je šola za gledališče, film in sinhronizacijo, privatna šola Rosselle Izzo, znane igralka, ki je tudi zelo spretna v sinhronizaciji filmskih dialogov, pa tudi režiserka in avtorica scenarijev. Za to šolo sem izvedela na spletu. Program se mi je zdel zanimiv. Pozanimala sem se za avdicijo in 19. julija sem šla v Rim. Že avdicija je bila lepa, zanimiva izkušnja, ker nas je bilo samo pet. Na šolo se jih je prijavilo tristo. Vsako leto izberejo le dvanajst deklet in dvanajst fantov.

Čestitam, da so te sprejeli v to ožjo skupino.

Kaj si pa predstavila?

Imela sem kratek monolog iz filma La verita' e' che non gli piacci abbastanza in intervju. Najprej smo se predstavili, potem je Rossella Izzo postavila bolj osebna vprašanja.

In ti je uspelo. Te je sprejela.

Ja. Je bilo nepričakovano. Rekla je, da bomo šele septembra izvedeli za rezultate, namesto so me že teden dni po avdiciji poklicali in so mi povedali, da sem bila sprejeta. Zelo sem bila vesela in zadovoljna.

Kaj sta na to rekla mama in tata?

Bila sta vesela, šli smo praznovati, ker je bilo res presenečenje.

Zdaj se boš torej vozila v Rim?

Ja. Šola se začne novembra. V Rimu moram biti vsaj en teden na mesec. Ostalo bom pa delala doma, ker mi bo dajala gradivo za študij. Na koncu bomo imeli za

ključno prireditev, gledališko predstavo. Med letom bomo snemali tudi kratek film. Zadnji teden šole pridejo na ogled tudi filmske agencije in bomo imeli avdicije in tako bomo lahko že kaj delali v filmih.

Koliko časa pa traja ta šola?

Ta šola traja eno leto, a jaz bi jo rada nadaljevala, ker bi rada študirala še sinhronizacijo za risanke. Prvo leto namreč pridobimo nekakšno osnovo, osnovno znanje.

Na Ljubljano, na Akademijo za gledališče, film, radio in televizijo (AGRFT) nisi pomislila?

Baje so sprejemni izpiti zelo težki, zahtevni in profesorji prepustijo v prvi letnik zelo malo študentov. Zato sem raje šla poskusit v Rim. Ne vem, kaj so izbrali moji sošolci, ki so bili izjemno pridni igralci.

Bo morda šel kdo od njih na AGRFT?

Ne vem, ali je bil kdo sprejet na igralsko akademijo. Vem pa, da sta dva bila sprejeta na dramaturgijo.

Bi ti res rada postala igralka?

Ja. Rada bi postala gledališka in filmska igralka in bi rada dobro spoznala umetnost sinhronizacije.

Ko si bila v Novi Gorici, nisi nikoli pomislila, da bi sodelovala z Amaterskim mladinskim odrom (AMO)?

Ne. Ker nisem imela časa za to. Vseskozi sem tudi kotalkala. Vsako leto sem hodila gledat njihovo

predstavo. Tam je igral tudi moj sošolec Jakob Šfiligoj. V naši predelavi Tartuffa je on igral Orgona.

Je zelo priden.

Tvoje veliko veselje je tudi kotalkanje. Kdaj si začela vaditi?

Že ko sem bila majhna, sem se vpisala v AŠKD Vipava, ker trenerji govorijo slovensko, tako sem tudi tu lahko vadila jezik. Prav zato so se starši odločili, da me vpišejo sem. Potem sem nekaj časa bila članica kluba Gradisca skating v Gradišču, a lani sem se vrnila na Peč.

Treniram še zmeraj agonistično.

Agnese z mamo Nidjo

Vsako leto hodim na italijansko tekmovanje. Vedno sem uvrščam v skupino prvih dvajsetih. Prejela sem že nekaj nagrad. Pred nekaj leti sem v Venetu na italijanskem prvenstvu v kotalkanju v paru dosegla tretje mesto.

Čestitam, si prav pridna!

Hvala. Treniram vsak dan. Dve uri, tudi pozimi.

Kako pa si zmogla vse to?

Ja, sem zmogla, ker me pač zelo veseli ta šport. Šola v Sloveniji sem končala ob treh. Včasih smo pouk začeli že ob 7.10. Predvsem letos smo imeli pouk od 7.00 do 15.10, devet šolskih ur. Po pouku sem imela še dve uri kotalkarskega treninga, potem pa sem se vrnila domov in se še učila.

Kdaj si pa vstajala zjutraj?

Ob šestih, hitro sem se pripravila in tata me je peljal v Novo Gorico, mama pa me je hodila iskat. Res sta mi veliko pomagala in povsod me spremljala.

Si bila res pridna. Super pridna!

Ko si zdaj končala študij v Sloveniji, misliš, da boš še obdržala stike s sošolci?

Ja. Nočem izgubiti vezi s svojimi prijatelji.

Ti si tako sončna, zato ti ni bilo težko navezati stikov.

Ne ni mi bilo težko. Hitro se namreč prilagodim novemu ambientu. Na novogoriški gimnaziji sem bila edina Italijanka. Vsi so me poznali kot "Italijanko".

Italijanka, ki ima svetle oči in plave lase kot kakšno dekle s Severa! In odločna si, kar začneš, končaš.

Ja, res je. Absolutno. Imam trdno voljo.

Po kom si to vzela?

Po mami in tatu. Vedno sta mi pomagala, me podpirala v vseh mojih odločitvah. Ko sem se odločila za Slovenijo, sta bila malce zaskrbljena, a vseeno sta privolila v to, tudi zato, ker sta razumela, da bi res rada šla tja. In zdaj v Rim. Ker bom šla z doma, bosta sicer žalostna, ker smo zelo povezani drug z drugim in navezani drug na drugega. A en

teden na mesec bosta že potrpe-la. Ker sem jaz vesela, sta tudi onadva.

Ko si obiskovala gimnazijo v Novi Gorici, si hodila tudi v gledališče?

Ja. S šolo smo hodili redno na predstave. Pozimi bom še zahajala v gledališče, tudi zato ker SNG Nova Gorica ima vsako leto izreden repertoar.

Si kdaj pomislila, da bi sodelovala pri kakšni ljubiteljski gledališki skupini?

Ja, sem, so me tudi povabili, da bi sodelovala, a predvsem zaradi kotalkanja, za katerega porabim kar precej časa, nisem mogla sprejeti še drugih obveznosti. Povabili so me tudi k števerjanski Dramski družini, a žal sem morala odreči, ker bi bilo prenaporno.

Si si privoščila kaj oddiha po tako dobro opravljeni maturi?

Ja, s starši in sestro smo šli na morje, na otoke Mauritius, s prijatelji pa hodimo v Gradež. Zdaj pa zares komaj čakam, da se končajo te počitnice (to se mi dogaja prvič!) in da bom končno šla v Rim.

Vso srečo ti želim in ne pozabi na Gorico, seveda, in Slovenijo, ki ti je prirasla k srcu, kot prviš.

Mimogrede. Kaj pa tvoja sestra Sofia, ki je tudi obiskovala vrtec, osnovno in nižjo slovensko šolo?

Zdaj študira, da bi postala pilot na letalu. Mora opraviti še deset izpitov in potem bo končala. Tri mesece je šla študirat angleščino na Novo Zelandijo, šest mesecev je bila v ZDA in tam študirala letalstvo, zdaj pa je v Mariboru. Tudi ona v Sloveniji! Sama bi svetovala zamejcem, naj gredo na višje šole v Slovenijo, ker so res dobre!